

14

వే.శ్రీ

ఋక్ సంధ్యార్చనాష్టకం

349 వే.శ్రీ

5043

శ్రీరమ

43
12-92

ముక్త నంద్యభాష్యమ్
మహాసారం బ్రహ్మయజ్ఞం వంచనాక్తాః దేవపూజా
ఇంద్రాక్షిచ

ముక్త శాఖినా మత్యంతోపకారాయ
పండితైః సమ్యక్ పరిష్కృత్య

పుంగవురస్థిత
కాణిమనోరంజనీ ముద్రాక్షరశాలాయాం ముద్రితా
ప్రకటితా

సందననామ సంవత్సర భాద్రపద మాసః
(1892 సంవత్సరం ఆగష్టునెల.)

శ్రీమద్విశ్వకర్మసంహితాశ్లోకాని

శ్రీమః

శ్రీగణాధిపతయేనమః

ఋక్ సంధ్యాభాష్యమ్

ఆదానంధ్యావిధుచ్యతే

అథనంధ్యాశ్శ్లోకానిసంహితాః । ధక్షః । అహం రాత్ర్య
యానంధిసూర్యసక్షత్రవిజితా । సాచనంధ్యానమభ్యాతామని
భిస్తత్వశిఖిః । రాత్రింతమామేనాడీద్యేనంధ్యాయాకాలఉచ్య
తే । దశనాద్రవిరేఖాయాస్తదంతోమునిభిస్తస్మిన్ । రవిరేఖాయా
దశనాదుపలక్షితకాలస్సంధ్యాంతఇత్యథా । స్త్రత్యంతరేము
హూతముదయాత్పూర్వముహూతముదయాత్పరం । సంధ్యా
కాలస్సోజ్జేయస్సాయాహ్నాతునిపర్యయః । అతఏవ । కాలేనవంది
తానంధ్యాసానంధ్యాఫలదాయినీ । అకాలేనవల్లాజ్జేయానంధ్యా
వంధ్యానధూరిన । రాత్నత్తోభన్కః తోభేనంగ్రామేమృతసూతక ।
సంధ్యావందనః చిత్తిగ్నదోషాయకదాచన । సంధ్యాకాలేతుసంప్ర
ప్రేవంధ్యానైవాభ్యుపాసితా । జీవమానోభవేచ్ఛాద్రోమృతశ్చా
నోభిజాయతే । సంధ్యాహీనోశుచినిర్విమనమాస్సర్వకమామ
యస్కించినూరుతేకమానరిస్యఫలమన్నతే । సంధ్యాహీనోనిర్వి
మశుచిస్సర్వకమాస్వనపాకః । సాచనంధ్యాత్రీధాతదుక్తమృతి
గా । సంధ్యాత్రయంతుకలకన్యంద్విజేనాత్తవివాసదేతి తత్రికాలభ
జేనదేవతానామధేదమావవ్యావ । గాయత్రీనామపూర్వాహ్నేసావి
త్రీమధ్యమాస్తృతా । సరస్వతీచనాయాహ్నాస్తేవసంధ్యాత్రీధాస్తృ
తా । ప్రతిగ్రహంబన్నదోషాత్సాతకాదుపపాతకాత్ । గాయత్రీప్ర
శ్నతేతస్తాన్తాయః తంత్రాయతేయతః । సవిత్వద్యోతనానైస్సవసావిత్రి
కలగీతీతా । జగతప్రసవిత్రివావాసుప్రత్యాస్సిరస్వతీ । గాయ
త్రీకృతవరాతుసావిత్రిశుక్లవణికా । సరస్వతీకృష్ణవరాకా
వ్యావరాభేదతః । గాయత్రీబ్రహ్మయావాతుసావిత్రిరుద్రవణికారి । స
రస్వతీవిష్ణుయావాతుసావ్యాకాలభవతి । పాదావాస్తామాఖంబ్రహ్మ
శ్చ శుచిపదేకేకపవిత్ర్య । దధకపాణిభూకత్వా దధకహీనాతు

యానంధ్యాయచ్చదానంవిదానం । అనంభ్యాతతయజ్జన్తం త
త్సర్వంనిష్ఫలంభవేత్ । గోవలీయపవిత్రేనంధ్యోవాస్తి కరోతి
యః । సవై ద్వాదశవర్షాణి కృతసంధౌభవేస్సరః । గాయత్ర్యా
చ త్రోణంచలపోపలిఖేత్తతః । ఋగ్వేదేహీంబీజనాం ఋక్తంరం
స్పృష్టాభిమంత్రయేత్ । లపోహిష్ఠేతిత్రయంచానలేఖ్యంనమోవేత్తి
యః । సతన్యవిద్యతేనంధ్యాయధాశూద్రస్తథేవసః । క్షిప్తోకా
రంతంగాయత్ర్యానిబధ్నీయాచ్ఛిఖాంతరిః । మృగాచన్యావిభవత్సం
ధ్యా కర్మణనమాచరేత్ । పంచాంగురీభిరాసాగ్రవీక్షనంప్రణ
వాభిధా । ముద్రేయన్స్వాపకఘ్నివానకథగ్నవాప్థయో । అగ్ని
ష్ఠాసామికాభ్యాంచయతీనాఃప్రిహ్లాచారిణాం । ద్విరాచమ్య । య
థోక్తప్రీణాయామంకృత్వా । మమోపాత్తదురిక్షయ ద్వాదాశీ
కురమేశ్వరప్రీత్యథాప్రాతస్సంధ్యాముపాసే । ప్రాతస్సంధ్యాంగాయ
త్రీం కుమారీరక్తాగీరీక్తవానసీ వాంఘ్రిభనమూయాథా సా
క్షగూత్రకమండలుధారిణీంబంహదైగత్యామోకాశిఖాం భూత్వా
కస్థితాఃఋక్షులికమావాహయామి । అగ్నిచ్చవరజదేవజప్యేమే స
న్నిధిభావ । గాయత్రంత్రాయసేయస్తాద్యాయతీర్థముపాత్వా
లపోహిష్ఠేతితయాణామంత్రాణామూగీరనిభాత్రస్సింధుద్వీప బం
షిః । లపోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛండః । మూర్జావేనినియోగః ।
అపన్నంబానాంభావీకదేవతావజ్ఞం । లపోహిష్ఠేనీసూక్తానమా
జ్ఞానంమృగిముద్రయా । అన్యయాముద్రయాకుర్యాద్ప్రిహ్లాత్యా
నమంభవేత్ । భూమాహస్తంపతిష్ఠాశ్యదూర్జానంత్రితకారయేత్
। బ్రంహ । ధారాచ్యుతేనతోయేనసంధ్యోవాస్తివికగహికతా ।
వికరోనప్రశంసంతినప్రశంసంతిదేవతాః । అత్ర హేతుమాహ । స
వేవ । మంత్రపూతంజలంయస్తాదాపోహిష్ఠేనిమంత్రితం । పత్య
శుదిదేశేతుగస్తార్తంపతివజయేత్ । ఇతి । కథంహికమాజ్ఞా
నమిత్యపేక్షతేనవవాహ । సద్యాస్తీథేప్రాదేవాపిభాజనే హస్త
యేపివా । ఔదుంబరేపిసావణాభాజనేచారుసంభవే । కృత్యాతు
శామహస్తేవానంధ్యోవాస్తింనమాచరేదితి । ఔదుంబరే తామ్ర
శుయోవ్యోదకమితీకేషః । వనంచయదుక్తం । వామహస్తే

జలంశ్చ త్వదేశు సంధ్యాముపాసతే । సా సంధ్యా సృప రీజ్ఞేయాలను
 కాస్తే స్తుతేపితాతా । మృన్తయాదిపాత్రవద్యావివిషయమిత్యనుసం
 తేయై । అన్తాత్మనానవపదంపదాదాబ్రహ్మహాభవేత్ । పాదాంతే
 మాదానంశుర్యాత్సోశ్యమేధఫలంలభేత్ । నవప్రణానయక్తనరపో
 హి ధేన్వైచేచ । సంవత్సరార్థంతంపాపంమ జానాదేవనశ్యతి
 వ్యాసాపి । అపోహిష్మేన్వచాకుర్యన్తానాం చక్షుశోదక్షై ॥ప్ర
 ణవేనశునియక్తృత్విద్యాదిపదేపదే । వృషయేపాదశిరసిదక్షి
 నేభుజవామకే ముఖేష్టేచభూమాచమాజానంశిరసిక్రమాత్ । ఏవ
 ముక్తసిధివామాదాయుర్హ్య । ఉపకేవాత్తానంపరిషిచ్య । సూర్య
 శ్చేత్సన్యమంత్రీన్య । యాజ్ఞాచల్య ఉపనిషన్మపి । సూర్యోమన్య
 మన్యపరియోగానిశ్చదేహాః । ప్రకృతీచ్ఛందః । అభ్యంగరశు
 ధ్యభాముదకప్రాకే నేపసయోగః । సూర్యశ్చేత్సమవాకేన ఉదకవభి
 మంత్ర్యచాశ్వాసంతరంద్విగాచమ్య । ఇతిపరంప చక్షశమా జా
 నానిశిరసికలితాన్వాని । పాణవైవై వవ్యాహృత్సాగాయత్ర్యాప్రణ
 వాద్యయా అపోహిష్మేదినుం తేనగాజానంహిచతుధాకః సూక్తా
 దాప్రణవవోక్త్యాముగాదా పణవంతరిముజ్జధేమాజానం కుర్యా
 ద్ప్రవృత్తాశ్వాసమభవేత్ । ఋగంతేమాజానంకుర్యాత్సోశ్యమేధ
 ఫలంలభేత్ । అతాభినయనం । ఓం ధూమేవస్సం ॥ ఓం
 తస్మితుర్గత్యా భగోదేవస్సధీనుహినియోయోసాప్రచోదయాత్
 ३ ఓం అపోహిష్మానుయోభువః = చక్షుశే ५ అపోహిష్మేతి నవచాస్య
 సూక్తస్య ఆగీరసపుత్రాన్సంభుద్విజముషిః అపాదేవతాగాయత్రీచ్ఛం
 దఃకంచమివధామూనాః ప్రమీప్రతిష్ఠాద్వ్యమృత్యులంతంమాజానే విని
 యోగః పరిశిష్టమాదాననహితానిదశిమాజానానిశిరసికారయేత్
 పాదకాక్షంకంబ్రహ్మగాయత్ర్యాన్మకరస్తస్మిత్ ॥ గాయత్రీశిరసాకు
 ర్యాచ్ఛకుర్వంతిమూజానం । ఓంసూపోహిష్మేతిసాన్మాతం బ్రహ్మభూ
 భావస్సం ॥ శిరసికారయేత్ । పాపపురుషవిసజానలక్షణం
 ఉద్ధృత్యప్రణవేనైవజలంగోకణావత్కరం । నిధాయనాసికాగ్రేతు
 పాపపురుషాంచనంస్తరేత్ । ఋతంచైవఋగంవాసిశ్చురదాద్వాజాపే
 త్యుతం ॥ శిజ్జలంవాపలోక్యాతస్వపాప్తానమహానాయేత్ । ఉత్తనా

సామంతైః . వామభాగేక్షితోక్షిపేత్ . ఆచమ్య . ప్రాణాయామం
 కృత్వా . సంధ్యాగావఘృతాకాలేచ ప్రాణాయామైకమాచరేత్ .
 ఆదావంతేచగాయత్ర్యాః ప్రాణాయామః ప్రయప్రయః || అథార్ఘ్య
 విధిః . ప్రాతరఘృతయః కుర్యాత్సంధ్యాహ్నా త్వేణముచ్యతే . య
 తాప్రాతస్తథాసాయమి త్యేవంసునుంబ్రవీత్ . ఉచన్నమగ్రప్రభా
 తేతుమర్ఘ్యహ్నాతుఋజస్తథా . అపునప్రవేశయేత్సంధ్యాసాయం
 తూపవిశేష్యువి . ఉపవిశ్యతుసాయాహ్నా జలేర్ఘృత్యం నసిక్షిపేత్ . ని
 క్షిపేత్సదిమూఢాత్తారారవః సరణః ప్రవేశేత్ . జలేర్ఘృత్యం కదాతన్యః జ
 లాభావేనుతతః శం . సంప్రోక్ష్యచారిణ భూమాశిత ధ్వాగ్రేప్రదావ
 యేత్ . ద్వాపాచాయుగ్మత కృత్వాపాష్టిమద్ధృత్యయత్నైః || శా
 శృంగమాత్రీమద్ధృత్యజలమధ్యే జలః క్షిపేత్ . అర్జ్యం గుప్తసంయో
 గరాక్షసీముద్రికాభవేత్ . రాక్షసీముద్రికాతోయః తేజోయంగుధి
 రంభవేత్ . బ్రహ్మప్రస్తీర్ఘ్యందత్వా . ఉపనః హరిమం తేనబ్రహ్మ
 ప్రోక్షనంహరః కృత్వా . యదద్యకచ్చన్నతహన్నుః గాతభిసూర్యః
 సర్వంతిది ప్రతేవశే . అనావాదిత్యోబ్రహ్మే శ్యాత్తానంప్రదక్షిణం
 కృత్వా . ఉపవిశ్యద్విరాచమృతః సూర్యం తేతరణః కీర్యాత్రినం
 త్యమపివైస్త్వనం . శుక్లేశ్శ్రీకేశవాద్యేతిస్మై సంతకవణాదిభిః పక్షం
 తరే . అఘృత్యందత్వోపవిశ్యాకసూర్యాదిగ్రహతరణమితి అథజ
 కస్థానాని . ఉపవహమాచణ నేదా నేస్థానానితువిశేషతః . గృహే
 తులిత్వమంప్రోక్ష్యగోష్ఠైః చెవదశాధికం . నదీతీరేశతంప్రోక్ష్యం న
 హానందేవతాలయే . అరణ్యేదశసాహస్రంపర్వతేకోటిసుచ్యతే .
 శివలింగసమీపేతుఅనంతంవిష్ణునిన్నిధౌ . వనంసంహారణసంకృత్వా
 బాహ్యసిద్ధర్థికారకం తథాభగ్నంతం శుద్ధర్థం ప్రాణాయామాననా
 చరేత్ . అథజపాననాని . సరాశరః . కౌశేయః కలబశంవాపి
 అజినంపటమేవనా . దారుజం తాళపత్రం చ ఆసనః పరికల్పయేత్ .
 వంశాశ్చ దారుధగణేశ్యణపల్లవనిమిరతం . వజ్రయోదాననంధమం
 త్రీదారిద్ర్యవ్యాధిదుఃఖదం . కృష్ణానీజ్ఞానసిద్ధిమోక్షశ్రీవ్యాఘ్రీ
 కుషణి . కుకాననేకమణిసిద్ధిః పటమోక్షమవాప్నుయాత్ .
 చిత్రీకంబరకంచైవరోగదారిద్ర్యనాశనం అథసాయంకాలాననాని .

కా శేయంకంబళంవాపిఅజనంపటమేవవా । దారుజంతాశపర్ణంవాత
సనంకరికల్పయేత్ । భిన్నాననంయోగవటంతథేవమ్మౌగచర్తచ ।
కృష్ణాజనంచయశ్చేనవర్ణయేతుత్రవాగ్మహీ ॥ ధరగ్వాంధూఖనం
భూతిద్రౌర్భాగ్యందారుకాసనే । గృణాననేయశోహానిఃకల్లవేచిత్రవి
భ్రమః । వలకాననేదరిద్రస్యాత్పామాణవ్యాధినంభవః । వాససిమ్మ
త్యుగాప్నోతివర్షహానినిరాననే । శాలికపాష్టికచైవశ్చేతకంబ
ళకంస్త్తుతం । వశ్యాఃషణ్ణయోశ్చైవసంక్తమాణిఃకంబళః ।
అశజపవిధిః । అవిదత్వాఋషింభదోదైవతంయోగమేవచయో
ధ్యాపయెజ్జపేహామేతత్సర్వంనిమ్మలంభవేత్ । ఓషిణే రేచయే
ద్వాయుంవామేనాపూగ్యచోదరం । కుంభకంశుతతకుర్యాత్ప్రాణా
యామన్యలక్షణం । వామనాసాపుటాద్వాయుమాపూర్వాతస్స
మాధయే । విష్ణుఃకృష్ణఃశంఖచక్రగదా హస్తంవిచిత్రయేత్ ।
అథగాయత్రీమహిమా । గాయత్రీంచైవవేదాంశ్చశులయాశూల
యత్ప్రభుః । ఏకతశ్చశురోవేదాసాంగాంశ్చ సపదక్రమాః ।
ఏకతశ్చైవగాయత్రీతిల్యయాపాభనత్తదా । గాయత్ర్యానపరంజ
ప్యంగాయత్యానపరంతిషః । గాయత్ర్యానపరంధ్యానంగాయ
త్యానపరంహుతం । గాయత్రీంతుపరిత్యజ్యయోన్యం మంత్రంమూ
పాసతే । తృషిణోజాన్తవీతీరెకూపంఖనతిదుమతిః । గాయత్ర్యా
న్తవారంజలమభినంత్రిజపభూమాపోక్త్య । ఉత్పతంత్యిచాభూతా
నిపుధిన్యంతరవాసినః । ఆసనాదాసనమనకృత్యబ్రహ్మకమానమాగ
ధే । పృథ్వీత్వయాధృతాలోకాదేవిత్వంఽష్టునాధృతా । త్వంచభా
రయమాందేవిపవిత్రీంకుశుచాసనం । భూసూక్తంజపిత్యా । ఆన
నమంత్రస్య । మేరుప్యన్యఋషిః । కూర్మాదేవతా । నుతలం
చందః । ఆననేవినియోగః । ఓం జ్ఞానాననాయనమః । ఓం కూ
ర్మాననాయనమః । ఓం శాక్తాననాయనమః । ఓం భూభూవ
స్వరోమిత్యన్యమంత్రస్య । స్రీజాపనిఋషిః । పోజాపతిదేవతా
గాయత్రీచందః । ఉపవేశనేవినియోగః । ఓం భూభూవస్వరోమి
త్యుపవిశ్య । అపక్రామంతుభూతాద్వాన్సర్వేనేభూమిభారకాః ।
సర్వేషామవిరోధేనబ్రహ్మకమానమారధే । ఓం గుంకురుభ్యోనమః॥

ఓం పంశురమగురుభ్యోనమః । ఓం పంశురమేష్ఠిగురుభ్యోనమః । ఓం
 దుఃదుగాయైనమః । ఓంగంగణపథయేనమః । ఓం ఓం తేరివా
 లకాయనమః । ఓం సంసరస్వత్యేనమః । అపనపకతు యేభూతా
 యేభూతా భూమినంస్థితాః । యేభూతా విష్ణుకతాకర స్తేనశ్యం
 తుశివాజ్ఞయా । ఆస్త్రమంరేణవ్యభూతానినివాద్య । కరంక
 మితివామపాదభూతియంకృత్యా । వికాన్యాంచక్రముద్రాంప్రద
 శ్శక్యకాజ్ఞాబాణవారాచముద్రాప్రదశ్శయేత్ ఓం లంకింవట
 ర్శక్యకృత్యా । కరమధ్యేతథాశ్శక్యేకూపకరేమణిబంధక ।
 క్షరాగ్గింగుళిమూలేతుకంశక్యకృత్యా । అథభూతిశక్తిః । శక్తి
 రస్యతత్తాఋషిః । సత్యోదేవతా । పరికృతిపురుషంఛందామమ
 శక్తిశక్యధేజపేవినియోగః । శరీరస్యకమయోగ్యతాస్యిర్థం
 భూతిశక్తికరిష్యే । అన్యశ్రీపంచమహాభూతిమంత్రస్య । అతిశ
 రద్వాజ్ఞప్రప్తాదేశ్యరాఋషయః । సమీరణాగ్నిపఃపృథివాగ్నా
 శోదేవతాః । శోషణదావానస్థానపిండికీగణస్థాపనాన్యవాంకరిష్యే
 నాధేభోవామభాగేవాపపురుషం విచింతయేత్ । బ్రహ్మవాత్యా
 శ్శివంధన్వణాస్తేయభుజస్వయం । సురావానస్పదాయుక్తంగు
 ర్ముల్యకటిర్వయం । తస్మయోగపదస్యద్వయంగదర్శింగ పాత
 కం । ఉపపాతకరోమాణంరక్తశ్రుణిలోచనం । శిష్టచమకధరం
 క్షిప్తంకక్షాపంపిచింతయేత్ । నాయుబీజస్యకీషింధరపిః । వా
 యుదేవతా । గాయత్రీఛందఃపూత్రు వణేనవాయుబీజేనపాప
 పురుషేణసాధకంశరీరంశోషయిష్యామి । నాభింస్పృష్ట్యావప్రణానం
 తాయుబీజంవద్వారముచ్ఛార్య । అగ్నిబీజస్యకాశ్యపఋషిః । అగ్ని
 దేవతా । త్రిషుశ్చందః । పింగళవణేనాగ్నిబీజేనపాపపురుషే
 ణసాధకంమమశరీరందాపాయిష్యామి । హృదయంస్పృష్ట్యావప్రణా
 వమగ్నిబీజం ద్వాదశివారముచ్ఛార్య । అవ్పాతబీజస్యహరణ్యగర్భ
 ణిషిః సోమోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । శుక్లవణేనామృతి
 బీజేనమమశరీరంస్థాపయిష్యామి । శిరస్స్పృష్ట్యా । సప్తగోవమవ్పాత
 బీజం చతుర్విశతివాణముచ్ఛార్య । శ్శక్తివీజస్యకాశ్యపఋషిః
 రుదోదేవతా । త్రిషుశ్చందః । నీలవణేనామృతివీజేనమమశరీరం

పిండీరణంకరిమ్యామి । వాచాస్పిష్ట్యా । నమోనావంపుథివీబీజంతిః
 శిద్ధారమా చ్చార్య ఆకాశబీజస్యహిరణ్యగభః ఋషిః । ఆకాశోదేవతా
 అనుష్టుప్తందఃధూమవణేనాకాశబీజేనమమశీరంస్తాపయిమ్యామి ।
 బ్రహ్మరంధ్రంస్పిష్ట్యానప్రావమాకాశబీజంద్యాత్రింశద్వారముచ్ఛా
 ర్య । అన్యశ్రివాగ్రాప్రసిష్ఠామంత్రీన్య । బ్రహ్మః స్థుమహేశ్వరాఋష
 యః । ఋగ్వజాస్సనాధర్వాణశ్చాదాఃసి । ప్రాణశక్తిఃపరాదేవ
 తా । ఆలబీడం । హింశక్తిః । కోకిలకం । మమప్రతిష్ఠాథేవి
 నియోగః । ఓంఅంహింక్రోం । కంఖంగంఘంజం । ఆంపుథి
 వ్యప్తేజోవాయాకాశాత్తనే । హంహృదయాయనమః । ఓంఇం
 ఆంహింక్రోం । చంఛంజంఘంజం । ఈంశ్విస్త్వశేరుపరనగం
 తాత్తనే । హంశిరశేస్వాహ । ఓంఉంహింక్రోం । ఊంటం
 కండ ధాణం । ఊంవాక్పాణిపాదవాయాపస్తాత్తనే । హూంశ్విఖా
 యైవవత్ । ఓంఎంహింక్రోం । తెంఛందంధంసం । వింత్వశ్చ
 త్సుశోత్రేజిహ్వఘాశాత్తనే హేంకవచాయవాం । ఓంఓంహిం
 క్రోం । ఐంఛంబ భంమం । ఔం మనోబుద్ధ్యహంకారచిత్తవిజ్ఞానా
 త్తజేహ్రాంనేత్రీర్త్రీయాయవోవత్ । ఓంఅంహింక్రోం । యం
 రంలంగంశంమంసంహంశంక్షం । వచనాదానగవనిపనగప్రకా
 శానంబాత్తనే హాఅస్త్రాయఫత్ । భుభుకంస్వరోమితిదిశ్చంధః॥
 రక్తాంభోధిప్రోల్లసదరుణసరోజానియాధాః రాజ్ఞేః వాశింకోదండి
 మిత్సూద్యవమణిగణమన్యంకుశంపంచబాణాః । బిభ్రాణాన్మృకకపా
 లంత్రినయనిసహితావీనవత్సోరుహధ్వాదేవీబలాన్కవణానివనశు
 వ్యాదయే హాణశక్తిపరానా । ఓంఓంహింక్రోం । యరలవశేషస
 హంమమప్రాణ ఇహప్రాణఃమమజీవఃకృతః । మమసర్వేమాణి
 నా జ్ఞనిశ్చక్షుశ్శోభిజిహ్వఘాగ్రాశిరాసింహగర్భ్యసుఖం చిరంజీవ్యం
 తుస్వాహ । అథాతమాత్యకాబహిమాత్యకా । అన్యశీలత
 మాత్యక బహిమాత్యకస్త్రీమంత్రీన్య । శిద్ధిబ్రహ్మరుషిః । అ
 నుష్టుప్తందః । అథిమాత్యకాబహిమాత్యకాదేవతే । హలో
 బీజాని । స్వదేశక్తయః । బిడవంకీలకం । అతమాత్యకాబ
 హిమాత్యకాకరిసాదసిద్ధ్యథేజపేవినియోగః । అంకంఖంగంఘం

పూరకకుంభక రేచకాని. ఇదయాపిబహుదశభివవనంచర దుత్తర మ
 పి. ముఖాదరికం. త్యజి పింగళయాశన్తకేశన్తకర్దశభిర్దశభిర్ద్వధికం । అ
 ధిచాగ్రాయామవిధిః । అత్రయోగయాజ్ఞవల్క్యః । ఎవంసంమార్జ
 సంకృత్వా బాహ్యాశ్చద్వర్ధకాకకం । తథాభ్యంతరశుద్ధ్యర్థంప్రా
 గాయామూనమాచరేత్ । సంవర్తోపి । ప్రాగాయామైశ్రీభిఃపూ
 తోగాయత్రీతుసపేత్తరిఇతి । ప్రాణపాయోకాయామోవిరోధఃప్రా
 గాయామః । సకింలక్ష్మణఇత్యపేక్షతేమనురాహ । సహ్యాహృతింసప్ర
 ణవాంగాయత్రీంశిరసాసహ । త్రిపతేదాయత్రపాణఃప్రాణాయామ
 స్ఫుడిచ్యతే । హ్యాహృతియోభ్యాద్యాసప్తహ్యాహృతయఃప్రోక్తాప్రా
 గాయామేతునిత్యకః । భూర్భువస్స్వర్తహర్జనస్తపస్సత్యంతదేవచే
 తియోగయాజ్ఞవల్క్యస్తరగాత్ । శిరశ్చాత్రోఽమాపోజ్యోతిరితియ
 జిశ్శేదికోమంతిః । ఓమాపోజ్యోతిరిశ్యేషమంత్రః । తైత్తిరీయస్త
 రగాత్ । సప్రణవమిత్యనేనభ్యాదిమనవస్వపిప్రణవయోగమాహ ।
 తిభేవయాజ్ఞవల్క్యః । భూర్భువస్స్వర్తహర్జనస్తపస్సత్యంతదేవచ ।
 పత్యోంకారసమాయుక్తంతథాతత్సవితృపదం । ఓమాపోజ్యోతి
 రిత్యేతద్భిఃకశ్చాత్ప్రయోజయేత్ । తిరావర్తనయోగాత్తుప్రాణా
 యామస్తుశబ్దతఇతి । ఓంకార్యోత్రమంత్రాదాద్రష్టవ్యః తథాచ
 యమః । సవిత్రీంశిరసాసాధకంమనసాతిఃపతేద్విజః । బద్ధాన
 సనియమ్యాసూస్త్యత్యచామాదికంతథా । సన్నిమీలితద్భిక్
 మానీప్రాగాయామంసమభ్యసేదితి । ఆసనంచాత్రస్వస్తికాశ్యస్య
 తిమం వేదితవ్యం । ఆమాదికంచాత్రవ్యాసేనోక్తం । ప్రవశ్య
 ఋషిభిఃప్రహరాయత్రీఛండవీవచ । దేవోగ్నిస్సర్వకర్మాదాపిని
 యోగఃప్రకీర్తితఇతి । యోగయాజ్ఞవల్క్యపివ్యాహృతీనాంశు
 సహాసామాషాంచైగప్రజాపతిః । గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టుప్సబృహ
 తీవఃస్తీరేవచ । త్రిష్టుప్సబృహతీచైవచందాఃస్యేతానిసప్తవై అగ్ని
 వాక్యాయస్తథాదిత్యోబృహస్పత్యాశవీవచ । ఇంద్రశ్చవైశ్వదేవా
 శ్చదేవతాస్సముదాహృతాః । ప్రాగాయామంత్రయోగేచవినియో
 గణనాహృతః । నివితాదేవతాయన్యాముఖమగ్నిశ్రీవాచ్యయా ।
 విశ్వామిత్రఋషిశ్చందోగాయత్రీసవితేశ్చుత । వినియోగస్తూపన

యెప్రాగాయామేతధేవచ । ఓమాపోజ్యోతిరిత్యేషామంత్రోయస్తు
 ప్రకీర్యతే । యశ్చప్రజాపతిశ్చావశాంయజ్ఞశ్చోదోవివజితం ।
 బ్రహ్మగ్నివాణాయనూర్యశ్చదేవతాస్సమదాహృతాః । ప్రాణస్యా
 యామనెచైవవినియోగడదాహృతః । అత్రబ్రహ్మ వ్యాహృతీనా
 మృషిభేదమాహ । విశ్వామిత్రోజమదగ్నిభణరద్వాజోధగౌతమః
 । ఋషిరతివశశిష్ఠశ్చకశ్యపశ్చ యథాక్రమం । సచప్రాగాయా
 మః । పూరక రేచకకుంభకై స్త్రీలక్షణోజ్ఞైయః । పూరకఃకుంభ
 శోరేచకఃప్రాగాయామస్త్రీలక్షణః । ఏతేషాంలక్షణమాహ । సవ
 వ । నాసికాకృష్టఉచ్ఛ్వాసోద్ధాతః పూరకఉచ్ఛ్వాసే । కుంభకోతి బ
 లోచ్ఛ్వాసోరేచమోనేస్తురేచకఇతి । కుంభకేతువిశేషమాహతి॥
 ఆకాశా గ్రాన్మసాగ్రాచ్ఛనిరోధశ్శన్యతేబుద్ధేః । నిరోధాజ్ఞాయతే వా
 యువాణయోంగ్నిశ్చణాయతే । అగ్నే రాపశ్చజాయంతే రితోం
 తశ్శుద్ధ్యతేతిభిరితి । యోగయాజ్ఞవల్క్యస్తుపూరక రేచకయో విశ
 శేషమాహ । బాహ్యాస్థితంప్రాణపదేనవాయుమాకృష్ట యశ్చై న
 శనైఃసమస్తం । కింత్యస్తునవాణపరిపూరణేయాంపూరణో నామ మ
 హానిరోధః । శనై నాణవాపుటేవాణాయుమ్మృజేన్నతువేగతః ।
 సకంపయేచ్ఛరీరంతునయోగీ ఓరమోమత ఇతి । అత్రి వ్యాఘ్రపా
 దా । నాభిపద్మస్థితం ధ్యాయత్రిశక్తింపూంజెనతు । నీలోత్పలా
 భంహృత్పదేకుంభకేనజనాదానం । లలాటస్థశివంశ్వేతం రేచక
 నాభిచింతయేత్ । శుద్ధస్థితికసంకాశంనిమలంపాప నాశనమితి ।
 తత్రఫలమాహబృహస్పతిః । రక్తంపశీజాపతింధ్యామెద్విష్ణుః । నీలో
 త్పలప్రథం । శింకరంత్ర్యంబకంశ్వేతంధ్యాయేస్తుచ్యేతబంధనాత్ ।
 యోగయాజ్ఞవల్క్యపి । పూరకపిష్ఠసాయజ్యకుంభకే బ్రహ్మణోం
 తికం । రేచకేనత్పతీయేనప్రాప్నుయాదేశ్వరంపదమితి । అతిబ్ర
 హ్మ । పాదయోశ్చతథాజాన్వోజాంఘయోజాతరేపిచ । కణే
 ముఖేతథామూర్ధ్నికక్రమేణవ్యాహృతీన్యకసేవతి । భూరంసున్వద్వ
 యేన్యన్యభువస్తజానికాన్యసేత్ । త్యేష్ఠాంగుళీద్వయేధీమాన్యః
 పదంవినియోజయేత్ । కరన్యసవిధిఃకృత్వాఅంగన్యానం సమా
 చరేత్ । భూపదంహృదివిన్యన్యభువశ్శిరసివిన్యసేత్ । శిఖాయాం

స్వఃపదంస్యస్యకవచం తత్పదంస్యసేత్ । అష్టోధాగకపదంస్యస్యదిగ్వి
 దిక్షుధియఃపదమితి । తతఃఓనా పోజ్యోతిరితివవాఽంగన్యాసః । శి
 రస్తన్యాస్తునవాఽంగప్రాణాయామేపదంస్యసేదికివ్యానస్తరిణాత్ ।
 ఏనంసిర్వతఃఫలమాహాయోగయాజ్ఞవల్క్యః । పాణి యామ
 త్రయంకుర్యాత్సూర్యసోమవయనంకృత్ । కమఃఽస్వగక మాప్నోతి
 నంతసుస్సోమోయథా । నంవతోఽపి । మానసం వాచికంపా
 పకాయేనైవతుయతకృతం । తత్సర్వంనశ్యశిక్షిప్రంప్రాణాయామ
 త్రిమైశ్చతే । ఇతిదివసేదివసేకుర్యాత్ । సవ్యాహృతే సప్రణవా
 పాణి యామాంస్తుషాడః । అపిభూణవానంమాసాత్పునంత్యహర
 పాఃకృతాః । ధృతప్రణవసంయుక్తఃప్రాణాయామైశ్చతుశ్శతైః । ము
 చ్యతేబ్రహ్మహత్యాయాకింపునశ్చేషపాతకైః । అథ పాణి యా
 మన్యాసః । ఓంభూఃఅంగస్తాభ్యాన్నమఃఇతిఅంగుళిన్యాసః । అథ
 షడంగన్యాసః । ఓంభూఃప్రాణాయామనమః । ఓంభువఃశిరశేస్వా
 హా । ఓంస్వశిఖాయైవషట్ ఓంవహఃకవచాయహుం । ఓంజ
 నఃసేత్రిత్రయాయవౌషట్ । ఓంతపఃఅస్త్రాయథట్ । ఓంసత్యం
 భూభువన్వరౌమితిదిశ్చంధః । విష్ణుభాస్వతిక్రీటంగవలయధరం
 కల్పహరోధరాంఘ్రిశ్రోణాభూషా సువక్షోమణిముకుటమహామం
 డినై మణండితాంగం । హస్తాద్యచ్ఛంఖచక్రాంబుజగదమమలంపీ
 తికౌశేయవాసవిద్యోతంభానమద్యద్దినకరినదృశంపద్మనంస్థంన
 మామి । ఓంభూః ఓంభువః ఓంవ్యః ఓంమహాః ఓంజనః ఓంతఃఃఓం
 సత్యమిత్యాది । పాణి యామత్రయంకృత్వా శ్చాత్ గాయత్ర్యాః
 గాయత్రీచ్ఛ నోవిశ్వామిత్రీఋషే । నవితాదేవతా । అగ్నిమూ
 ఖం ॥ బ్రహ్మశిరః । విష్ణుఃహృదయం । కుద్రశ్శిఖా ॥ పృథివీయో
 నిః । ప్రాణాపానవ్యానోదాన నమానా సపాణిశ్వేతవణాగా
 యత్రీచతుర్వింశత్యక్షరాత్రిపదావటుక్తిః । పంచశీషోపసయ
 నాదివసుస్తపాపక్షయాభాంయథాశక్తిగాయత్రీమంత్రదివంకరిష్యే
 తతోమూలమంత్రేణకంశుద్ధింకృత్వాపశ్చాదంగుళిన్యాసః । మూల
 మంత్రేణహ్యకకత్రయంకృత్వా । తత్సవితుబ్రహ్మత్యనహృదయాయ
 నమః । పశ్యోంవిష్ణోత్తనశిరశేస్వాహా । భగోదేవస్యకుబ్రాత్తన

శీఖాయైవషట్ । ధీమహి శుశ్వరాత్త నకవచాయహుం । ధియో
యోనినదాశివాత్త నేనేత్రత్రయాయవోషట్ । ప్రచోదయాత్ ప
రమార్త నేఅస్త్రాయఫట్ । భూభువస్వరోమితిదిగ్భుధః । అ
థాంగుశ్యక్షరన్యాసః । తన్నమః । తన్నమ్ । వింస । శుంస । ర్వం
స । రేస । గింస । యంస । భంస । గోఽంస । దంస ।
వంస । న్యంస । ధీంస । కుంస । హీంస । ధింస । యోంస ।
యోంస । నంస । ప్రంస । చోంస । దంసమ । యాంసమ ।
ఇతిదక్షిణహస్తతడనీమూలకర్వాది ॥ అథాంగుళిపదన్యాసః । త
న్నమః । నవితుసకమ్ । వరేణ్యంస । భగోఽంస । దేవస్యనమః ।
ధీమహిస । ధియోనమః । యోనమః । నిఃనమః । ప్రచోదయాత్
నమఇతిదక్షిణహస్తాంగుస్తమారభ్యపామహస్తకస్థిస్తీకాపర్యంతమం
గుళిషుపదన్యాసః । తతఃముఖేదశకపదన్యాసః । మూర్ధ్నాఽథా లేభు
వోమః ధ్యేనేత్రయోశ్శ్రోత్రయోనాసః । దంతోవృతాలు వక్త్ర
మపదానిదశవిన్యసేత్ । మూలమంత్రేణన్మస్త్రీనః హరిన్యాసః । వ్యా
హృత్యాదిమంత్రపాదచతుష్టయం వసనూలికాన్యాసప్రియంకృత్యా
అథదండకన్యాసః । తన్నమః । చ్చంసమః । ఇత్యాదిలంగమన్య
సేత్ । తతఃగాయత్రీపదంగన్యాసఃకుర్యాత్ । త్రిద్యౌకదశభిష్త్రి
ద్యౌపంచాంగుళిదత్తైకమాత్ । హృచ్చిరోద్ధశీఖాపద్మేనేత్రత్రయా
యాస్త్రీయచ । ఓంతత్సవితుఃబ్రహ్మతనహృదయా యనిహుః । వరే
ణ్యంవిష్ణ్వత్త నశిరసేస్వాహా । భగోఽదేవస్యకుద్రాత్త నశీఖాయై వ
షట్ ॥ ధీమహి శుశ్వరాత్త నకవచాయహుం । ధియోయోనినదా
శివాత్త నేనేత్రత్రయాయవోషట్ । ప్రచోదయాత్ పరమార్త నే అ
స్త్రీయఫట్ । భూభువస్వరోమితిదిగ్భుధః । ధ్యానం । ధ్యేయన్నదా
నవిత్యమండలమధ్యవర్తీనారాయణస్సరసిజాననవన్నివిష్ట ॥ కేయా
రవామకరకుండలవాగిరీటిహరీహిరణ్మయవపుష్పరిశంఖచక్రః ।
అశపదన్యాసః । తిత్పదంపాదయోనన్యస్యహాన్వోస్తునవితు 'పుధం ।
వరేణ్యంకటిదేశేతుభగోఽనాధ్యాంతువిన్యసేత్ । దేవస్యేతిపదం కు
క్షాద్రుయత్నేనచవిన్యసేత్ । ధీమహిహృదివిన్యస్యగళేధియ ఇతిన్య
సేత్ । యాపదంతులలాటేతుసాగుదంతుముఖేన్యసేత్ । ప్రచోదయా

నీతికద. బ్రహ్మరథే చవిస్య సేత్ । అథ ధ్యానం । - ముక్తాపిద్యమ
హేమనీలధవళ వాఘ్నేయుమ్ జే (స్త్రీక్షణై ర్యుక్తామిదుసిబద్ధరిత్స
ముఖబాంత త్యాభవణాత్తి కాం । గాయత్రీవరచాభయా కుశ
క శాశ్వభ్రంక వాలంగుణ శిః ఖంచక సధారివిడయగళహస్తేర్వ
హంత్రభదై । అథవణా-ధ్యానః । త్రిక్షణమ్ । తత్కారంఽన్యసే
తస్యై గెవాదాంగుష్ఠ్యయైద్విదః । సకారంగుల్పదేశేతు వికారం
జ ఘయోన్యసేత్ జాన్యోస్తుపిద్ధితు కారం పకారంచోరుమూలతః
రెకారవిన్యసెద్ధుహ్మేకాంఽప్రపణన్యసేత్ కటిదేశేతుయంకారం
భ్రంకారంనాభిమండలె గోకారంజఘనేయోగీదేశా రంస్తనయో
న్యసేత్ । వకారంహృదివిన్యస్యన్యకారంకఠదేవతు । ధీకారమా
స్మేపిన్యన్యమకారంజాలుమధ్యతః । హికారంనాశికాగ్రేతుధికారం
నియని ద్వయే । భృహోవకధ్యేతుయోకారంలలాటేతుద్వితీయకం
పూర్వాననెతునఃకారంఽప్రకారంఽక్షణాననె । ఉత్తరాస్మేతు చొకా
రం డకారంపశ్చిమాననె ॥ విన్యసెన్నాధిక్నయాత కారంవర్వవ్యా
పినమీర్వరం । అత్రసర్వేనణాః ప్రణవాద్యానమోతాశ్చ తథాచ
భృగుః । ఓంకారమాదావ్రుచ్చాగ్ని । మంత్రబీజమక్షరం । నామ
గ్రాహ్యంగమోతాశ్చజపవ్యాః స్రోత్రీణిఽతితతి । అతన్నాసక్రమః ।
ప్రత్యక్షరంకశవాదిచతుర్వింశతినామభిన్నయోద్భవ్యసేత్ । ఓంత
తేకశివాయనిమఃపాదాంగుష్ఠయోరితి తతోవణాధ్యానంకుర్యాత్
తథాచబ్రహ్మ । కృత్తాచమాత్మికాన్యాయమశేషంపాపనాశకం । ప
శ్చిశ్చమాచరె వ్యానంనణామూపసమ్యతిమినితఃపితేనై వోక్తం
ఓంకారవ్యతియ రు పంపీతంశ్వేతంచరీలకం । చక్షుష్మేష్టకృతం
వాపమోంకారోడహతిక్షణాత్ । తత్కారంచరూపేతం బ్రహ్మవి
ష్ణుశివాత్మకం । శాంతంపన్నాననానూధంధ్యాయేత్స్వప్నాననంధితిం ।
౧ । సకారంచీతయేచ్ఛామమతీసీలప్ససన్నభం । పదమధ్యస్థి
రిం సాన్యుయుపపాతికనాశనం । ౨ । వికారంకిపిలంచి త్వం కమ
లానం । ధ్యయేచ్ఛంతంధిజశ్రేష్ఠమవశపాతికన శనం ।
౩ । సకారంచీతయేత్స్వప్నాంధ్రనీలనిభక్షభం । నిడకహేతస్స
వక్షయ భుగ్రహిహారోగసముద్భవం । ౪ । ర్వకారంజహ్ని దీప్తాభం

చింతయేచ్ఛ విచక్షణః । భూణహ త్యాశితం పాపంతత్ క్షణాదేవ న
 శ్యతి । ౫ । రేకారం విమలం ధ్యామైచ్ఛద్ధన్యతీక సన్నిభం । పాపం
 నశ్యతి తత్ క్షిప్రమగమ్యాగమనోద్భవం । ౬ । ణికారం చింతయేద్ద్యో
 గీనిద్యుతస్ఫుటిక సన్నిభం । అభక్ష్యభక్షణం పాపంతత్ క్షణాదేవ నశ్య
 తి । ౭ । యంకారం తారకావణామిందు శ్శేఖరీ భూషితం । యో
 గినాం వరదం ధ్యామైద్భ్రహ్మహ త్యాదినాశనం । భ కారం కృష్ణవర్ణం తు సీల
 మేఘసమప్రభం । ధ్యా త్వా పూర్ణ మ్ము మిత్సదిపాప నాశయతి ద్విజ ।
 ౮ । గ్లోకారం రక్త వర్ణం తు మలాసనసంస్థితం । గోహ త్యాదికృతిం
 పాపం నాశయంతం విచింతయేత్ । ౯ ॥ దేకారం మరక శ్యామం క
 మలాసనసంస్థితం । నశితం చింతయేద్ద్యోగీ శ్రీహ త్యాదిద హేత్వరం ।
 ౧౦ । వకారం శుక్ల వర్ణం తు జాజీపుష్ప సమప్రభం । గురుహ త్యాకృ
 తం పాపం ధ్యా త్వా దహతి తత్క్షణాత్ । ౧౧ । స్యకారం చత్రధావీతం
 సువర్ణవద్యుశ ప్రభం । మననాచింతితం పాపం ధ్యా త్వా దహాదిచానఘ ।
 ౧౨ । ధీకారం చింతయేచ్ఛక్ష్మ కుండపుష్ప సమప్రభం । పితృపూర్త
 వధా త్నా సాస్తుచ్యతే నాత్రి సంతయః । ౧౩ । మకారం పండితం సర్వం
 చింతయేద్దీప్త తేజసం । పూర్వజన్మాద్భీతం పాపం తస్మాత్క్షణాదేవ నశ్యతి । ౧౪ ।
 హకారం శంఖవర్ణం తు పూర్ణచంద్ర సమప్రభం । అశేష పాపదహనం
 ధ్యామైన్మిశ్ర విచక్షణః । ౧౫ । ధికారం పాండురం ధ్యామైశ్చ ద్ద్యో
 పరివస్థిపం । ప్రతిగ్రహకృతం పాపం స్తరగాదేవ నశ్యతి । ౧౬ । యో
 కారం రక్తవణం తు ఇంద్రగోపకవన్నిభం । ధ్యా త్వా తు గోపదే
 పాపం విధా హేస్తునిపుంగవ । ౧౭ । ద్వితీయశ్చైవ య పాక్త
 యోకారోరుక్త సంతపః । నిరక హేత్సరక పాపాని నాస్యైః పాపై
 శ్చలిష్యతే । ౧౮ । సకారం తు ముఖం పూర్వమాదిత్యోద గాసం
 నిధం । సకృద్ధ్యా త్వా ద్విజ శ్రేష్ఠస్సగచ్ఛేదే శ్వరం పదం । ౧౯ । నీ
 లోత్పలక శ్యామం ప్రకారం డక్షిణాముఖం । సకృద్ధ్యా త్వా ద్విజ శ్రే
 ష్ఠస్సగచ్ఛేదే శ్వరం పదం । ౨౦ । సౌమ్యం గోరోచనోపేరించోకా
 రంచోత్తరాననం । సకృద్ధ్యా త్వా ద్విజ శ్రేష్ఠస్సగచ్ఛేదే శ్వరం పదం
 ౨౧ । శుక్లవణం తు సంకాశందకారం పశ్చిమాననం । సకృ
 ద్ధ్యా త్వా ద్విజ శ్రేష్ఠస్సగచ్ఛేద్భ్రహ్మణ పదః । ౨౨ । యాతార

స్తుతిరః ప్రోక్తాశ్చ శుభాః కనవత్ప్రభాః । ప్రత్యక్ష ఫలదో బ్రహ్మవిష్ణో రు
 ద్ర ఇతి స్థితిః । ౨౦ । ఎతత్ జ్ఞాత్వా త్వాత్మ మేధావీజః హామా కరోతి
 యః । నభ వేత్సూతః తస్య మృతకః చనవిద్యతే । ౨౧ । సామో
 ద్యవన్యో సా బ్రహ్మన్యాయ భూషర మేశ్వరః । యస్తే వంనవిజానా తిగా
 యత్రీంతు యథాః ధిః ధితః సూతకః తస్య మృతకః చమయానఘ । నై
 వదానఘః తస్య నైవ యజ్ఞఫలం లభేత్ । నచ తథా ఫలః ప్రోక్తం తే
 స్తే వంనూతకైః । గాయత్రీ హృదయం కల్పం గోవిందేన ప్రకాశి
 తం । ఇహ లోకే పరత్రై వా ర్యస్య సుఖమశ్నుతే । తథా ముద్రా లపి
 తేనై వదిశిత్ । సుముఖం స పుటం చైవ వితతం విస్తృతం తథా ।
 ద్విముఖం త్రిముఖం చైవ చతుఃపచముఖం తథా । షణ్ముఖో ధోము
 ఖం చైవ వ్యాపకాః జలిక తథా । శిశటం యమపాశం చ గ్రీధితం సన్తు
 భౌన్తు ఖం । పశులం బలముష్టికం చైవ మత్స్యకూమర వరాహకౌ సిం
 హాకౌ తం మహాకాక్రీత మంగుళం ఫల్లవం తథా । ఏతా ముద్రా శ్చ
 తువిశంశ ద్గాయత్రీ సుప్రతిష్ఠితా । యది ముద్రా న జానాతి గాయత్రీ
 సిన్ధుం బివేత్ । అథ ముద్రా గ్రివాణ లక్షణేన ముద్రా దశైవ యేత్ ।
 అథ గాయత్రీ కవచం । ఓమ తిహృదయే । భూరితి మాథే । భువ ఇ
 తితి రసి । స్వరితి నవాం గే । తతో యథా విధిః । గాయత్రీం నం
 స్తరేత్ । ఏవం కువరాః ఫలమాహ వ్యాసః । విన్యస్తే వం జపేన్య
 న్తు గాయత్రీ వేద మారగం । బ్రహ్మలోక మవాప్నోతి వ్యాసస్య వచనం
 యథా । భోధాయ సః । నాభే రధః సంస్పృశః కిషక నయక్తో
 వజ్రయే పతి । యమోపి । నాభే రధస్సృశ్శికాయం స్పృష్ట్యో శ్చ
 త్తాళయేత్ కౌశా । దక్షిణః వాస్పృశేత్ కణం స్తరే ద్వావిష్ణు మవ్య
 యం । అత్వచిదక వాదమాహ । నవవ । విరిమేన్ద్రాన్త్యజే ప్రా
 ప్తై నమంతే నచ నంబ జేత్ । శూద్రం ద్యృష్టే వసంప్రాప్తం నాధీ యా
 తికథంచన । శూద్రం ద్యృష్టే వవిరిమేన్మ సేవం జేదిత్యథా శివ్యా
 నాపి । జపకాలేన భాషేత్ వరలాభాదికమచ । ఏతేష్వేదావసిక్తం
 తు యద్యాగచ్ఛేద్ద్విజౌత్తమః । అథ జపవిధిః । సంధ్యా ప్రదేశే సం
 ధ్యా యాం సంధ్యా త్రిషు వ సాధయేత్ । జపమన్యత్ర జేతే తు శునన్సం
 ధ్యా విధీయతే । మనస్సంతోషగా శౌచ మాసం మంత్రాధికా చింత

నం । అన్యగ్రత్వమనిర్వేదో జపన ఖత్తి హేతవః । క్రోధోమదిత్య
ధాత దీనిష్ఠీననః జృభణే । శ్వనీచదిశిః సం నిదాపమాదాన
జపేద్విజ ఉష్ణి మీంచుకీనగ్నముక్తకళో శావృతః ? అపవిత్రకం
శ్చైవప్రలపంనవపేతకర్చిత్ । స్తంబద్వీచమనువ్యాణా మన్యేహం
ప్రణీనాంయత । ఆచన్యవాజపేచ్ఛేష యద్వాసూర్యాగ్ని మీక్ష
యేత్ : ఓలోకయేద్వారాజానంస్తు హిచ్ఛాయా నచా శ్రీయేత్ ।
దశభిః న్న జనిత శి తేనచపురాతనం । త్రియ్యంతునవానైః గా
యత్రీహః తకిల్బిషం । వారీతనా భౌకం కృత్యం ధన్వేష్ట వృతి
నంస్థిరః । నాయ జపతినాసాగ్రేతినధ్య జపేక్షుం । ఉచ్చైస్త్వే
తగుణాప్రోక్తంవ్యవహశగుణంస్తృతం । ఉవాంశస్యాశ్చగుణంస
హస్రమానస స్తృతం । స్తృష్ణంతుత । ఉచ్చైఃకం తుషకం
న్యాయపాశుదిశభాగ్భవేత్ । వక్త్రేతుశతధ జ్ఞేయః కిన్వాయాంతు
నవాకం । మానసదిశనాపాప్రమన లింధ్యానమాత్రితః । హం
పంపూర్వముచ్చాత్యవ్యాప్తాతీంశ్చతతావరం । గాయత్రీప్రణవఃచాం
ద్రేజపవిషఉవాన్యః । అక్షరాక్షరంతున నమోత నిల విత
మంత్రాధణంచితయోగ్యస్తభదకాలేప్రశస్యతే । ఓంకారాపురుష
శ్చైవగాయత్రీసుందరీతథా । తయోగ్సంయోగకాలేతువస్త్రమా
చ్చాన్యగణ్యతే । ప్రారభ్యావామికామూలంపాదక్షిణ్యకమేతు
మధ్యవామూలప్యంతంపేదంగుళికర్వసు । జపేయశ్శ్రోత్రియా
విప్రీద్వాతి శతస్సంఖ్యయాదరాత్ । గాయత్రీజపమేకైకకొటిసం
ఖ్యాగుణంభవేత్ । ధాన్యాభణ శుపుతాయురభివృద్ధిరంభవేత్ ।
భృగురిత్యాహసర్వేహ మునీనాంమునిశత్రుః ॥ ఓచ్చిన్నపాదా
గాయత్రీప్రహత్యావ్యపాహని । అఓచ్చిన్నాతుగాయత్రీప్రహ
హత్యాప్రయచ్ఛతి । ఉచ్చారణాద్రీమః । ఓ భూభువస్వ ॥ ఓం
తత్సవితుర్వరేణ్య । ధగోదేవవ్యధీమహి । ధయోయోనఃప్రచో
దయాత్ ॥ ఓర్వపురాణేక్షమామాలావిధి । అంగుళీజపసంఖ్యాకమే
కమేకంవరానసే । రేఖాన్యష్టగుణప్రోక్తంపుట్రజీవై దశశాధికం । శ
తంన్యాచ్ఛంఖమణిభి సహస్రంతుప్రీవాళకైః । పుష్పశ్చేదనా హ
స్రంశ్చటికైకాక్షముచ్చతే । మాకికై దశశలక్షంతునువర్తతే ।

కుశగ్రింధ్యాచరుత్రాక్షైరనంతఫలమశ్నుతే ॥ ఆహవృష్యాదివిన్యా
నంకరశుద్ధిస్తతఃపరం । అంగుళివ్యాపకన్యాసోవృదాదిన్యాసవచః ।
తాళత్రయంచదిగ్భంధఃప్రాణాయామస్తతఃపరం । ధ్యానంపూజాజ
పశ్చేతినర్వమంత్రేష్వయంక్రమః । అంగంపాదంపదంవణంఽంచం
పకంతర్వమావృతం । దండకంవనమాలాస్త్రీముద్రాచ దశమీస్త్ర
తా । దశవ్యాసయుతాందేవీంసజపేద్వోద్విహాధిమః । తత్కమ
తోవదంతాజావృధాకమణియోజయేత్ । జవాంతేపునః ప్రాణ
యామంకృత్వాఅంగుళీన్యాసపడంగన్యాసకృత్వా । ధ్యేయస్సదే
తి ధ్యానకృత్వా । తతఃఅష్టముద్రాప్రదశియేత్ । సురభిజ్ఞా
నచక్రాణియోసిఃకూమోఽధపంకజం । లింగనిర్మాణముద్రాచల
ప్తే తేజపపూర్తికాః । తతస్సంధ్యోపస్థానం । కశ్యపఋషిః । తా
లవేదాలగ్నిదుర్గాదేవతాః । త్రిష్టుప్చందః । సంధ్యోపస్థానవిని
యోగః । శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః । నిర్వాసిష్ట శాంతిరిస్తు । గా
యత్రీతపఃకాంతుర్వాజ్ఞశాంతేకమసిద్ధమై । బ్రహ్మఘ్నంవాసురా
పంవాతేనపాపంవ్యపోహతి । ఆచమ్యచాగ్రానాయమ్యనంకిల్ప్య ।
ప్రాతస్సంధ్యాగాయత్ర్యావ్యాసఋషిః । బ్రహ్మదేవతా గాయత్రీ
చ్ఛందః । భూఃపురుషతపఃకాంకిరిష్యే । భూఃపురుషంతపఃకాయా
మి । ఋగ్వేదంతపఃకాయామి । మండలంతపఃకాయామి । ఆత్మా
నంతపఃకాయామి । గాయత్రీంతపఃకాయామి । వేదమూర్తిరంతపః
కాయామి । సాంకృతింతపఃకాయామి । సంధ్యాంతపఃకాయామి । కు
మారీంతపఃకాయామి । బ్రాహ్మీంతపఃకాయామి । హంసవాహినీంత
పఃకాయామి । ఉషసీంతపఃకాయామి । నిమృషీంతపఃకాయామి । స
ర్వసిద్ధికరీంతపఃకాయామి । సర్వమంత్రాధిపతింతపఃకాయామి । భూ
భువస్వపురుషంతపఃకాయామి । అఃకూర్మాహ్నికసంధ్యోపస్థానం ।
వాదాహస్తాముఖిఃప్రత్యౌశ్య । ఇంద్రఃపదేశేషపశ్యే । ద్విరాచమ్య ।
యథోక్తప్రాణాయామంకృత్వా । మాధ్యాహ్నికసంధ్యాముపాసే ।
పాదమాంజనంకృత్వా । ఆఃపునంతర్వ్యావృతమంగ్రివృతపూర్తిఋషిః । ఆ
పోదేవతాః । అస్తీచ్ఛందః । అభ్యంతరిశుద్ధిఃపూజాచక్రాశనవినియో
గః । ఆపఃపునంతుపృథివీ... పృథిగ్రహంస్వాహా ద్విరాచమ్యః శేషమా

ర్జనంపూర్వవత్ । ఋతంచసత్యంచపూర్వవత్ । హంసశ్శుచిషది
 త్యేకస్యాఋచోగాతమపుత్రోవామదేవఋషిః సూర్యోదేవతాఃగర్భ
 చ్చందఃఅనురసంహరణార్థమప్యప్రదానేవినియోగః । హంసశ్శుచి
 షత్ ... ఋతం హంసశ్శుచిషదిత్యాదితాక్షంగాయత్కార్యంబ
 త్వా । ఉపవిశ్యాచమ్య । కేశవాదిద్వాదశతర్పణంకృత్వా । ఆచమ్య
 తతస్సూర్యోపస్థానం । ఉదుత్సంజాతవేదసమితి । ప్రవరముచ్ఛార్జ్యన
 మసాహరంకృత్వా । ఉపవిశ్యాచమ్య । పునరానన-పాగ్రా యామం
 కృత్వాగాయత్రీధ్వనన్యానాదికంపూర్వవత్ । జపాంతేఉపస్థానాది
 కంపూర్వవత్ । ప్రవరముచ్ఛార్జ్య । సమసాహరంకృత్వా । ఉపవి
 శ్యాచమ్య । మాధ్యాహ్నికసంధ్యాతపణంకరిష్యే । యథావిధి ।
 వ్రాణానాయమ్యనంకల్ప్య । మాధ్యాహ్నికసంధ్యాతపణంకరిష్యే
 మాధ్యాహ్నికసంధ్యాసావిత్కార్యైః । కశ్యపఋషిః । రుద్రోదేవ
 తా । ఉష్ణిర్ఛందః । భువపురుషతపణంకరిష్యే । ఓ-భువపు
 రుషంతపణయామి । యజుర్వనతపణయామి । మండలంతర్పయా
 మి । అంతరాక్షంతర్పయామి । సావిత్రింతర్పయామి । వేద
 మంతరంతర్పయామి । సాంకృతింతర్పయామి । సంధ్యాంతర్పయా
 మి । యవతింతర్పయామి । రావీంతపణయామి । వృషభవాహి
 నీంతర్పయామి । ఉషసింతర్పయామి । నిమృజింతర్పయామి । నర్వ
 సిద్ధిరీంతపణయామి । నర్వమంత్రాధిపతింతపణయామి । భూభువ
 విస్వఃపురుషంతర్పయామి । ద్విరాచమ్య । అథసాయంసంధ్యావి
 ధి । పాదానాస్తావ్రతాశ్య । శుచిప్రదేశేఉపవిశ్య । ద్విరాచమ్య
 యథోక్త । పాణాయామంకృత్వా । మమోపాత్త దురితక్షయద్వా
 రాశిపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంసాయంసంధ్యాముపాసే । పాద చూడా
 నంపూర్వవత్ । అగ్నిశ్చేద్యస్యనుంత్రస్య । యజ్ఞవల్క్యఉ
 పనిషత్పః । అగ్నిమణమ్యమణమ్యవతయోహశ్చదేవతాః । ప్ర
 కృతీశ్చానః । అథ్యంతరశుద్ధ్యథాముదకప్రాశనేవినియోగః । అ
 గ్నిశ్చేద్యమత్యశ్చ...సశ్యేశ్యతిషజహామిస్వాహా । ద్విరాచమ్య
 శేషిమూర్తానంపూర్వవత్ । పాపపురుషవిసర్జణం పూర్వవత్ ।
 బ్రహ్మస్తుమస్తావనంపాదణంపూర్వవత్ । ఆచమ్య పునరానన పా

గాయామంక్యత్వా । గాయత్రీన్యాయాన్యావానిజపవిధి పూర్వవత్ ।
 తతస్సంధ్యాకన్ధానం పూర్వవత్ । పవరముచ్చాగ్యనజసాకరంకృ
 త్వా । ఉపవిశ్యాచమ్య । సాయంసంధ్యాతర్పణం । ఆచమ్య । పా
 గానాయమ్యసంకల్ప్య । సాయంసంధ్యావర్జ్యత్వా । వశిష్టఋషిః ।
 విష్ణుదేవతా । అమృత్యురేదః । స్వోపురుషమతపఃకాంకిరిస్యే ।
 ఓంస్వోపురుషంతర్పయామి । సామవేదంతపఃకయామి । మండలం
 తర్పయామి । పరమాత్మనంతర్పయామి । సరస్వతీంతర్పయామి । వేద
 మాతరంతర్పయామి । సాక్షాత్పరబ్రహ్మయామి । సాంకృతింతఃసంధ్యాం త
 ర్పయామి । వైష్ణవీంతర్పయామి । గోగండకాహినీంతపఃకయామి ।
 ఉపసంతర్పయామి । నిమృజంతర్పయామి । సర్వసిద్ధిః రీంతర్పయా
 మి । సర్వమంత్రాధిపతింతర్పయామి । భూభువస్స్వపురుషంతర్పయా
 మి । ద్వీరాచమ్య । కాలాగ్నేరుజ్జోపనిషద్విధినాత్రిపుండ్రధార
 ణంకుర్యాత్ । మంగ్రదేవపేక్షాశీకాయా సంధ్యాచందనప్రయోగ
 ఉచ్యతే । ఆచమ్యప్రాజ్ఞుభోభూత్వా । కుశవాణిసమాహితః । నైవ
 గవవ్యా హృదిస్సప్తగాయత్రీరీతిసోపవా త్రివిధేనాయగః । పాగ్రా
 గాయామః । ఉచ్యతే । ప్రాణనాయనాన్యః । ధివద్యాన్యః । స్వయంజేంద్రి
 యః । అథసంధ్యాముపాసన్మృత్యురేనంకల్ప్యచాకాదేన్ । తిస్మభి
 మాజానంకుర్యాదాపోహితకుశోదకైః । పదేపదేక్షిపేన్మృధీన్
 ప్రతిప్రణవనంయతః । ఆత్మనంద్రణవేదై వదరిమిచ్చజలెస్తరిః ।
 సూర్యశ్చేత్యనువాకేన । ప్రాతఃకాలేపిబేదపః । అగ్నిశ్చేత్యనువాక
 నసాయంకాలేపిబేదపః । ఆహునంతమధ్యాహ్నం । తాత్రాచమనమా
 చరేత్ । విన్మృజ్యదభావాచమ్యకుశవాణిశ్చమాజా యేత్ । క్రణవే
 నై వవ్యాహృత్యా గాయత్రీప్రణవాద్భయా । ఆపోహిష్టేతి సూక్త
 నమాజానంహిచకుభాకం । సూక్తాదాహ్నిణః । చోక్త్యుగంకమా
 జానంతరః । ఉద్భృత్యేదక్షిణేనై వదరిమిచ్చజలం । వాకరం । సిరా
 యవాసికాగ్రేత త్పూర్వపూర్వంచనస్తరేత్ । దేతరీచై వ మృతం
 వాపిన్మనవాంవాజపేన్మృతం । దక్షిణాన పురుషేనై వవావాత్మాన మపా
 వాయేత్ । నిజలం నానిలోక్యానివామభాగక్షితోక్షిపేత్ । విన్మృ
 జ్యదిభాకస్త్రై వద్యత్వాదభాక సతాకరం । తివరభ్య మాజానా

మాధ్యమ్య గాయత్ర్యావానానంభవేత్ । ఆయాతువరదాదేవీతి ।
 పాణిభ్యాంబలమూదాయగాయత్ర్యాచాభిమంత్రితం । రవేరభి ముఖ
 స్తిష్ఠా త్రిమాధ్యక్షాంసంధ్యయోగిషేత్ । అసావాదిగ్యమంత్రేణవ్రత
 క్షేణమపవరం । అవస్థుష్ట్యాదక్షిణేనపశ్చాద్ధావాన్విసజాయేత్ ।
 ధ్యాత్యాపవిత్రంవంప్రోక్ష్యజపస్థానంకుశోదకైః । ఆధారాదీన్నమ
 సకృత్కృత్యాగైరాననంతరః । బద్ధకుద్దానంవాపిస్వస్తికంవాయుధా
 సుఖం । ఓంభూర్భువస్వరోమిరిజప్త్యాకహ్యసనంతరః । ప్రాణాయా
 మంధారయెత్త్రిర్యథావిధిసమాహితః । రుష్యాదిబక్షణంజప్త్యరుషి
 ప్రోక్తాన్స్వమార్గతః । వ్యాపృతీభిఃపిన్మన్మనావిత్త్యాచవిధానతః ।
 షడంగమువాంవిస్యస్వయోనిమంద్రాంబ్రదర్శయేత్ । గాయత్రీం
 వంస్తేదీర్ధావాన్యాదినాసూర్యమండలైః । కల్పోక్తలక్షణేనైవధ్యా
 త్యాభ్యర్చ్యతతోజపేత్ । ప్రాతస్త్రిష్ఠాజపేద్విపరీతానుంజైవోపవి
 శ్యచ । ఉపవిశ్శించమధ్యాహ్నజపకర్తృసమాచరేత్ । అష్టోత్తరశతం
 నిత్యమష్టావింశతిమేవవా । విధినాదశకంవాపిత్రికాభేషుజపేద్విజ ।
 నక్షత్రేషుసాక్షాద్భ్యాజపేదాసూర్యదర్శనాత్ । అర్ధాస్తమితమార
 భ్యజపేదాకుక్షదర్శనాత్ । సాయంత్రావిర్గాయత్రీదవాంతేయధానం
 భవఃకాంతవేదనముత్తాగ్నికుర్యాత్ । కేసజపేనత్రనక్షత్రకాభవ
 తి । తథాచకగ్నిధానిభిహితం । అగ్నిస్వస్త్రియనంప్రాతీసాయం
 స్వస్త్రియంసంసజీతి । తతఃప్రాతర్త్రిస్త్రిచ్ఛ్విణీధృత ఇతిచరన్మఖి
 రుగ్భిర్క్రితోపస్థానంకుర్యాత్ । సాయంత్ర ఇమంమేవకుంతత్వా
 మీసిద్వాధ్యాపకుణముపత్తిషేత్ । అత్రమితశబ్దసాహిత్యభిమానినీదే
 వతోచ్యతే । వకుళబైరాత్యగ్నిభిమానినీదేవతోచ్యతే । తథాచ
 బ్రాహ్మణాభిహితం । అగ్నైర్వమితోగ్నిరాత్రిర్వకుణమితి । నమోబ్రహ్మ
 గణైశ్శుక్త్యా । ద్విదైవతాభ్యానమసకృత్య । సంధ్యాయోసానిత్రైయా
 యత్రైస్త్రిస్త్రిస్త్రిస్త్రిచ్ఛ్వాభ్యాదేవతాభ్యానమసకృత్య । ఉత్తమేయమ
 వాకేనగాయత్రీచవిష్ణయేత్ । ఆత్మసాదాతథాభూమిసంధ్యాకా
 చేదివాదయేత్ । సర్వత్రానామగోత్రేకుక్తయేదభివాదన । సత్వా
 గుణసతధానూర్యంద్విజాంశ్చాన్యాన్విశేషతః । సుఖ్యాహ్నాదుపశే
 షామముపస్థానంతథ్భ్యుక్తం । అసామంజలిసంపూజ్యమాకృష్ణేవేతి

మీ చేత । సవితుషకాండలఁ పుష్కర ఉపరిష్టే ద్వివారిరం । ఉధర్వా
 బాహుజః పేత్సాస్త్రాముదుగ్ధంజాలివేదనం । సూక్తంహి చిత్ర-
 దేహానాంపాంసశ్చుఁషదీర్ఘచం । ఉపతీర్ణేత్సర్వసౌరైఃసర్వ సౌర-
 ప్రతీయది । అనేనపిధివాఃకృత్సంధ్యోపాస్తింకిరోతియః । సర్వ
 పాక్షైఃప్రమాచ్యేతసశేవేచ్ఛరదాంశ్చతం । సర్వకషకాగు యోగ్యత్వే
 భవతిత్యాగశౌనకః । ఇతిసంధ్యోపాస్తిప్రకరణం ।

సంధ్యా యానిర్వర్త్యచిహారః

తత్త్రతావత్సంధ్యావందనంసిత్యం ।* అహారహస్సంధ్యాము
 పాసీతేత్రతావహారహారతివిహ్నవగమాత్*అహారహఃప్రవృత్తతే-అ
 గ్ధయాసర్వయాసప్రవృత్తతే-అనంతేవసంధ్యోతిహయజేతే త్యాదా
 తహాసర్వవాత్-సన్నిదయయక్తత్రతసిత్యర్థం-యథాకాలమకరణ
 ప్రాయశ్చిత్తశ్రవణాత్ అర్చితయాత్పురుషాత్సమవానా భావే దా
 ద్రాప్త్యాప్యగ్నిఃకాచ్య-అనాహితాగ్ని తాస్తేయమిత్త్యక్షపాలకవర్షనా
 హితాగ్ని తాయాఃపాశాచ్య-నైవంత్రిప్రభృతేతాదృశవచనానినంతయే
 నసంధ్యావందనంసిత్యం భవేదితిచమత్సతే-ప్రభృతేతిభావిధాని వచ
 నానిననంతితిచనితావత్తవ్యం-కింనంధ్యావందనకర్తృప్రధానభూత గా
 యత్ర్యువదేశీన్యయథాకాలమకరణేప్రాయశ్చిత్తభావశ్చోచ్యతే-అ
 హాస్విద్ధాకాలసంధ్యానందనకర్తానుష్ఠానస్వాకరణే ప్రాయశ్చిత్త
 భావ-నాద్యనావిత్త్యాఅపియథాకాలమనుపదేశేగురుతరపరీక్ష్య పా
 యశ్రవణాత్-యథాపాభగవానావస్తంభః । అతిక్రాంతేనావిత్త్యాః
 కాలకరంతై విధ్యకంబ్రహ్మచర్యంచరేదధౌపనయనంతతన్నంసత్సర
 ముడకొపస్పర్శనమితి-ఉక్తః చాశ్వలా యనమునిచరితైః-అతిఉద్ధిగ్ధం
 పతితనావిత్రికాభవంతి-నై నానుపనయేన్నాధ్యాపయేన్నైశీర్షివాపా
 యేన్నయాపయేయరితినద్వితీయః-సంధ్యా యాలకరణే-అహాసర్వ
 వాయశ్రవణాత్-తిథావాగోబిలః*సంధ్యా యేననవిజ్ఞాతానంధ్యా
 దేనానుపాసితా । జే-మూనాభవేచ్ఛావోమ్మతశ్చానోదితాయతే
 విష్ణుపురాణే । ఉపతీర్ణంతియేనంధ్యా యేనపూర్వానవశ్చిమమ్ ।
 ప్రజంతి తేదురాత్తానస్తామి-నంసరికంఘృప । కూర్తపురాణే యోగ్య
 త్రకురుతేయత్సంధర్తకార్యద్విజోత్తవః । విహయసంధ్యాకరణం

సమాధిసరకాయుతమ్: ౬౬౬ సంఖ్యాహినోశుచిర్నిత్యమనర్హస్సగ్య క
ర్తను । యకన్యతుగుతేకర్తనతన్యఫలభాగ్యవేత్ స్త్రుత్యంధిదేవి
యస్సంఖ్యాంకాలః పాప్తమాలస్యాదతివర్తతే । సూర్యవాత్యామ
వాబ్బితిడిలూకర్వమయార్తయా: ౬౬౬ పాయంప్రతస్సదానంఖ్యాం
యే విపానానుపానతే । తానవధార్తికోకాబామూ ద్రుర్తమయో
జయేత్ । శౌనక: ౬౬౬ ధ్యాతిక్రిమణంయశ్యకప్తరాత్రమవిచ్యుతిమ్ తి
న్తర్తవోషయ్యక్రొవాళునస్స పాకరమద్భితితస్తాన్సంఖ్యానందనాతి
క్రమజేప్రత్యకాయబాశుశ్యశ్రీవగాస్స త్యమితిసిద్ధం-తిచ్చా నుష్ఠాన

సంఖ్యాయా అర్థజ్ఞాన మూర్ఖా మేవానుష్ఠేయత్వవిచారః

మత్తావబోధకపూర్వకమ చరణీయ విధానతిమహాఫలంభవతిసతత
భా: ౬౬౬ ఏవః ఛాందోగ్యే యదేవనిత్యమూకరోది-శ్రీధ్రమాతదేవ వీర్య
వత్తరంభవతి-విద్యానమ్యగర్థజ్ఞానం-శ్రీధ్రమాతక్రమబుద్ధి, అర్థజ్ఞాన
ననమగ్రఫలంభవతిత్యాశయేన వీర్యవత్తరమిన్యూక-తదేవేదివి శే
ష్యకంగతై వకాలసామర్థ్యాదవిర్యతక్తమనుష్ఠానమతథాభూతిమితి
చగమ్య తేతథానిరుక్తపిన్దూకయ భాగవం: ౬౬౬ భూదధీవేదం
నవిజాపాదియోర్థ, యోర్థివిశ్చకలంభనిమిశ్న తేనకమేతిచజ్ఞానవి
ధూతసాస్త్రేతిస్త్రుత్యం తదేవియద్గ్రహితమనిజ్ఞానంనిగదేనవశబ్ద్యతే
అనగ్నావివశిష్టం భూనతుజ్వలదికర్త్తచిత్ ౬౬౬ ఘువ్యాపాపివేదస్యా
త్యయనంసంఖ్య ధర్మశాస్త్రప్రయచాపియత్ ౬౬౬ అజ్ఞాతార్థ తుతత్సర్వంతు
మాకాంఖండంయథాఖండవవవననంతుమావహా నవన్వర్థ్య శ్ర
యానశిశ్యుర్థి । యథా: ౬౬౬ శుక్లాదివాకోనత్యభజతేఫలమ్ ద్విజస్త
రసిర్థాభిజ్ఞోనదేవఫలమశ్ను తే:సవై దికకర్తఫలభాగ్యవత్యిథి- అత
వీవహ్యాస:జ్ఞాత్యా జ్ఞాత్యాచకర్తాణిజనోయోయోనువర్తతే: ౬౬౬
మ:కర్తసిద్ధిసాస్యత్తథానావిదమధితేత్ ౬౬౬ అతివేతమా పూజాధికమ
వినకార్యులసినదీవావా । చతమాత్రం తాంస్తాస్తా ద్వికతీనర్థవజ్ఞా
తా: ౬౬౬ కశూనివసతాన్వాజ్ఞావాభో మాత్రేణాపివార్పయేత్. అహోర్థ
జ్ఞానమానశ్యకమితిభావ: ౬౬౬ ఘువ్యాపాపి త్రితహీనవధీశంయస్తే వా
వామూత్రితస్యవేత్ । శ్రుతంచకేవలమపినమద్ధారాయకల్పతే శ్రుత
మధజ్ఞాన శిథియోస్సముచ్చయేనధవిధివ్యమితిసపాపాజ్ఞానం

ర్చన. యుక్తముగ క్రిష్ణ కథితయైతా అధీతంశ్చిత్తసంయుక్తంతి త్ర
 శైవ్యం న కవలమ్ అర్థజ్ఞానవంపన్న స్వభులచా వానును: | వేదశాస్త్రార్థ
 నిర్వృజ్ఞాయ త్రికుశా త్రమేవ కేత్ | ఓహేవలో కతిష్ఠా న బహుభూయ
 య: | ల్పశేషారితోపి ముక్తార్థజ్ఞానః || వానాయ సైతై వాధ్యా వ
 యన్వీద | అధీత్యయత్కించిదపి వేదాధానగ మేరతి || ఓహలోకమవా
 న్నో కథమానానానానలో ద్విద || యత్కి | పదపిమంతి భాగమాత్రము

● ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ●

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

పూర్వకావతేః క్రితమున నేతుర్విద్యవైమానా-భగవాన్ పుస్తంబ
 మునిఁడ్రసానుయాయాచారిశ్రమశ్రమసాధావీషరమః ప్రవిశ్లేతియనుచి
 ద్వాచుషనయతేయశ్చవిద్యానితిహితామృణమితిత్రవృత్తిశార
 విద్యానేనావతేతాభిఃమృతశ్శివిధాతుమవిదుషాని దామూహ-నమ
 సావేతి, యథాశ్చిత్తమనన్తకాకత, మనినత్రతిష్ఠఃచిన్నజ్ఞానానిన
 నమేమఃయమవిద్యాచుషశ్చయతే, నిథాయశ్చవిద్యానపనయతత్యపే
 క్త్యతేయశ్చిత్తయమః ద్వాచుషనయతేనావితమనవవతచ, ప్రవిశ్లేతి
 స్తాదర్థజ్ఞాన, నిత్యమిక్ష్ణదాద్యానితాయః । అపిచనుః తార్థపరిజ్ఞాన
 నిర్వర్తమేవలభీః సమధోఃవిద్యానితియాగాధికారివిశేషణః తావి
 ద్విత్వికంనివేశితం-అన్యధాతస్యవైఫల్యాపాతత్-నుషభ్యవేషీత
 మ్మాద్యభవతి, విష్ణుశ్చ-భామత, ఇత్యధినులంధాయావంగ్యాదే
 స్తదనంభవేపియథానిర్వకరత్యక్షని, తిద్విదవిదుషావియాగాధికా
 తేనకరితిచేన్న-వం-నంగ్యాదేరంగవైఫల్యాదినాఃష్టకమియా
 తామియానాఃమర్థతేఽపిభవితరయానమానకలాకస్యమంతార్థజ్ఞాన
 పూర్వకమనాస్థాతుంశక్యత్వాన్నకశ్చిద్వోపగతి-తథియకముర్విత్వా
 నుః । అగ్నితేకుతస్యగాతాజ్ఞానప్రవిష్టస్యమూకశ్చుభ్యయాయుతా

పీఠంకిల్పాదీయూజమానకర్తణీయభాగ్యానుష్ఠానానమర్థత్యేనసర్వకర్మ
 తకర్తానుచావహానవ్యాయేనవై యర్థ్యత్ - పంగ్యాదేనామర్థ్యాభా
 వేవియాగాధికారోస్తీతితన్న - యేనమూఢస్యాపితదధికారా యోగా
 చ్చ - సహాయజ్ఞోపవీతీతిత్యోవికస్సంధ్యాముపాసీతేతి విధేయ మానం
 సంధ్యావందనమశక్తస్వాస్థ్యారస్వాస్థ్యస్తీతితస్మాదేనలయజ్ఞోపవీ
 తినోపితవస్తుస్తానంద్యుశ్చతే - నచపాపభోనుప వీతీచయత్ - రోతిసత
 త్కృతమితిః చరాదయజ్ఞోపవీతినస్తదనుష్ఠానమనుచితమితి వాచ్యం
 లేథానశ్చర్థజ్ఞానావశ్యకతాప్రతిపాదకపూర్వోక్తబహుచచన వీదాభి
 యామూఢస్యాపిసాధికారోస్తీతిసకమక్తంబూయాఃతస్మాన్మూఢస్యాపి
 గరీమసాప్రయత్నేనవిదితపదార్థపంగతిః స్త్యేనతదధికారాంత్యుధావే
 వతోద్దేశత్యాగాదిమూతావర్జితాభావేనతత్కారణం తత్త విఫలం
 స్యాత్ అవిధివాక్యతమిక్యతమితిసిద్ధాంతాత్ - అతఏవయేవం వేద
 యేవంవిద్యాన్యజతే - యస్త్యేవవిదుషాన్నిశాంతింజన్వాది, య
 ఉచై నదేవంవేద, యేవం విద్యాంశ్చాశుర్తాన్త్యేన్యజతేఽతిపరికర్త
 సువిద్యతస్సకీర్తనంద్యుశ్చతే. తదన్యథా ఉన్నతప్రలాప వదన్ధకం
 స్యాత్ కించస్వాధ్యామోధ్యేతవ్యుత్సాహ్య యనవిధే. ఫలవదిర్థావబోధ
 వ్యాపారమంగీకుర్వాణైశ్చట్రవాదేరపిమం తార్థిపరిజ్ఞానమావశ్యక
 మితిబహుధాప్రతిపాదితంనాపిఫలవదర్థావబోధస్యాన్వయవ్యతిరేకా
 భ్యాంలాభాత్తదర్థమన్యయనంవిధేయమితిచెన్న అధ్యయననైవలర్థ
 మవబుద్ధ్యయాగాదికమనుష్ఠితంచత్రాత్మఫల భావనాసిద్ధిరీతి నియ
 మాధికారంతద్విధానాత్ - నమఅభ్యయనవిధేరవారభ్యాధీతయూక్తి
 సంస్పృశ్యన భావాన్నత్రర్విధామితిచెన్న స్వాధ్యాయస్వార్థప్రతిపాదన
 సామర్థ్యరూపింగేనయాగానుప్రవేశితద్వారాలభ్యయనన్య యాగ
 సంస్పృశ్యసంభవాత్ - యథా, యస్యవర్ణమయూజహూహ. వతీత్యేతా
 రభ్యాధీహూతాయూఅవ్యభిచరితయూగసంబంధితాజహూద్వారా
 యాగాన్వయాత్పూర్వాభావపలాశయాపవ్యృతద్రవ్యనియమవిధిప
 రత్వంతద్వచేనస్యదృష్టంతస్యదితినం తేహయన్యపివివరణకారణులేల
 ధ్యయనవిధేరయూవాప్తిరేవఫలం - నతుఫలవదధావబోధతథాపి
 శిశులశాంతికనన్యతేరనుపేక్షితత్వాత్ - వస్తుతస్తున తావిధేరధావ

బోధపర్యంతవ్యాపారాభావేపిలక్షణావాప్తిర్వాచ్యతావ్యవహారానాంగీకారాన్నకాపిక్షతి:-తస్తాదర్థజ్ఞానమావశ్యకమితిసిద్ధ -తస్యనిగమ నిరుక్తవ్యాకరణాదిసాధ్యమేనత్రతాత్పర్యంతాలసానాంఫలనదర్థజ్ఞాన లాభాయన్వబుద్ధిపరీక్షాధికంచతత్పరమోపయోగభూతనవీనగ్రంథా రంభ:క్రియతఇతిదురభిమానదాస్తజననముఖ్యాపితైతద్వై యర్థ్య శ్చకా

సంధ్యాకల్యా నియామా:

సావతరతిననుసంధ్యావందనంకథంభూతేనకల్యావ్యం,ఉచ్యతే యజ్ఞోపవీతీనితోడకన్సంధ్యామృతాసీతేత్యాశ్వలాయనకేతిధాదశ:-నాతో యజ్ఞోపవీతినాకృతస్సానేనమాజనాదికంకుర్వతాప్రదక్షిణంసంధ్యావందనంకల్యావ్యం-తదుక్తమూపస్తంబమునిభిశ్చౌతపరిభాషాయా:- యజ్ఞోపవీతీప్రదక్షిణందేవానికమాణికరోతీతి - స్తాతపరిభాషాయామపి-యజ్ఞోపవీతినాప్రదక్షిణమితి-నితోడకన్సంధ్యావందనం-తే సమాజనాదికమపిసిద్ధమితినారాయణవృత్తికారణ:-తత్పదేనైవస్సానస్యాపిగ్రహణం,శక్తవిషయస్సాతస్యేనతదధికారాత్ - నిముహూతం మప్యుగ్రయతోభవతీతినామయాచారికేషుదశనాత్ సనుసంధ్యాకాలే,నస్సానమావశ్యకం-తత్పూర్వభావిత్వనియమాభావాత్ - అతఏవసంధ్యాస్సానమితిపరాతరస్తృతౌవిపరీతచోద్యశ్యతేతిచేన్న - అగ్నిశూత్రంజహోతి,యవాగూంపచతీతిసత్యత్యానెష్యథా క్రిమస్త్యికారాత్ -అతఏవ:॥అస్సాతోనాచరేత్కమఃదశహోమాదికీచన । స్సాత్వాధికారీభవతిదైవేప్రతేచకమణి । ఆర్యంత మలిన,కాయోనవచ్ఛిద్రీనమన్విత: । ననత్యేవదివానక్తంప్రతీస్సానంశోధనమితిస్తృతిమసంధ్యావందనాత్పూర్వస్సానంకార్యమితిబహుధాహోతిసావ్యతే-తస్తాత్పూర్వంస్సానంకల్యావ్యం-తతస్సంధ్యావందనంకల్యావ్యమితిసర్వం నుష్ట-చమయజ్ఞోపవీతినాకల్యావ్యమిత్యుక్త:- తననుపపన్న:-ఉపనయనకాలేయజ్ఞోపవీతీవ్యగ్యకారైరనుక్తత్వాదితిచేత్సత్త్వ:-భాపియజ్ఞోపవీతీధారణమావశ్యక:-అథకథమయజ్ఞోపవీతీబ్రాహ్మణ్యశ్చితౌయజ్ఞోపవీతాభావే బ్రాహ్మణ్యభావస్యాకల్యాణ-గృహ్యకారైరపితరీతరీకమణియజ్ఞోపవీతీధారణమిత్యుక్త:-యజ్ఞోపవీతశోచేచనిశ్యేతి-పరిభాషాయామపిసత్యకన్యముక్తం

స్వగాఢాదివిఃక్షణతయాదురితనిరాకరణలక్షణంసీర్షికమేఘల వ్య
రూపప్రదశఃసేవరత్వాచ్చ-వయఃతుబ్రూమః,యత్కమకలా వా
నున్మానాకరణేయ తప్రిత్యవాయుశ్శ్చాయితేతత్కమసత్వం-యద
కరణేదేత్యవాయోసప్త్యతేనతన్నిర్ణయంతాహుస్తీకాకారాః-కుచ
పాదీయకా చాగ్నాః,అన్యయవిధినిరూపంప్రపంచేషిపనయనాభ్య
సంసౌరోనిత్యః అకరణేపత్యవాయుశ్చవగాదివీచ,చాకరణేపత్య
వాయుశ్చవగాశ్చవగాభ్యాంనిత్యకామ్యవివేకమన్వభిఃనిర్నిదంవిరుద్ధం
ప్రాయశ్చిత్తస్యాశ్చకరణేపత్యవాయుశ్చివగాత్-తథాహః,అతీతేచ
తకాలేతుద్విగుణ ప్రతమవాతీతివచనేనతద్విధానాదికథ తేననిత్య
త్వవివేకస్యోత్-ఇతిచేన్న-ప్రాయశ్చిత్తకరణేనోపనిరసనాయ న
హిద్విగుణ,వృతంవిధియతేపరః,తుప్రాయశ్చిత్తేన నిరాకరణే యస్య
ప్రాయశ్చిత్తదురితస్తేవచిరకాలేత్వతీతేద్విగుణప్రకాశేక్షయైవ నిరాస
ఉచ్యతే-అన్యథాప్రాయశ్చిత్తానంస్థాత్రసం,గాత్-అత్యాయమభి సం
ధిః-ఃహితకమా ననుష్ఠానంప్రత్యవాయుజనకం,అభావస్యాకాః
త్వాత్-పరఃతుతద్వికర్థకమః,రణమేవతథాతత్తుకుత్రిచి త్కయ
కంకుత్రచిద్వాచికంకుత్రచిన్తాససికమితివివేకః,నిమక్త,భట్టవాదైః
స్వకాలేయదుర్వస్తుఃరోత్యన్యవచేతనః,ప్రత్యవాయోస్యతేనైవ
సాధానేనజన్యతిఇతి । అచేతనఃకూఢధీర్వ్యకః,విపరీత్యవాయుః
స్వకాలేవిహితకమా ననుష్ఠానకాలేయద్విహితమకుర్వ,అన్యదవిహి
తవిద్ధాచరణ,కరోతిఅన్యప్రత్యవాయుస్తేనజన్యతేసాధానేనేతికారికా
భాః-ననుకార్షకమనాంకాలేన్యకరణేపరిత్యవాయుశ్శ్చాయతే -
యథాసిద్ధాంతే-కాన్యత్వేనాభిమతేశ,సజాతస్తుభాగయతీ సా
లావృకేధ్యఃప్రాయచ్చదిత్యకరణేపరిత్యవాయుశ్శ్చాయితేతద్దాన ము
భయోభేదఇతిచేత్ తద్వాచ్యః,ఆంభాదూధన్వమేవనిత్యతా సం
పాదకత్వ,సతునంధ్యతన్యథాకాలమనుష్ఠానేదోష స,కీకన పర
త్వంతంప్రేతిరవాన్యంనన్వేనంచేన్నిర్వనైమిత్తికయోక్తేదోసస్యాత్
తతాప్రిపరిత్యవాయుశ్చపగాత్-ఇతిచేన్న-నిమిత్తసంయోగాయోగా
భ్యాంభేదసంధవాత్-తస్మాదవారాసంధ్యాముపాసితేతి మూల వా
క్యంసంధ్యానిత్యతావబోధకంతత్రప్రత్యవాయునివృత్తిలక్షణంఫల మ

కృత్తితీసర్వం నుండరిమ్-అథవిధివిచారః-ననుకోయంవిధి రుచ్యతే -
మానాంతదానవభారితా థేనసంధ్యావందసరూపేపరివృత్తి త్యాత్.అ
పూర్వవిధిరేయఃనవిధివత్ తదుక్తంభట్టచాడే - విధిఃత్యంతమప్రా
ప్త ఇతి.

సంధ్యాత్రయమధ్యే పాఠవ్యవహారః

ననుసంధ్యాత్రయమధ్యే స్వప్రాధమ్యం, ఉచ్యతేసంధ్యాత్రయ
మధ్యేనాయంసంధ్యాయావేద్యవాధమ్యం,తిథాహిఉపనయనకాలేమా
ధ్యాహ్నికసంధ్యాచంద్రావకాశేపినాయంసంధ్యాయాఉపక్రమవిధా
నాత్-స్తేవపాఠమేకమస్మై-అప్రగౌతమః*సావిత్రీ తుగురో ౬౯
బ్యామ||అధ్యాయస్యధోదితః | అధ్యస్యాపాదయేత్సంధ్యాంసా
యమాదియధాక్రమమితి | ౬౯సీష్టపి | గాయత్రీగురుణావిష్టాం శిష్య
న్నా సగార్యమభ్యసేత్ | సూర్యేస్తశ్చిరంప్రాప్తేసాయంసంధ్యామాప
క్రమేదతి | శౌనకౌపి || * ఉపసీతౌస్మిత యాంచనాయంసంధ్యాము
పకమేత్ | బ్రహ్మయజ్ఞంతుసోక్త్యంతమధ్యాహ్నతుపరేహసి | ఉపా
నిరణవర్తంతి-గాయత్ర్యబ్రహ్మయజ్ఞకంకుర్యాన్నాధ్యాహ్నికీసంధ్యాం
తితఃస్తోత్ర్యుక్తమౌగౌతమీతితోనయనానంతరంపరేహ్నిమాధ్యా
హ్నికీకాలవర్త్యుపకా-అర్వాలాయనాపస్తంబయోరేవసమానంపథాం
శిష్యేనపాత్యేష నోపలభేదిత్సౌహ్నికా రేణోక్తం-అస్తంగమనవ్యం
తంబ్రహ్మచారిణాఉపవేషనస్సనిషిద్ధత్వాదినుపకీశితః-అచమనసంధ్యా
గృహధికారః-శిష్యహ్నిచామేదితీనిషధాత్-తిస్తన్నాధ్యాహ్నికసంధ్యా
నిరణవమపనయనకాలేనోపవర్త్యతే-నమతవిధానుపవేషసంభాష్యతి
శిచేన్న-తిథావస్యవాత్యేషమిష్ట్యంతసంయోగేద్వితీయాశ్రుతేః పీ
తాన్యాత్-నిచేష్టావర్తి-యోనకహీదపాఠమనుచాత్త గాయత్రీ
మాత్రస్యబద్ధశిశ్చంద్రాగ్నేతాలావాధికా-చస్యేదీతిబ్రహ్మచారిణః
స్థానవిహిత-స్వభావేమంత్యేర్వియమిలోపాన్తంశి
స్సన్తి * నిత్యేయోనయనువివేకచచినాత్-తిథాసరిసాగ్ని-వాత
త్యేచేసాదిశిమూలౌచేనీసాదిత్యవకివ-స్వహ్నికా రేణాదిరా
యసంధ్యాపథ్యత్యేవసంధ్యావిధానికృతం*యద్వేదవీధి నిత్యో
దకస్సంధ్యాముపాసేత్వాగ్నితస్సాయనానీనగత్యాది-తిస్తాత్సాయం

* అగ్వసంధ్యాకాలవిచారః *

సంధ్యాభాష్యేన సంధ్యాకాలో నిర్ణీతః - అగ్వసంధ్యాకాలవిచారః కి
యతే-తత్సమీక్ష్యకాలఉత్తః - ఛా నోగ్యేన ధౌన ధ్యాముచాసీన
జ్యోతిషానశః నాత్స-ధితి-అన్యథా-తత్సమీక్ష్యకాలసంధ్యాభాష్యేన
త్రీవాచకః-తథాచ-జ్యోతిషానశః నాత్ - అథా-స్తమితయావ్యవర్త
న కాలమారభ్యవక్ష్యో-యవ్యంతియః కాలనంధిత్రతసాయం
సంధ్యాముచాసీతవిదధీత - తదుక్తం. * | అ
ర్థాస్తమితకాలాద్యసంధిరాతాకోదయాత్తత్ర
సంధ్యాముచాసీతసాయంకాలే-మాహితఇతి-జ్యోతిషానశః నాత్ | న
క్షత్రవర్తనకాలమారభ్యసూర్యవర్తనావ్యకాలసంధిస్తత్రత్రతసం
ధ్యాముచాసీతేతి-స్త్రత్యంతిరేవిశేషఉక్తః * అనూరాత్రస్యయస్సం
ధిసూర్యనక్షత్రవజ్జితః తస్మిన్సంధ్యాముచాసీతసాయంప్రతాతస్స
మాహితఇతిఉదయాత్వాక్తనీసంధ్యామహితకాలేయముచ్యతే | నా
యసంధ్యాత్రిమహికాలస్తామపభావ్యాఇతి అకృశ్నసూర్యవి | బా
స్తమయాదూర్ధ్వ-నక్షత్రోదయాశ్చూర్ణసాయసంధికాల-అకృ
త్స్సనక్షత్రాస్తంగమచాదూర్ధ్వంనార్యోదయాత్వాక్తనీసంధి
కాలః-తస్మిన్సంధ్యాముచాసీతేతిశ్లోకాథా-అయంసంధ్యాద్యయస్య
ముఖ్యకాలః-నన్వేత-చేక్సంధ్యావందనంకథమాచరణీయం - ఏతా
ద్యశముఖ్యకాలస్సాతిమలభావ్యాదుచ్యతే-అస్త్యేవకాలస్సోత్తమ
మచ్యమాధిమభేదేనస్త్రాతిమహితేతి-తస్మిన్ఉత్తమకాలేతదనుష్ఠానాలా
భేదిమధ్యమాధనుకాలేతదనుష్ఠానసంధానాత్ - తథాహి * ఉత్తమా
సూర్యసహితామధ్యమాలుస్తతారకా అగ్వసంధ్యాకాలకొపేతాసాయ
సంధ్యాత్రిధామతేతిగతమితిఉత్తమాతారకొపేతామధ్యమాలుస్త
తారకా | అగ్వమాసూర్యసహితావారస్సంధ్యాత్రిధామతేతి | ఏవం
భూతోపిముఖ్యకాలవశ-స్మిన్-స్త్రాతివిధేకాలేయస్తుసంగ్యాంహనుతి
ష్ఠతి-సహిసం పూర్ణబ్రాహ్మణానధవతి-తథాహితాతపః * | అనా
దిత్యంతమహావ్యాంవాదిత్య-వైశపశ్చిమాం-నోచాసీతద్విజ్ఞా
ధ్యానసంధ్యాబ్రాహ్మణస్త్రాతి-అబ్రాహ్మణస్స-పూర్ణబ్రాహ్మణో
నధవతిత్యజః * వ్యావకామామస్మిన్స్త్రాతిసంధ్యాకాలవిషయః | పతి

ఋక్ సంధ్యాభాష్యమ్

హోపి చతు శ్చేదశ్శూద్రవచననంతి యః । యస్తేన్ద్రియస్థివాక్ లేనంధ్యా
ముచాస్తేనన పూజాబ్రాహ్మణిత్యధాదుక్తంభవని-గౌతమః ॥*॥
కా లేతువ దితావ ధ్యాన్వగ్మోక్షప్రవాసుని । అకాలేనంది తా

సంధ్యాశ్చార్థవిచారః

సంధ్యానాచనంధ్యానధూరివ । అథనంధ్యాశ్చార్థాభావః చాశ్చతే- సం
ధ్యాముచాస్తేత్యేతనంధ్యానామః చ్చక్తిరూపాదేవతాతామచాస్తేత
ధ్యామూత-తాంధ్యాయ-అచమనాదారభ్యఅభివాదనాంతఃక వా
తుర్భావ-సాదేవ-సిష్టేనపుష్టికృతా* యాసా ధ్యాపాజ గతుస్తిత్తా
యూతీతాహినిష్కలా । ఈర్ష్యరీకవలాశక్తిస్తత్వతయముద్భవా
ధ్యాన్వగ-మణ్డలకతాంధావితీ-పైజపేద్విజఇతి । అనేనాకాబి
బాధిన్యక్తాద్విశబ్దవాచ్యాసగ్రహ పా రూపాచిచ్ఛక్తి రేవనంధ్యాదేవ
తేశ్చక్తంభవతి-ధ్యాత్వాధ్యా యన్నిత్యభావ-సాంతీంసవిత్పదేవతా
కామృచ-జపేదిత్యభావ-సాచక్షుర్భూతీ-నన్దిద-విరుద్ధ-నసా ధ్యా
వదచిచ్ఛక్తిపరం, పరంతుకమకపరమేన- సంధ్యాన్నానమితిపరాశ
శోతత్పరత్వేనకీడి తత్వాత్-సత్యం-నంధ్యాపరశ్చముఖ్యస్యత్వా చి
చ్ఛక్తి పరత్వేనసంధౌభవానంధ్యానివృత్త్యాక్రియాపరత్వస్యాపి సం
భవాత్-అతఏవవ్యాసః*డిపాస్తేనంధివేళాయాంనికాయాదివన శ్చ
చ । తామేవన ధ్యాంతస్తాత్తుప్రవదంతిమనీషిణ ఇతి । తాంకియాం
విదధతి-యోగయాజ్ఞవల్క్-॥నంధౌనంధ్యాము చాస్తేనాస్త గేనో
న్దితేరవా । తాంకియామాదిత్యాభ్యాంచిచ్ఛక్తిరూపాదేవతాం
ధ్యామను-ర్యాదినిఘ్నీకాభావ-అతకది త్సంధ్యాడపాస్యాదేవ
తాంతియోపలక్తి తాంక్రియామాదాయవ్యవస్థితీనిగంధ్యాప దంక్రి
యాపరమి త్యాహ-తవపానున-ధౌభవానంధ్యేతివ-ధ్యాపదస స్తసా
క్షాత్రియాపరత్వసంభవేపరంపరయూతకల్పనాయూతవ్యా య్న
త్వాత్-డిపాస్తేతేశ్చపాననాతువిహితతయాకర్తవ్యంపరితంత్రాభి భాగ
నయాకీయైఃసతుష్టానంతిస్సప్రమాణపరతంత్రేత్వేనపుం పరితంత్ర
త్వాయోగాత్-తథాచక్రతిడిశ్య తమస్త్రయ తమాదిశ్య మభి
ధ్యామను-ర్యద్రాప్తాహోవిద్వాన్తలంభద్రమన్న తేనానాది త్యోతి
బ్రహ్మేతిబ్రహ్మేనసన్నప్తాద్యేతియవనంవేదేదిఅస్యాభోభావ్య కా

శ్రీ గో క్తః - న క్త్య మా న ప్ర వ ి ణం కు ర్వా -
నం థ్యా శిబ్దాచ్య ణాదిత్యం బ్రహ్మతి థ్యానైహీకాముస్మి
కంనకలంభ ప్రమత్న తేయవంము క్తథ్యా సేశుద్ధాంతరణాబ్ర హ్మ
సాక్షాతురు తేనపూర్వం విబ్రహ్మ వసన్మజ్జానాజ్ఞాంత్యంబ్ర హ్మతి
తా త్త త రణజ్ఞాన పగమేర్హై వ్రహ్మహ్మతీతి. న్నా. తదే
వం పరితే ద్వేతగాయత్రీ బ్ర హ్మణాం . సాహ వ స్త్వేత్సువా నీతవి
ధనా యేన కేనచిదతి. అవత్యరూపాచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రాఖ్యా భా
తి-అతిఎవజః కాలేగాయత్రీ థ్యానంవిహితం . గాయత్రీ చింత యే
ద్యస్తుత్పత్తి ద్వేముఃస్థితే తథమాకథమకవనిముకత్త స్సయాత్మపర
త్ర దిక్యతు గాయత్రీ థ్యానాపచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రీ శిబ్ద వాచ్య
మాగతిం . త్రితావాద్యథ్యానంవిహితం - ఎచనేనముక్తం త
త్వానంగీకారే దివకాలవవగాయత్రాదిత్యయోర్ధ్వనాంతి -నచేష్టా
వత్తి. ఏక స్త్యేవకతుక రేక కాలీన పథానకమక ద్వయం కంకా యో
గాత్-తస్తా దిత్వరూపచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రీ శిబ్దవాచ్యత్వం బ్రహ్మ
చైతన్య స్త్యేవగాయత్రీయంత్రప్రతిచ గ్యత్వాచ్చిచ్ఛక్తిరూపనూ
దిత్వరూపంగాయత్రీరూపంచబ్రహ్మచైతన్యమేవన. థ్యా దేవతే స్త్యే
పావగంతవ్యం-అతేవంతిత్వం చాద్యతే-అఖ్యుక్త తేషాం గాయ
త్రీదప-సూర్యోపస్థానం చెతి తిలయంనం థ్యా మకణి సమ కథాన . -
అన్యత్ స్పృశ్యుక్త ద్వాదశనాదికంతవంగతమకకారకమితియావత్
అపరాదే .

|| కారవ్యాప్తో పూర్వా గాయత్రీ బ్రా
హ్మణోఽపేత్ || త్రిమృధంచైవరాజన్యోజగత్త్రివైశ్యేనచేతి . సర్వే
గాయత్రీ మితిశ్రుత్యా గాయత్రీజపమాత్రిః కథానాత్-సవపర కథానమి
తితత్రావగమ్యతేఽమి శ్యేకాక్షరంబ్ర హ్మత్యాదిహ్మకయతనం ప్రా
ణాయామనానాభ్యానాదికంగాయత్రీదవాంగ-ఏషుత్రిపర్వత్య ఘోరి
ప్రక్షేపణంబలంబ్రహ్మణానంతిధావశ్రుతిః || శ్రుతి పూర్వాభిముఖాన్సం
ఖ్యానాంగాయత్ర్యాభిమతిరితాతరణాద్యకాక్షిప తీర్థితతావ స్త్వ
త్రస్త్యేవప్రవాహాన్తీనవికానాత్-గాయత్రీజపోపస్థానప్రతిషేధపూర్వ
కమాశౌచేశీఘ్రాప్రక్షేపణమాత్రవిధానాచ్చ-తిదుక్తంస్పృశ్య తి
త్రేజస్వాభ్యావదపహాసూదీనశౌచేదజయేత్సిదేతి దివగాయ

శ్రీమదాదిస్తానాం తేషాంఘోషాపణమాత్రమేవతేషామిత్యాహ
పైతీనసిఃతౌచేషాచామఃజలీంద్రత్వాగూఢ్యాధ్యాయన్నమమకర్యాది
తిఃసూర్యఃధ్యాయన్నజలీన్పఃకి. పేదిత్వన్వయః-స్త్వకాతైరేతత్స
ర్వంవిచార్యతగ్నేయాదియాగత్రయానుష్ఠానవైషాంత్రియాణామ
నుష్ఠానానువశ్యకమిత్సుక్తం - అతదేనాన్తానుమాద్యాకదాచిత్ర
యాణామనుష్ఠానానభవేపిఎకానుష్ఠానైవైవసంధ్యోవాసనాఽపూ
ర్వఃసిద్ధ్యా-నానోమయాగినోబాహింసానాగ్నీషామీయతిఅగ్నీషా
మీయయాగానుష్ఠానాభావేపిదిశంయాగానుష్ఠానైవపౌణకమా
నేష్యప్యపూర్వవదితప్రయోజనమనుసంధేయః - అథసంధ్యాకాల
లోపప్రాయశ్చిత్తం !*! సంధ్యాకాలేత్వశ్రాంతేన్నాత్వాచమ్య

* సంధ్యాకాలాతిక్రమణప్రాయశ్చిత్తమ్ *

యథావిధి । జపేద్దశశతం దేవీతతస్సంధ్యాంసమాచరేత్ । జమద
గ్నీః । ఎకావాంసమతిక్రమ్యప్రమాదాదక్షతయది-అహారాత్రో
షితోభూత్వాగాయత్ర్యాత్పాయతంజపేత్ । యత్తు !* । రాష్ట్ర
భంగనృకక్షోభరోగాతః సూతకపిచ । సంధ్యావందనవిచ్ఛిత్తిర్న
దోషాయకవాచనేతి । తద్వచనస్సతథావిధికాలేపియావదనుష్ఠానా
లాభేపిమనసామత్రోచ్ఛారణమత్రేణతత్సిద్ధిః-సతఃసర్వాత్తనలో
కః-చిత్త్యాత్వాతికాల్పర్యాభక-విచారాఘ్నాదానకాలేసమ్యజ్ఞీ
యాష్యతే-ననువిద్యాసక్తానాంసంధ్యాకాలలోపోభవతీత్యతికాలాతి
రివాతాః ౭కుశలైవ ।* । దేవాగ్నిద్విజవిద్యావాంకార్యేమహాని
సంస్థితే । సంధ్యాహీనేనదోషోస్తియస్తాత్సతకమసాధకాః । త
స్తాన్సంధ్యాకాలాతిక్రమణవిద్యాసక్తానాంనదోషభీతుస్త అథ సంధ్యా
వందనస్యగౌణకాలస్త్రీధాతావదుపయోగితయోచ్యతే* సహిత

* సంధ్యావందనస్యగౌణకాలఃచారి*

ర్మకదోషచసంధ్యాకాలోతిపశ్యతే. ముఖ్యకల్పోమకల్పశ్చసర్వసి
నకమణిస్తృతతితి॥ వృద్ధమనుచచనస్తర్కమగౌణకాలోవేదిలక్ష్మః
మగ్యమగౌణకాలస్తృత్యంతరేకీతికతః* చరిసోఘటికాస్సాయం
గౌణకాలస్తుమధ్యమః । ప్రాతఃకాలేప్యేవమేవసంధ్యాకాలఉదీతతితి
తి-షడ్భుటికాత్తకఃకాలఃప్రాతఃకాలశబ్దాభకముహూర్తాత్రితయం

ప్రాతరితివచనాత్ - తత్రచతస్రాఘటికాఃప్రాతస్సంధ్యాయాగౌణ మ
 భ్యకాలభిత్వభాః : । ప్రదోషకాలేప్యేతావాసేషః * త్రిముహూ
 తకంప్రదోషసాన్యద్భావావస్తంగ సేవీతివచనాత్ । కించ । త్రిము
 హూతకస్యకాలస్యరణవ్యాదాదినేదినే । ఛాపయన్తిప్రదోషత్వ
 గాగణ్యప్రభృతయన్నచ । తత్రాపిపూర్వసత్ - ఉత్తమగౌణకా
 లస్తుగౌణకాదేహోక్తః । * సాయంకాలేఽగ్నిఘటికాలస్తాదుపరిభాస్వ
 తః । ప్రాతఃకాలేఽగ్నిఘటికాలత్రిసంధ్యాః సమాచరేత్ । గోవిలః
 * । ముఖ్యకాలేయదావశ్యకమకాకితుకంసితశ్యతే । గౌణకాలే
 పికతవ్యం గౌణేష్యత్రేదృశోమతః । అతః ఈశ్వరముఖ్యపవే తిసమ్మ
 తః । * । గౌణకాలేష్యతిక్రాంతేసూర్యహత్యాంప్రజేదితిసాయం
 ప్రాతస్సంధ్యాంకుర్యాత్ - తావన్ప్రసంగంసూర్యస్సరక్షసాం చ
 యుద్ధప్రవృత్తిః - సూర్యస్యతద్దుష్టబాధానిచృక్ష్మక త్యాతం ధ్యో
 పానసస్య । * । తస్మాదుత్పత్తంతగ్నవావాతానిరక్షాగ్న్యానిత్యం
 యో ధయంతియానడస్తమన్వగాదితీశు తే । అత్రానుష్ఠానకాలే
 ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకమేవానుష్ఠానకార్య తత్ప్రకారస్తుస్పృశ్యంతి
 । ప్రాణాయామత్రియప్రాణిశ్విగుణ సగతేస్తతం । మధ్యా
 హ్నాగ్నిగుణప్రొక్తమకరాష్ట్రేతువద్ధూని । సాయాహ్నాద్వాదక
 గుణంసూర్యహత్యాంతిహోవజేత్ । అథసంధ్యత్రయస్యవిశేషేణ

*సంధ్యాతిక్రమణాచాయశ్చిత్తప్రైవిచ్ఛం *

కాలాతిక్రమణస్యప్రాయశ్చిత్తముచ్ఛతే - సంధ్యాయాద్యాకా
 లానితే తావధస్తాస్తుఖ్యగౌణభేదాత్ - ముఖ్యకాలేతిక్రాంతేగౌ
 ణకాలేప్రాప్తంచేదనుష్ఠానంవక్ష్యమాణప్రాయశ్చిత్తపూర్వకంకా
 ర్యం - తచ్చప్రాయశ్చిత్తద్వివిధం - గాయత్రీపూర్వకమఘ్న
 ప్రక్షేపనాత్మకమేకం - ప్రాణాయామాత్మకమపరం - తత్రాఘ్నాత్
 క్షేపనాత్మకమూహవ్యాసః । * । క్రిణవవ్యాపృతియతాంగాయ
 త్రింశిరసాసహ । ఉచ్ఛార్యకర్తాఘ్నమాదానంధ్యాకమానమా
 చరేత్ శాశ్వతాంతరే । * । గాయత్రీంశిరసాసాథక ముత్త్వా
 వ్యాపృతిభిన్నం । కాలాతీతవిశుద్ధ్యథాంతర్వా సంధ్యాంసమాచ
 రేత్ । అఘ్నమితిశేషః - ఇదంప్రాయశ్చిత్తంసంధ్యాత్రయేపిస

మాన - తదానీమేకం ప్రాణాయామంశ్చ త్వాముఖ్యకాలాతిక్రమ
 గదోషపరిహారాధకమఘ్నాపక్షేపనాత్మకః పాఠ్యశ్చిత్తంకరిష్య
 ఇతిస - కల్ప్యప్రాయశ్చిత్తఘ్నాంధత్వారితస్య ధ్యానమాచరేత్ |
 చతురఘ్నాశ్చ గాయత్ర్యాదత్వానంధ్యాసమాచరేత్ | కాలాతీ
 తవిశుద్ధ్యభాంజీసంధ్యాసుసమాచరేదితి | ఉభయోః పాఠ్యశ్చిత్త
 యోగస్సముచ్చయః - సతువికల్పః - ఏకస్మిన్ దోషే శ్రూయమా
 గానిచాఠ్యశ్చిత్తానిసమభ్యుచ్చయేరన్నిశ్శౌతేషశ్చనాత్ ప్రాణా
 యామలక్షణం ప్రాయశ్చిత్తముక్తమధస్తాత్ - అత్రకచిత్పాఠ్యా
 ముత్రియప్రాతిరిత్యత్రప్రాతరితిగాత్ - వ్రాతఃకాలాతిక్రమణప్రా
 యశ్చిత్తతయైవపాఠ్యామలక్షణం ప్రాయశ్చిత్తసముచ్చయోతి -
 నేతరయోరితివదంతి-తన్న-అథా-వాసిసాధయషుర్హియమాకృమ
 గౌచాన్యస్మిన్నినియమాతిక్రమణమాత్రేః ధీయమానస్యతస్యకమ
 విశేషేనీయమితుంశక్యత్వాత్ - అతఏవసుదోషాచార్యప్రాయశ్చ
 త్తనిరూపణచనంశాచమనభోజనలోపప్రాణాయామశ్చేదిత్రయా
 గాంసముచ్చయోనతువికల్పఇతివ్యాచభ్యా - వచనస్థ-ప్రాతరితిపదమ

* సంధ్యాయాదివాఅననుష్ఠానకలకవ్యత *

నువాదపరమితిసదోమః - ననుష్ఠాధ్యాత్రయస్యదివాభాగైదెవాన్తాను
 మాద్యానర్వకానుష్ఠానానభవేకీకర్తవ్య-ఉచ్యతే-ఉక్తప్రాయశ్చ
 త్తపూర్వకంక్రమేణిర్వర్తిపథమయామెకుర్యాత్ - సతువ్యర్థమే
 తత్రలోకౌపకారః * | దివోదితానికమాణిపమాదాదకృతాన్నివై
 శర్వగ్యాప్రథమేయామేతానికుర్యాద్యధాక్రమమిత్యత్రకచిత్స్వకాతే
 బలవత్సవీతిన్యామేనసాయంవంధ్యాచారాకృత్వాదివాతిపన్నానిక
 మాణికుర్యాదితినదంతి- అపరేపునఃక్రమేణితివదంతి-తదుక్తం * |
 కాలాతీతేషుపూర్వేషుప్రాప్తః త్సాత్త రేషుచ | కాలాతీతానికృత్యై
 వవిదధ్యాదుత్తరాణితు | ఇతిశిష్టాచారాదాచారోవేదితవ్య- తదు
 క్తమాపస్తంబమునిభి - సర్వజనపదేస్వికాంత సమాహిత మార్యా
 గాంజృత్తంసమ్యగ్విసేతానాంస్మద్ధానామిత్రవతామలోలుపానామ
 దాంభికానాంస్మత్సాచ్యశ్యంభజేతైవముఖాలోకానిభిదయతీతి |
 సనుశ్చాకఃపక్షసమాశ్రయణీయః - ఉచ్యతే - సాయకాలేహి

సంధ్యావందనం విహితం - తథాచన్ద్రకాలేషులవత్య పీఠిన్యామేనతిదే
 వాతిపన్నానుష్ఠానాత్పూర్వంకతాముచిత - తదనంతరమతిపన్నా
 నుష్ఠానం - యవాపునస్సయ - సంధ్యాకాలోన్యతీక్రాంతస్తదానీయ
 థాక్రమమనుష్ఠానంభవతి - అతిక్రాంతావవిశేషత్వాత్ - స్వకాలన్యా
 తిఃన్నతేనచణితన్యాయప్రసరణాచ్చ - తిస్తాదతిపన్నానుష్ఠానాత్పూ
 ర్వంన్యకాలేసాయంసంధ్యావందనంకార్య - అతివచిత్వాచ్యురైరిపి
 న్యకాలేః మాణుష్ఠానంగరీయః - తద్విహాయతి తా - తేతిద్విన్నంకి
 చిత్కృతంచెన్నహస్తత్యవాయోభవతీతి * స్వకాలేయనక్షర్య
 మ్మకరోత్యన్యదచేతనః : పరీత్యవాయుస్తుతేనైవేతి * కిచిత్ స్వ
 కాలేసాయంసంధ్యావందనంకితకన్యమితిస్త్యత్యతరేకీకీతం *
 మధ్యాహ్నంపమతిక్రాంతేసాయ - కాలోభవేన్యది సాయ - సంధ్యా
 ముసాన్యాదౌసంధ్యాంమధ్యాహ్నంకించరేదితి సచైవక్రమాను
 ష్ఠాననంవాదకవచనానాంకాగతిఃకీవాచ్యం - సాయంసంధ్యావందన
 న్యాపికాలాదిపత్తివేళాయాంసంధ్యాత్రియనమవాయేకస్యప్రపమమ
 నుష్ఠానమిజ్జానాయాః యథాక్రమమేవానుష్ఠానం నతువ్యుత్కృతమే
 నెతిజ్ఞాపనాథకంతథావిభవచనప్రవృత్తైః - అతిస్త్యతివచనం * సా
 యంకాలోన్యతీశ్చైదన్తంయూతేదివకరే కుర్యాగావతానీంసం
 ధ్యాంసమారభ్యయథాక్రమం ఆవతానంసామమధ్యాహ్నఃతథా
 చమాధ్యాహ్నంకించసంధ్యామితిఫలితాధికః - ప్రసంగాత్కీచిదుచ్య
 తే * కుర్వీతావతానీంసంధ్యాంరాత్రావపినదూమ్యతి ద
 ద్యాదిభుక్యంతుగాయత్యాసౌసూక్తంఃపదకాయేత్ మాధ్యా
 హ్నంసంధ్యాంతౌచేత్రిమాదాత్రియతేయదీసౌస్థానేపేత్సూ
 క్తంసౌగవైశ్యానరీయమితి సమప్రకృతంతుసాయంసంధ్యా
 వందనన్యకాలేతిక్రాంతానుష్ఠానాత్పూర్వంకితకన్య - తతఃఅతిక్రాం
 తానుష్ఠానమితిసిద్ధం సనురాత్రోపధనుయామేన్యతిక్రాంతేకాగతి -
 కమాణుష్ఠానలోపవివగతిః - అత్రాకొపకారే * అకాలేచ
 తక్మతంకవకాలేపాప్రైపునఃకీయా కాలాతీతేతుయత్కుర్యా
 దక్మతంతద్వినిదేశేదితి అస్యాధికః - అకాలేలవాగతకాలేయ
 త్కమః కుర్యాత్త్యముఖ్యకాలేవాప్రైపునఃక్రియాపునఃకరణంభవేత్

క లాతీ శేత గాః కాలాతిపత్యైశ్చ న్న కుర్వాత్ - కి తూక్త ప్రాయశ్చిత్త మేవ కుర్వాత్ । * । నిత్యానామత్యయే గాః కాలతగామికాలతః గా

* సంధ్యా దినత్యక్త గామేక దినాతిక్రమణే ప్రాయశ్చిత్తమ్ *
 శైతీతే సచిత్తంస్యాన్నా తీతం ముఖ్యతరత ఇతి । సంధ్యా దినత్యక్త గా
 మనుష్ఠానాభావేన ఏకస్మిన్ హారాత్రే గతే పరేష్యురపోష్యషాడశ వా
 గాయామపూర్వక మప్స్తోతర సహస్ర గాయత్రీ జపం కుర్వాత్ - తదాచ
 మనుః । * । వేదోదితానాం నిత్యానాం కర్త గాంసమతిక్రమే । స్నాత
 కవ్రతలోపే చ ప్రాయశ్చిత్త మభోజనమ్ । సంధ్యా గంధనహనై తుని
 త్యస్నానం విలుప్యచ । హోమంచ నిత్యకం శుద్ధావితి శ్చిప్త సహస్రకం ।
 శుద్ధే పరేష్యుః - అష్టనహస్రకం అప్స్తోతర సహస్రకం - సంధ్యా యాలలీయ
 స్యా ఇతి పాణినిస్తరగాదప్త ఇచ్చిద్వ్యపూర్వని పాత ఇతి తాత్పర్యం - అత్రా
 య సిద్ధాంతః - యథాబోవాననిస్సలప్తహోమకాలాతికత్రోచతూరా

* సంధ్యా యాస్స పరాత్రా కరణే శున ౨ సాకరః *

త్రమహాయమానోగ్నిశ్లోకకస్మింపర్వత ఇతి వచన దూర్ధ్వభార్య
 కూణ్యే గ్నావనుగతే మింధ్య ఇతి అగ్నే రుద్భిర్ని ప్రాయశ్చిత్తే భవతః -
 తథాన పరాత్రమవిచ్యుతం సంధ్యానుష్ఠానాభావే శున ౨ సాకరః కా
 ర్యతః న తరముపేతం పూర్వప్రకారేణ తదనుష్ఠానం కార్యం - అత్రోపా
 నకః । * । సంధ్యా త్రికమణాయాస్స పరాత్రమవిచ్యుతం । ఉన్న
 త్రదోషయక్తోవాపునన్సంసాకరమర్హతీతి । బోవానహోమశ్య
 తుబహుకాలాతిక్రమణే అప్తభోగ్న హోమకారేభ్య పూర్వం ప్రత్యేకం
 సర్వప్రాయశ్చిత్త పూర్వక మతీతహోమాకర్తవ్యం - తథానుదర్శనా
 చ్చాత్యైకతత్కార్యం - ప్రకృతే తునాభ్యానందనస్య హోమకాలాతిక్రమ
 ణేన పరాత్రాత్పూర్వమతీత సంధ్యానుష్ఠానం ప్రాయశ్చిత్త పూర్వకమ్
 కార్యమితి వక్తుం న శక్యతే - తథా శిష్టాచారాభావాత్ - స్మృతీ కాంతరనం
 గీకారాచ్చ - కి తుయధాక్త ప్రాయశ్చిత్త మేవ కర్తవ్యతాత్కలలోకా
 నుష్ఠానమేవ కార్యమితి స్మృతివిదాత్ప్రతి - ఇతోప్యన్యకోస్త్రోవకాన్విజ్ఞా
 యంగ్రింశవిస్తరభయాన్నేవాక్రప చితమితి సారం ।

* అచమనవిధిః *

అథాచమనవిధి ప్రకారః పతిపాద్యై - అచమన. శ్రిది ౩ - శ్లోకమ్

స్తారం పౌరాణికం చేతి-తత్రిపిత్యక్షశ్శ్రితిచోదితం శౌతం-నూత్రో
 క్తంస్తారం- కేశవాద్యేస్త్రీభి పీత్యేతివచనోక్తం పౌరాణికం-తత్రా
 ద్యంతై తిరీయారణ్యకైః సిద్ధ-తచ్ఛబ్రహ్మయజ్ఞాంగం- తచ్ఛాశ్వలా
 యనైః బ్రహ్మయజ్ఞాంగ తయాకర్తవ్య-ద్వితీయ పునస్సంధ్యా
 దినిత్యకర్తాంగం-శృతీయంపునర్నిస్తీవనశౌచాద్యంగమితిపదేకః । *
 శౌచా-తేచతథావాసేష్టప్తాస్తృష్టేచఃర్షణి । పౌరాణాచమనంకు
 ర్యాన్నామభి-కేశవాదిభిః । ఇతిస్త్రోత్యంతరేదర్శనాత్-పశేషేణాశ్రు
 త్యాచమనంవత్కర్తవ్య-దికాయాముక్తం । దేవ్యావాద్యేస్త్రీభిః
 పీత్యాఅభి-గైర్నవభిష్టుశేత్ । ప్రవ్యాప్తిన-యక్తాంగాయత్రి
 తి-పదాంశరఃశిరోమంత్రంద్విధాకృత్యావతేనమన్యచతుర్వింశతిమం
 త్రాభవంతి-ఏతేషా-వినియోగ-కేశవాదీనామివద్రష్టవ్య-ఇదంత్రౌ
 తాచమనందర్శనాన్తగానాదిశౌచకర్తాంగం-తథాశ్వలామయనః ।
 హ్రిగురగావావసీయావనస్థాయ-చాబ్ధి-భోయన్తోపవీత్యాచమేతి-అ
 త్రివృత్తికారః-అచమేత్యతి-అచన-నపదాన-శౌతాచమనపాస్త్యర్థ
 మితి-గాయత్రీజపక-లేవాశౌతాచమన-కృత్యావా-ణానాయమ్యగా
 యత్రీజపంకుర్యాన్మఖ్య-పక్షిణి-అన్యచ్ఛౌతాచమనంస్త్రోత్యంతరేక
 ధితం । తదోంకారేణాచమన-యవ్యాప్త్యాప్తిభిర్భవేత్ । సావి
 త్యావాపికర్తవ్యమితివ్యాసేనభాషితః । పురాణాచమనప్రకారఃస్త్రో
 త్యంతరేకధిః । కేశవాద్యేస్త్రీభిఃపీత్యావాభ్యాఃప్రత్యూశయేర్హ
 కా । ద్వాభ్యామోష్ఠాచన-మృద్యద్వాభ్యామున్నాన్తయేచ్ఛిరః । ఏకేన
 వామంసంప్రాయావాపి-ధేకతః । ఏకేనాపిచమూర్ధ్నిసాస్త్యత్ర-ని
 స్సంకర్షణాధిభిః । వర్వానామంగుళీనా-తుమూలేనచిబుకంస్పృశేత్
 । తిర్జన్యంగుళ్యయోగేన-ఘాణద్యయముపస్పృశేత్ । అంగుస్తానామితా
 భ్యాంచచక్షుశ్శౌత్రముపస్పృశేత్ । అంగుస్తేనకన్థిషేనాభిదేశము
 పస్పృశేత్ । కరచుద్యంహ్నినిష్ఠాప్యకరాగ్రి-శిరిసిన్మసేత్ । ముకుళే
 నచనాస్తేనశూనామూలేఉపస్పృశేత్ । ఎవమూచమనంకుర్యాత్సా
 త్వాన్నారాహణోధవేత్ । అశుప్రకృతోపయోగిస్తార్తాచమనముచ్య
 తే । యక్రియా-క్రియతేమోహదనాచవైవనాస్తికః । భవంతిహి
 వృథాతస్య కియాస్సర్వానస-శయిణి వచనాదాచమనంనిత్యతయా

సగమ్యతే-త్రా యంపరియోగః-కృతాన్తవాబధకచ్చశిఖోయజ్ఞోపవీ
 తీపవిత్రిక రోభూమాపాదాపరిస్థాప్యస్వేష్టదేవతాం వృదినిధాయ
 బ్రహ్మశిష్టం ధేనబుచ్చదరిహితం అంబునం వాతాం గుళినా వాణినాగృ
 హీత్వాబోహుతీర్థశ్రీస్త్రాస్త్రీపిబేత్-అత్రశౌనకః ॥*॥ ద్విజన్తవాం
 వైశుధ్యర్థస్త్రాచమనముచ్యతే । శిఖాకచ్చనిబద్ధశ్చసోపవీతస్స
 మాహితః ॥ భూమాపాదాప్రతిస్థాప్యప్రాజ్ఞుభోదజ్ఞుభోపివా । ప్ర
 త్యుత్తరానానాస్తాచప్రభాతేముఖమవ్యత । స్నాత్వాశిష్ట్యర్థం సంధ్యా
 దనిత్యకర్తాధికాగయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థమేవమాచమనం కార్యమీతతత్ప్ర
 కార్యం-సవవాచమనోదకమాహ । ఆచామేన్నాపమగ్నంచగోకస్థమ
 భుక్తిస్థితం । సంహతాంగుళినాతోయంగృహీత్వావాణినాద్విజః । ము
 క్తాంగుష్ఠకనిష్ఠాభ్యాం త్రిపిబేత్ప్రీతీర్థతః ॥ తథఃప్రత్యుత్తరానాస్తాచసం
 కుప్యోస్తాతివాప్యర్థః । సంహతాంగుళిభిర్ముతర్ద్విప్రమృజ్యత
 తోముఖం । ప్రత్యుత్తరాస్తాచాభ్యక్ష్యవాదశీర్షేతధేఃతు । మధ్య
 మాంగుళిష్ఠమేత్త్రిస్సశ్చేద్ధ్యౌమూలకం । వాస్తాప్రత్యుత్తరానా
 స్పృహ్యమానాద్విజతయపుథక్ । అంగుష్ఠేవప్రదేశిన్యాభూః ప
 శ్చాదుకస్పృశేత్ । అంగుష్ఠానామికాభ్యాచక్షుశ్శోతేచసంస్పృశే
 త్ । అంగుష్ఠపకనిష్ఠాభ్యాంనాభింపశ్చాదుపస్పృశేత్ । తిలేనవృద
 యంస్పృహ్యమానశ్చేదంగుళిభిశ్చిరః । అంగుష్ఠైర్గ్రాహ్యమామూలేనం
 స్పృశేదీశోనకః ॥ ప్రణవేనోదకం ధృత్వా ఆత్మాసంసరిషించయేత్ । ఆ
 నేనవిధివావిపగీకుర్యాదాచమనంసదా । ఆచమనకాలేయమోదర్శి
 తః । ఆచామేన్నానసస్థాంఘ్నిర్నబద్ధానసవవనా । నప్రసారితవాదో
 వాబహర్జానుకరోపివా । పవిత్రికరితచామేచ్ఛచికిరార్థమాదరాత్
 । కుశమాత్రికరోవాపిదర్శనూత్రికరోపిదా । పవిత్రంహిరణ్యం । ప
 విత్రంవైహిరణ్యమితిశ్రుతే ॥ * । స్నానేనానాదేవతేయజ్ఞస్వాధ్యాయే
 నిత్యార్హతే । సపవిత్రౌనదర్శావాకరాకుర్వీతనాన్యథా । నిత్యకమా
 నేసంధ్యాదానిత్యధః । - అథమహాదనపరిగ్రహాయాచమననిధాయి
 కామూలసూత్రఖడ్గికారిభ్యతే । తిష్ఠన్నాచామేత్ప్రహ్వ్యానాన్తే శ్రీ
 కాచామేద్ధృదయంగమాభిగద్ధి శ్రీప్రాక్ష్యోరోమోపరిమృశేద్ద్విరి
 త్యేకనిమ్బదుపస్పృశేద్ద్విరిత్యేకం ధేనవాణినానవ్యంప్రాక్ష్యపాదాశి

ఋశ్వేంద్రియాణ్యుపస్య శేచ్యతుషినాసి కశో తేచాధాః ఉపస్య శేక్
అత్రభావ్యాథాః-తతఃసంహృతైస్సంక్షిప్తైస్సాన్వితః-రైఋ-ద్వివై-శ
ద్యాయలిఖ్యతే-భూమిగ తాన్వపాన్వచమ్యప్రియతోభవతి త్యాదాని
ల్యకమా-దాపాన్వయస్యసిద్ధ్యథా చాచమనంపహితః-తత్ప్రకాంమా
హ-తిష్ఠన్నితి-తిష్ఠన్నప్రహ్వోవానాచామేత్-సనుజనీః-స్త్రీరాచామేది
త్యాననవిధానాదేవస్థానాదేన-పేథసంభవేపుథకీ-త్వాచామేది
త్యారంభః-కిమథాః-ఇతిచేతనత్య-ఇదంహి-సూత్ర-నశ్చ-నాచమనం
విషేధతి । కి తుజలపానంతథావిధస్యవాస్తీతివదతి-తథాచగౌతమః
నాంజలినాపిబేన్నతిష్ఠన్నితియద్యచ్ఛాచమన ప్రకరణజలపాన ప్రతి
పెధోనుపకన్తి-తథావాస్తీః-స్త్రీరాచామేది త్యాననవిధానాదర్థాత్
స్థానాదేని-పేథేపిశబ్దంతస్సిద్ధ్యథా పునరాదంభ అతకవిదనేనవి
పేథేనకన్వచిజ్జలేపిహభివఘ్నైచోరు-ఘ్నైవానిష్ఠాః-ప్రహ్వస్యవా-చ
మనంభవతి-తస్మిన్పేథస్యఉద్ధృతో-దకాచమనః-షయత్వాత్ । గౌత
మః । నతిష్ఠమ్మ-కరోధృ శేచాచామేదితిస్తా-నుద్ధృతో-దకతిష్ఠతః
ప్రహ్వస్యవాచమనసిద్ధ్యథా-తిష్ఠన్నితి-తతఃపేథ ఇత్యాహ-తచ్చిం
త్య-తిష్ఠన్నాచామేదిసామాన్యసిషేధస్యవిశేష పర్యవసాన-యో
గాత్ - నగ్నోవానాపునతః-ప్రయమావిద్యతేఇ-సూత్ర-కాశీజ
లేవిద్యమాగస్యవాచమనవాస్తీతి-ప్రాగ్వాక్త త్వాచ్చ-నచగౌతమనచ
నస్యకాగతిరితివాచ్యం-తస్యఉద్ధృతో-దకకరణక-స్థాని-కాచమ
నప్రతిపేథ-త్వేపిఅనుద్ధృతో-దకవిద్యమా-నస్యత-స్తి-నిష్ఠా-నిపాద-క
త్వాత్ - సూత్రాంతరబాధాయాంతథాపర్యవసాన-యోగాచ్చ-
అథాచమనః-ధిగుచ్ఛ-అసేన-స్త్రీరాచామేద్ధృ-యంగమాభిరద్భి-
ద్వితీయా-దౌ-ద్వితీయా-అశీనశ్చ-చాదేశేఅనాన-నే-కీ-బాహు
మూర్ధ్వోరంతరేకృత్యా-ప్రాజ్ఞ-ఖండజ్ఞ-భోనాహృదయంగమాలః
కరతలస్థానుయావళీమనూజోనిమజ్జతి-తావతీ-ఫేనబుద్ధ-రహితః
త్రి-త్రివారమాచామేత్-పిబేత్-బ్రాహ్మణో-వాభీగా-శ్చ-తియః-కంత
గా-వెళ్ళస్తా-గౌతమిపవేకః-త్రిరోష్ఠా-కరిమృజేత్-త్రివార-మంగుష్ఠ
మూలేనఽస్థా-కరిమృజాను-ద్వి-త్వే-కమన్యం-గెనుల్కో-వి-ల్ప-నకృదు
పస్య-శేన్త-ధ్యమా-భస్తి-పుభీ-గుభీ-రోష్ఠా-వేక-వారి-అభిమృత్యాను -

ద్విగత్యేకేతుల్యోవికల్పః దక్షిణానవాణినాదక్షిణవాస్తేననవ్యంపాణిం
ప్రొక్యతథాపాదాశిరశ్చ ఇందియాఋషస్పృశేత్ - అంగుళీభి స్స
ర్వేషామిందియాణాముపస్పృశేత్ నప్రసంగేనతద్యోగ్యేంద్రియాణీకరి
గణయతి- చక్షుషీ ఇతి ఇందియాణీతివచనం స్వయాకపరంబత్యాగం
ష్ఠానామికాభ్యాంచక్షుషీయుగపత్ పృథగ్వాసః స్పృశేత్ - అంగుష్ఠ
భిరదేహిభ్యాంనాశికేఅంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాంశోత్రైశోత్రయోయుగ
పత్స్పృశానంభవేనపృథగితినిశ్చితంనమ్యక్ - అథాపఉపస్పృశేత్ -
హస్తాప్రహారయేత్ - ఇదంహస్తాతాచమనం సంధ్యాదౌకతావ్యం -
హరియత్యసంపాదకత్వాత్ - సూత్రకారేణముఖ్యతయావిహితత్వా
చ్చ- స్మృత్యంతరే । * । సంధ్యాయాంకమకాలేచస్మృతే రా
చమనంభవేత్ । బ్రహ్మయజ్ఞేతువైకుర్యాచ్చుతే చమనంద్విడః ।
గోకణాకృదిహస్తేనమాషయాశ్రంపి బేజ్జలం తమ్మూరమధికంవా
పిమరాపానసమంభవేత్ । అంగుష్ఠాగ్రంసమాకుచ్యమధ్యమూమ
ధ్యపర్వణి । గోకణాంతద్ధిపజ్జేయంసర్వేవ్యాచమనేష్యేహ । సం
వాతాంగుళిహస్తేనగృహీత్వాచాకివీక్షితం । ముక్తాగుప్తకనిష్ఠా
భ్యా త్రివిభేద్భ్య హతీభిరతః । అత్రాయ విశేషః-స్వయమేవవా
మహస్తావణితేనపయనాచచమనకతుఃసశక్యతే- సూత్రకారాన
భిమతత్వాత్ - తథాహి- యంవాప్రయతతచామయేదితి-త్రాయ
మథా- ప్రయతః యంవాస్యమప్యచామయేత్సోపిప్రయతోధవణి-
సర్వథాస్వస్యవామహస్తావణితాభిరద్భిరాచమన సభవతి-ఏతేనకా
స్తాత రోక్తకమండలధారణమప్యచార్యస్యనాభిమతమితిగమ్యతేఅ
లాబుపాత్రేణనారీకళపాత్రేణవాస్వయమాచమనమాచరితీతన్నాభి
మతమూచార్యస్యేతితాత్పర్యంఅన్యప్రయతోస్తిచైవైవేవాచమనజలం
కరిత్యుచ్యవ్యయమాచామేత్ - నన్వయంపాత్రంతరేణవామహస్తావణి
తేన జలేనతత్కుర్యాత్ - యదాస్వీయఃప్రయతోవాస్తితదానదీతీరిం
గత్వాస్వయమేవాచామేత్ - అతివీరభూమిగతాస్వపాస్సచన్యప్ర
యతోధవతీత్యత్రతచమ్యేతిన్యోన్యోత్వాత్ప్రత్యయనిదేశః । అన్య
థాతదానీమపితచమయిత్వేతినిదేశఃకాపత్రై-ఇదమాపస్తంబానా
మపిసమానంకథమితిచేదుచ్యతే-తస్మాచమనస్య । * । సంధ్యా

యాః కమకాలేచస్తతే రాచమనం చరేదిత్యుపశేషేణ నిదిత్య
 త్వాత్ - నను సంఖ్యామూమపితౌ తాచమనమస్తుకోదోమ ఇతిచెన్న *
 బ్రంహయజ్ఞశువై కుర్మాచ్యుతేరాచమనం ద్విజఇతివచనవిశేషేణ త
 స్యశ్రోతకయాం గర్భారధావగాత్ - కించ - ప్రాగుడగామావనీయా
 దపస్తాయ పాఙ్గుభోయజ్ఞోః వీత్యాచమ్యేత్యాశ్వలా యనసూ త్రేపా
 చమ్యేతిపునర్విధానం । శ్రౌతాచమనప్రప్త్యథామితివృత్తి కాత
 నవ్యాఖ్యాతం - ఎవ చేత్త స్యన్తాగ్ కవణ్యపిప్రవేశేనూత్తరార్పణ
 విధానూత్రికారాణాంవ్యాకోకస్సాన్యత్ - అనుష్ఠానేతువిశేషాన్తి - త
 ధాహీ - త్రిపిబేద్దక్షిణక రణవానుక రేణలంఛిత్యహస్తాభ్యుక్త్యము
 ఖండివారం - కరిమృత్వాక పాదావభ్యుక్త్యచతిస్పృశగంగుళిభిరోష్ఠా న
 మృజ్యాంగుష్ఠతః సీభ్యా నాసికారంఽద్యయింసంస్పృశ్యా గుప్తమ
 ధ్యమాభ్యాః చతుషీసంస్పృశ్యాంగుష్ఠానామికాభ్యాంశ్రోత్రే సంస్పృ
 శ్యాంగుష్ఠః సిష్ఠికాభ్యాంనాభిః సంస్పృశ్యహస్తతలేనహృదయం స్పృ
 శ్వాఽర్వాభిరంగుళిభీశ్చరోబాహూచనంస్పృశేత్ - తదుక్తంబోధా
 యనేనప్రథమపానేన ఋగ్వేః పీఠాః - ద్వితీయపానేన యజుర్వేదః పీ
 ఠాః - తృతీయపానేన సామవేదః పీఠాః తస్మాదసవ్యక రేణబలములస్సు తే
 త్రైవిత్తూర్ణీకత్యధవాస్తావభ్యుక్త్యతేనాహవపురాగాదీని పీఠాంతి
 ముఖండిజపరిమృజేన్నతమమాజా నేనాథర్వణవేదంపీఠాః - ద్వితి
 యమాః ననా గాసిపీఠాంత్యధవాస్తావభ్యుక్త్యతేనః ప్లువన్తి పీఠా
 త్యధచతిస్పృశగంగుళిభిరోష్ఠానంస్పృశేత్తే నవరస్వసిః పీఠాత్యథాంగు
 ష్ఠతః సీభ్యాంనాసాద్వారేనంస్పృశేత్తే నజాయుః పీఠాత్యథాంగుష్ఠ
 మధ్యమాభ్యాః చతుషీసంస్పృశేత్తే నచంధాదిత్యే పీఠాత్యథాంగు
 ష్ఠానామికాభ్యాంశ్రోత్రే సంస్పృశేత్తే నాహారే పీఠాత్యథాంగుష్ఠకనిష్ఠ
 కాభ్యాంనాభిః సంస్పృశేత్తే నహృదయం పీఠాత్యథహస్తతలేనహృదయం
 వంస్పృశేత్తే నచపంచపాదాన్త్రీణానిసర్వాభిరంగుళిభీశ్చరోబాహూచ
 నంస్పృశేత్తే నశ్విః - తేవతేపీఠాః తేనపగప్రహస్తానః పరబ్రహ్మపీఠా
 తీదంత్యాచమన సంఖ్యావంశనవేదాయాః కతకవ్యంబోధాయనేనా
 భవంధ్యోపాసనకాలఇతి నైవాక్త త్వాత్ - అత్రకచిన్యూంతి - ఋగ్వే
 దాయనమో యజుర్వేదాయనమస్సామవేదాయనమఇత్యాది పశ్యతా

శాచతుర్థ్యాంశైవకాంతై రుపకల్పితై రనుష్టానంకతావ్యమితి తా
 వత్ప్రప్త్యాః-తతః-ల్పనాయాః-బోధాయన సూత్రం ప్రమాణ మా
 మాస్వీద్యచనాంతరం-నద్వితీయః-తథావిధవచనాంతరాశ్రవణాత్ -
 నాద్యః-బోధాయనవచనస్యతథా త్వేతికతావ్యతాప్రతిపాదక త్వేన త-
 త్రసామథాగ్యాభావాత్ - అస్యథా । * । త్రిప్రాశ్నీయాద్యదం భ-
 న్నువీతాస్తేనస్యదేవతాః । బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్రీశ్చైవ తిహినసం శ-
 యః । గంగాచయమునాచైవప్రియవేహస్తమాజానాత్ । పాదా
 భ్యాం-ప్రియతేవిష్ణు ర్బ్రహ్మసిఃసికీర్తితః । నానత్యావలైప్రీయేతే స్మృ-
 త్పానాపుటపుభే । స్మృత్యేలోచనయోస్త్వేతౌప్రీయేతేత్యనలా ని-
 తౌ । సంధయోస్సశ్శనాదేవప్రీయః-తేసర్వదేవతాః । నాభీనం
 స్పశ్శనాన్నాగా-ప్రీయం-తేచాస్యనిత్యశః । సంస్పృష్టేహృదయే చా-
 స్యప్రీయతేచంద్రదేవతాః । మూఢాసంస్పృశ్శనాదస్యప్రీతస్తు పురు-
 షోభవేదిత్యత్రాపిబంహణనమతిప్రథమపానంస్యాద్విష్ణవేనమ ఇతి
 ద్వితీయపానంస్యాద్రుద్రాయనమతితృతీయపానంస్యాదేవం సర్వం
 యోజ్య-నచెష్టాపత్తిః-అనంప్రతిప-తేన-హికుతాః-పిదేశే శిష్టాత్ర
 చరంతి-నచతిద్వచనస్యప్రీణనే తార్పిత్యాన్న తిసామధ్యా మితివా-
 చ్యః- తథాప్రకృతేవిశీతతాదృష్టిదీ-యతః- అపిశేషాత్ -నచ
 బోధాయనేనూక్తః-శ్శమాశ్వలాయనానాం-గ్రాహ్యామితివాచ్యం-త-
 న్మాశ్వలాయనాచార్యవత్తచ్ఛాఖాభీమానత్వాత్ - తదుక్తం స్మృ-
 త్యంతరే । * ॥ బోధాయనోజయ-తశ్చిత్తశ్వలాయనశౌనకా వృ-
 త్తినూత్రకృతావేభిరుక్తంత్రప్రవిచిత్ర్యహమితిత్తశ్వలాయనవచనస్త్ర-
 తికతావృత్తికృత్సూత్రకృద్గ్రహ్యక తే-తివివేకఇతివంప్రదాయః -
 తశ్వలాయనపరిశిష్టగృహ్యకారే-ప్రకారాంతరేనిదేశతః-తథాహి-
 తివికంక్షయేనపాణినాదాయకనిష్ఠా-గుప్తావిశిష్టావిరిత్యేతి- స్మృత్య-
 రాంగుళిసంహతోథాగ్యాక త్యాబ్రహ్మతీ థేనహృదయప్రాపినాం-త్రి-
 వీత్యా - పాణిప్రహృత్యనం-స్మృష్టా-భనాచాంగుష్ఠమూలేన ఆకుంచి-
 తోష్ణమాస్యంద్విఃపరిమృజ్యసక్తచృవంహతమధ్యమాంగుళిభిః పాణిం
 ప్రహృత్యనన్యంపాణింపాదాశింశ్చాభ్యక్ష్యస్త్రప్రహృత్యభిసాన-హత-మ-
 ధ్యమాంగుళిత్రయేనాశ్యముపస్పృశ్య-గుప్తప్రదేశిన్యా ఘోబిలన్య

యమనామికయాచక్షుశ్శ్రోత్రకనిష్ఠకయానాభితలేనహృదయంనర్వా
భిరంగుభిభిశ్శిరస్తదగ్రైరంసాచోవన్నుశేదిత్యే తదాచమనమేవంద్వి
రాచమ్యేతి-తత్రకల్పద్వియేఅవగీతశిష్టాచారాదాచారోవేదితవ్యః. న
చాపస్తంబీయానాస్తతాచమనస్యారణ్యోక్తశ్చౌతాపేక్షయానవి
శేషస్తీతివాచ్యం-అథిత్తుక్తత్యాభ్యాంభేనాత్ - శ్చౌతేతిరాచా
మేదిత్యాదయోమ. తాస్తాన్యతశ్చౌతాచమన. కుర్వాత్ - స్తాతే
తుతూష్ణీమితిభేదమాహ - ఇదమత్రాకూతం-శ్చౌతేద్విపరిచ్ఛిజ్యస
కృదుపన్నుశ్శేతిద్వివారంపరిచాజ. నమేకవారముపన్నుశ్శేతనచ -
స్తాతేతుత్తిరోస్తాపరిమృశెద్ద్విరిత్యేకకృదుపన్నుశ్శేద్ద్విరిత్యేకఇతిమ
ల్యుల్పితానుష్ఠానేనవిశేషఇతినర్వంనుస్థం ।

* ప్రాణాయామలక్షణమ్ *

అథప్రాణాయామలక్షణముచ్యతే - అథకంవాసినాధయిషుర
తి-ప్రాణాయామికతావ్యతాప్రతిపాదకమాపస్తంబనూత్రం-అత్రవృ
త్తికారఃఅథకంప్రయోజనం-తచ్ఛస్తవ్యమదృష్టంవా- సినాధయిషుః
సాధఇతుమిచ్ఛుః- అతమితోఃఆశీరగ్లానే-ప్రాణాయామశ్చేతి త్రివా
రంప్రాణాయామఃకుర్యాదితి-తస్మాత్సాధ్యావండనస్యఅదృష్టార్థకత్వా
త్తదాదావాప్రాణాయామఆవశ్యకఇతి సిద్ధమనుః । * । సవ్యాష్టా
తీఃసప్రణవా. గాయత్రీశిరసానహ । త్రిపరేదాయతప్రాణః ప్రాణ
యామస్సఉచ్యతఇతి । యాజ్ఞవల్క్యః । * । గాయత్రీశిరసాపార్థంజ
పేద్వ్యాష్టాశిపూర్వకం । ప్రతిప్రణవనంయక్తాత్రిరయం ప్రాణం
యమః । యోగయాజ్ఞవల్క్యః । * ॥ భూభువస్వర్తహవిశనస్త
పస్సత్యతథేనచ । ఐప్తచోకారనయక్తాస్తభాతత్సవితుపదం ।
తథాఓంకారనయక్తమిర్యథా । * । ఓమాపోజ్యోతిరిత్యేతా
చ్చిరపశ్చాత్ప్రయోజయేత్ । త్రిరావతేశనయోగాత్ప్రాణాయా
మన్యశబ్దిత । ప్రాణాయామన్యసకలకలుషనిష్కర్తి-ఫలమిక్యాహ
మనుః । * । దశప్రణవనయక్తాప్రాణాయామూస్తుషేషక । అపి
భూణమానంచూనాత్పునఃస్వహరహాకృతాఇతి । విజ్ఞానేశ్వరీయే*
ప్రాణాయామశతంకార్యంసర్వపాపాపనుర్తయే । ఉపపాతకజాతా
నామసాదిష్టస్యచైవహి । పూరికకుంభకరేచకార్తకాన్ప్రాణాయా

కానానా ధ్యాత్రయేహ్యదా తీనుకర్మాదినిస్త్యతర త్నాకిరే * . ప్రా
ణాయామత్రయ్యంత్యసంధ్యోచాననమాచరేత్ . స్నానేదానేజ
పేహమామేష్యశక్తావేకమేవవా . అపరాంత . ప్రాణాయామత్ర
యంత్యసంధ్యానుచరిస్త్యవపి . లోకోపకారే . * సంధ్యా
దానఘ్నాదానేచప్రాణాయామైఃచాచరేత్ . అన్యత్రైవతుకిర్త
వ్యాప్తానానామాస్త్రయస్త్రయః . సంధ్యాదావేకానేకయోర్విక
ల్పావేన ప్రాణాయామస్త్రీః ధా . తదుక్తం . పూరికఃకు భకో
రేచ్ఛ . ప్రాణాయామస్త్రీః ధా . వాసికాకృష్టచిచ్ఛాసాధ్యః పూ
రికఃచ్యతే . కు భకోనిశ్చలశ్వాసారేచ్ఛమాసన్తురేచః . త్రయీ
గామనుసాధానపకారగావా . * . వామనానాపుటేనైవపూర
యేత్పూరికఃస్త్యతః . కు భకోనిశ్చలశ్వాసస్తావతాకలం న మధ్య
కిం . తేన నాపుటేనైవరేచయేదేచఃస్త్యతః . గ్రంథాంత
రే . * . వామేనపూరియేదాన్యాయంపూరితాత్పూరికః స్త్యతః .
తాయానిశ్చహ్యమనసాజపేన్త్రయీహనన్యధా . కు భకస్సతుః శ్లే
య . ప్రాణాయామస్త్రీః ధా . స్త్యత్యధా సారేవ్యాసః . * . ద
క్షిణ రేచకంకుర్వాద్వామేనాపూరియోదరిం . కు భకేనజపంకుర్యా
త్ప్రాణాయామస్పృశ్యతే . కుంచాగజభిభర్తానాగ్రపీడనం క్రణ
తాభివా . ముద్రేయంధ్యోచాపఘ్నానానాన్త్యసంధ్యోచాస్తయో . కిని
ష్టానామికాగృహే నానాగ్రన్యచపీడనం . ఓకారము దానా
భౌత్రియతేజ్జ్యోత్తాచారిత్ర . స్త్యత్యంతరేపి . నన్నిమీత
కృత్తమానీప్రాణాయామంనమాచరేదితి . ఏవంప్రాణాయామఃక
రికస్యైతి - ధి తేదిద్వినియుక్తమంతరిస్తావద్వాఖ్యాయతే . ఓ
పూరికీలనేనమంత్రేనానాగ్రన్యస్తలోచనస్తదభిధేయంబ్రహ్మ
దిధ్యాయన్పురోక్తమాగేనాప్రాణాయామత్రయంత్యకరికావ్యమితి
తాత్పర్య - తత్రప్రథమఃపూరపదంభూలోకాభిమానిన్యోదేవతః ఓ
కారాధః ప్రహేత్యనప్రస్తాయంతితి తాత్పర్యేనాదిస్త్య - వస్తుత
స్తుఃకమితితదన్యంత్రీకృతవాచకత్వమంగీకృత్య భూలోకాభిమానిన్యో
దేవతామయాకృతమాహ్నికమనుజానంశ్చైత్యేనాదక్తిత్రైదా
పూర్వకంతర ర్థేతతాయైవ్యకృతిమకానివేదనసిద్ధ్యధికం లెత్విషయా

దానిర్మితం - నిగమస్తుటమతిబ్రాహ్మణః ప్రవక్త్యన్నాహబ్రహ్మణా హ
 వ్నావానీతి - ఓ ఈస్వ - యోధ్యంతస్త్రహ్మధ్యేమ్యాగావకదాతి
 కతివద్య తేజఃకంకారశ్చశబశ్చద్వావేతౌబ్రహ్మణాపురా । కంశం
 భిత్వావినిర్యాతేతన్నాగభికాపుభావతి - శ్రుతిఃసూత్రస్త్రోత్రముఖా
 వపనస్యశ్చామ్యుతయానిదిష్టత్వాత్ - అత్రప్యాదాతన్నిదేశాంత
 త్రోయమక్షరాధాః - అంతిసంసారసాగరాదితిబుద్ధ్యాదేపురుష
 ధౌరేయానిత్యనైమిత్తికకమభిః ఫలాసభిసంధిశ్చనైపరమేశ్వరం
 నిత్యమారాధయతి - తేభ్యస్త్వాత్తత్త్వంప్రతిపాద్యతాస్తుప్తర
 సంసారసాగరాత్తారయతీతి తస్మిన్యాధాః - తారయతితన్నాదుచ్యతే
 తారమితిశ్రోతేః । నమస్తాగాయచేత్యత్రోత్రావ్యాఖ్యతత్వాచ్చ -
 అత్ర శ్లోకవచిర్యాదేషుతాదపదయోగఃకళ్యామః । యమేవేషవృ
 ణతేతేనలభ్యతిశ్రుత్యాతదనుగ్రహస్యసాక్షాత్కారమేతుస్యమితి
 తదనుకంపివవశోకంతరినేతగతితాత్పర్యం - అత్రసంసారవివృ
 త్తిరవిద్యావివృత్తిః - సాచక్షానసాధ్యాః - సైవపరమపురుషాదాః ।
 శ్రు । తమేవంవిదిత్వానిమ్నాత్మ్యమేతి, నాన్యపంధావిగ్యతేయసా
 యేతిశ్రుతే - అత్రాయయాపనివృత్తిప్రకార - అవరక్షణగతిభావోః
 అవతేష్టిశ్చోపశ్చేత్సాగాదికనూత్రోమత్ప్రత్యయోఃకీరః - తస్య
 జ్వరత్వజేత్యాదినాడోగతోగుణతతశ్చిష్టాచ్చారణమితి - ప్రక్రి
 యయాటమితినిష్పన్నః - అకారణకారనుకారగతితానకభాసమభి
 వ్యక్తజేతదోమితిశ్రుతేః । అత్రాయంభావః । బ్రాహ్మణమాత్రో
 న్యఫలవదధావబోధవగ్యతపోయవకలవేదాభ్యయనంవిహితంవ్య
 కమత్రాప్తాస్యాభ్యయనమితిభవతాప్రాప్త్యాత్ - తత్రదేవాస్తాను
 మాత్సుతమాయుషఃఅల్పకాలత్వాచ్చతత్రతచ్ఛాగ్యంవభవతి త్యత
 స్సర్వసాధారణ్యనసకలవేదాభ్యయనఫలసిద్ధ్యథాంసకలవేదసాగభూ
 తప్రమావప్రభవతఃకరితగ్గయక్తంచైత్ * ఓంఈరస్సర్వవేదానాం
 సాధతః కరితేతతః । ఇతివచనాతో

ప్రాతస్సంధ్యా

శ్లో । అహోవిశ్రాంతవిశ్రాంతా నవావస్థాంగ
తోపివా । యస్త రత్నం దరీశాక్షం బాహ్య
భ్యంతరశ్శుచిః ।

ః కేశవాయస్వాహా । నారాయణాయస్వాహా ।
మాధవాయస్వాహా । గోవిందాయనమః ।
విష్ణవేనమః । సుధానూదవాయనమః । త్రివి
క్రమాాయనమః । వామనాయనమః । శ్రీధ
రాయనమః । హృషీకేశాయనమః । కర్తవ్యా
భాయనమః । దామోదరాయనమః । నరక
వేగాయనమః । వాసుదేవాయనమః । ప్ర
ద్యుమ్నాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః । శు
భాక్షాయనమః । అశోకాయనమః ।
నారసింహాయనమః । అచ్యుతాయనమః । జ
నాదనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః । పా
తయనమః । శ్రీకృష్ణాయనమః । ద్వీరాచ
మనఃకృత్వా । ప్రణవస్యవరబహ్మయుష్ - పర
మాత్మాదేవతా - దైవీగాయత్రీఛందః - పా
గోయామెనినియోగః ఓం ఘోం । ౧ । ఓం భువః
। ౨ । ఓం స్వః । ౩ । ఓం మహాః । ౪ । ఓం బ్ర
హ్మ । ౫ । ఓం తత్సత్ । ౬ । ఓం సత్యం । ౭ । ఓం
తత్సద్గురుర్వారోగ్యం భగవదేనస్యధీమహి ధి
యోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓం మాహాత్మ్యో
శీరసోఽమృతః ప్రహ్లాథాథుః వన్ధరోమ్ । మ
హావాన్తదురీతక్షయహ్వరా శ్రీ వరమేశ్వర
కీర్త్యభాం పాతస్సంధ్యాముపాసె ।

అపొహిషేతత్రిచచక్రస్సమూక్తన్యః । అంబరిష
స్త్రిభుద్వీకయుషా - అపొదేవతా - గాయత్రీ
ఛందఃమాహానెనినియోగః । ఓం అపొహి

స్తామయోభువస్తానః జేదధాతన । మహా
రిగాయచక్షసే । యోవశ్శీవతమో రవస్త
స్యభాదయశేవానః । ఉశతీరివనూతరిః । త
స్తాఽలరంగమామవాయస్యక్షయాయశిన్వథ
ఆపోదనయథాచనః ।

మంత్రార్థ విచారః

హీయస్తా త్కారగాత్ హేఆపయాయామయోభువ మభిన్వ
భావయిన్వభాదనథ తాదృశాయాయానోలస్తా ఊజేఅన్న
యదధాతనకత్త అన్నప్రాప్తియోగ్యానస్తా కురుత అన్న మస్తభ్య త
తైత్వధామహేమహాతేరగాయమణీయాయచక్షసేవశేవానాయ
మ్యక్జ్ఞానాయచధత్త । అస్తా పమ్మక్జ్ఞానప్రీతియోగ్యా కురు
తైత్వధా । యోవశ్శీవతమగ్ధి । హేఆపయాయస్తాఽస్వభూతో
యోరనోశీవతమః - సుశితమః శివాలస్తిలో కేత్యతంరసంనః అ
స్తాభాదయతసేవయతిఉపయోజయ తైత్వధా । తత్ర తృష్టాంతః
ఉశతీరివ । పుత్రసమ్మద్ధిః । కామయమానామాతరస్తన్యరసంయ
థా భాదయంతితద్ధత్ । అస్తా అరమితి । హేఆపోయాయ
యస్యపాశస్యక్షయాయనినాకాయశిన్వథఅస్తా ప్రీయథ । తస్మై
తాదృశాయపాశక్షయాయలరక్షీపవయస్తా గమామ గమ
యామ । వయంశిరసిప్రక్షిపామేత్వధాః । యవ్యాయస్మాన్నస్య
క్షయాయనివాపాథాయాయమోవధీజ్ఞాన్వథతక్షాయథ తస్మై
తదన్న ముద్ధిశ్యవయంఅరింపర్కాప్తం యథాభవశీతధావ యస్తా
గమామగచ్ఛామః । కిచహేఆపనోలస్తా జనయథచపుగ్రపే
త్రాదిజనేనపూజయ తైత్వధాః ।

సూర్యశ్చేత్వస్యమంత్రస్య - యాజ్ఞర
లక్ష్మణపరిషత్పాపే సూర్యధామన్యసతయో
రాశిరేణవతా-ప్రకృతీచ్ఛందః । జలాభి
మంత్రణినినియోగః । ఓ సూర్యోచ్ఛమా
మన్యుశ్చమన్యుపతయశ్చ మన్యుశ్చతేభ్యః ।
వాపేభ్యోరక్షంతా । యదాత్యాపాపమాకా

మంమనావాచానస్తాభ్యాం. పద్మాముద
రేశిల్పా. రాత్రిస్తదనలుపతు. య
తి. చదురింమయి. ఇదలమహామూమ
స్మరియో. సూర్యే జ్యోతిషి. జిహ్వామి
స్యాహ. కేశవాయస్యాహ... శ్రీకృష్ణాయనమః

యోయ సూక్ష్మస్థియశ్చైవ న్యః కోచాఢిమనీదేవః । దేచమ
న్యపతయః కోధస్వామినః తస్మిన్మియామకాదేవాన్సంతతేసర్వేపి
మన్యకృతేభ్యః మదీయకౌపనిష్ఠాదితేభ్యః పాపేభ్యో రక్షంతాం ।
పాపినంమా ॥ త్సకః న శేనపాలయంతి కిచత్తతయాం రా
త్వాం యత్పాకమకావణం కృతవాసస్తి । కేనపాఢశేన । మన
లదిభిశ్చిత్తాంతైరివనువే ॥ తత్సర్వే వాపరాత్తిః । లు పతి
కాత్తిశ్చిమనీదేవో నాశయతు పరహింసాదిచితనఃమానసం పా
కం । అప్రియాన్యో దిభాషణంవాచిం । అభీచారాదిపేదగాది
కపాస్తత్త్వం । పాదేనగోబ్రాహ్మణాద్విశాకాదికంపాదకృతం ।
అభోద్యభాజనముదదకృతం । అగమ్యాగమశ్చత్త్వకృతం । అథవా
కిమనేనఽరిమిరిగణశేన । యశ్చిమపిదురితంమయినిష్పన్నం షణం
పాపంజాతం సంస్థితం ॥ కరంశమాంచలింగ శరీరూపం అమృత
యోస్యః పరగారం ॥ జగత్కారణేన తే బాధారహితేజ్యోతిషి స్వ
యంప్రకాశింస్తురిజహ్నామిప్రకీపామి । అహమనేనహ్నామేనక
త్సర్వంపాపజాతంభస్మికరోమీత్యథాః । తదథామిదమభిమన్త్రి
॥ జలంస్నాహామదీయంత్రాగ్నాహుతిమస్తు ।

అపొహిష్ఠీతి నవచక్రస్యమాక్తస్య-సి ధుద్వీక
 బి. పి. అపొదేవ కాగాయత్రీఫంద - వచమీ
 వధకనూనా - నిర్తమీప్రశస్థా - అంత్యేద్వే-
 అనుష్టుభానూజకసేవినియోగ, । ఓంఅపొ
 సీష్ఠానుయోభురస్తానశోజేదధాతన । మ
 హాఃగాయచపీసే । యోనశ్చివతిమోరవ
 స్తన్యధాజయతేనానః । ఉశీతీరిమూరిర-రి
 స్తా అరంగనూనునోయస్యకుయానుకన్యథ।

అపోజనయధాచనః । శిన్నో దపి ధవయ ఆ
 పోధవంతువీరయే శంయో భిషచ శునః ।
 ఈశానావార్యాగాఽయ తీర్చ్యోణీచాం ఆ
 పోయూచామిభేషణం । అపుమేనామోఅ
 బ్రవీకంతర్విశ్వాః భేషణ । అగ్ని చవిశ్వేశం
 భువం । ఆహవృణోతిభేషణంచను ధ తి స్వే
 ౩ ఏమమ ॥ జ్యోత్సూర్యందృశే । ఇదమాహ
 ప్రవచాత । యత్కించమరత మయి । య
 ద్యావానుబిదునోహయన్వాశేష ఉతా నృ
 తమ్ । అపోఅద్యావ్వచారిష రసేనావమగన
 హీపయస్వానగ్న ఆగహితంచాసంసృజహచహ
 వా నసుక్షీప్త దహసోదివా నక్తంచ సును
 షీ । వ ర్యోక్తతూరహానా జవీరవసేహువే
 ఋతంచనన్యంచేత్యస్యచుత్రస్యఅమనుషణా
 ఋషిః । ధావవృతోదేవతా అనుష్టుప్ జ పా
 పవూష్ట విసర్జనేచనియోగః ఋత చేత్యు
 చాభీ ధాత్త పసోవ్యళాయత । తతోకాత్ర్య
 తాయతితస్సముద్రోఅణాచి నము దాదిర్ణ
 వాదధిసంజత్సరోఅహాయత । అహారాతా
 నీనిదధర్విశ్వోవ్యమిషతోవశి । నూన్యాచంత్ర
 మసోధాతాయథా । పూర్వమకల్పయత్ । తి
 వంచపృథివీంచాంతరిక్ష ముక్తోన్వాః ।

కేశవాయస్వాహ... శ్రీకృష్ణాయనమః॥

ధా.శ. నో జేవీరితి-నఃఅస్తాకంవాపావనోదనద్వారా శంనుఖ భవతు
 జేవీ, జేవ్యఃఆచ అభీష్టయెఅభ్యేషణాయధవంతువీరయేచానాయ భవం
 తు । తథాశంఉత్పన్నా వారోగాగాంశమనంయోయోకవదనంఅ
 ముత్పన్నానాంవృథా-రణంచకుర్వంతు । అపిచనఃఅస్తాకంఅభి ఉప
 దినీవఃతు శుద్ధ్యథాంసీచంతు । ఈశానాఇతి । వార్యాగాంవారి
 ప్రధానాగావీహయివాదీనాం । యద్యావరిణీయానాంధనానామీశా

నాకుశ్వరాః । చనకణీనామనుష్యానామయంత్రావిభాత్రాః । అవ
 ఉదకానభేషజః సఖానామేతత్పానానోదకః సుఖయాచామి । అ
 హంప్రతాథాయే । అప్పున ఇతి । అప్పుజలేనులః । మధ్యే వి
 త్యానిభేషజానరాజ్యోషధాని సత్యమేనుహ్యం మంత్రదర్శి
 కమునయేనామోదేనోబ్రవీత్ । తథావిశ్వశంభువం । విశ్వస్య సర్వ
 స్వజగతస్సుఖం మేతన్నునానాచాగ్నిః చలపుచనతకమానం సో
 మోబ్రవీత్ । తథాచతైత్తీరీయాః । అగ్నే శ్రుయోజ్యాయాం స ఇ
 తన్యవాకేనాపప్రవిషద్విశ్వగ్నోరపుపవేశిమమనగతి । అతాగు
 ల్పన్మిత్రమూలాదీనామోషధీనా వృష్టిజన్మత్వేనజలవర్తికత్వం ప్రసి
 త్తం అపఃకృణోతి హిమః స మిత్రేనేతీరీరాథకావరూ ధంరోగ ని
 వారకః భేషజమాషధః పోణీః పూరయితక్చిచ్ఛోక్చిరం గూర్వందృ
 తేన్మన్మనిరోగానయ శక్నువామేతి శీమః । ఇదమాప ఇతి । మయి
 యజమానయతిః చద్దురిత అజాననిర్వన్మనవాతిథవా అహంయజ
 మానాః అభిదుగోనాసర్వతోబుదిపూర్వగా ద్రోహంకృతవా నస్తి । వా
 అథవాశపేనాధుజనంశప్తవానస్తితియదస్తి ఉతఅపిచ అన్మత ముక్తరీ
 తియనస్తితదిదం సర్వమపరాధజాతం పవనాతమతోపనీయ ప్రదహే
 నాస్యతోనయత । అపాతద్యతి । అగ్నాస్తికాదినేనవభృతా థకంఠ
 త అన్వచారిషుః జలాన్వయమన్వస్తి । ప్రవేశ్యచరసేనజలసారేణ సమ
 గంతహి । సగతానన్తః । హిమశ్చ పయస్వాక । జలేవతక మాన
 త్వేనపయోయుక్తత్వం । ఆగహితస్త్రికాకమగ్నాగచ్ఛతం యాదృ
 శంస్తాతం । మూలచకనాతేదనాన్మృదయోజయ ।

గాయత్ర్యగాయత్రీచ్ఛదో గాధి చత్రోవి
 త్యామిత్రీషుః సవితా దివతా గాయత్రీచ్ఛం
 డః । ప్రత రిభుక్యప్రదాన వివియోగః ఓం
 భూభువః స్వః ఓం తన్నవినుర్వరేణీయం భగో
 దివస్య ధీమహిధీయోయోనః ప్రచోదయాత్
 ఎవంచ త్యాగ్యభూక్యణి ॥౪॥
 పుత్రిష్ట దేవిగంతవ్యః పునరాగమనాయ చప్రశ
 దదేహి శుష్కార్థం ప్రవిశ్య పృథయం మమ ।

అసా వాదిత్యోబ్రవ్త్వా । ఆచమ్య
 పృథ్వీతిమంత్రస్య - మేరుద్భవ్య ఋషిః - కూ
 ర్లో దేవతా - సుతలః ఛందః - ఆననేవి
 నియోగః । ఓం పృథ్వీత్వయాభృతాలోకం
 దేవిత్యంవిష్ణునాధృతా త్వంచధారయమాం
 దేవిపవిత్రీకురుచాసనం । అపనిపణంసుయే
 భూతా యేభూతా భువినంస్థితా । గౌభూ
 తానిఘ్నకతాకారస్తేనశ్వంతుశనాజ్ఞయా అప
 త్రామంతుభూతాత్యాస్సశ్వతేభూమిభారతా
 స్సశ్వేషామవిరోధేనప్రవృత్తాః మణనమారభే ।
 ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ । అగ్ని దేవతాబ్ర
 వ్త్వా ఇత్యాదుపం । గాయత్రం ఛందం పర
 మాత్మనమాపం । సాయుజ్యంవినియోగః ।
 ఓం యాతువరనాదేవి అక్షరం బ్రహ్మనమి
 తం గాయత్రీంఛందనాంనాతేనంజప్తజాష
 వ్యమే యనహ్మతుకుతేనాపంతదహ్మతే
 తిముచ్యతే యదాతియాతుకుతేనాపం త
 ద్రాతియాత్ప్రతిముచ్యతే । సర్వవదైవమహా
 దేవినం ధ్యావైద్యసరస్వతీ । ఓం ఓజోనీన
 క్షణోసి బలమసి భ్రాజోసి దేవానాంధామనా
 మాసి విశ్వమసివిశ్వాయుస్సర్వమసి సర్వా
 యుగభిఖవరో । గాయత్రీ మావాహయామి
 నావిత్రీమావాహయామి సరస్వతీ మావాహ
 యామి ఛందఋషీ నావాహయామి శ్రియ
 మావాహయామి । గాయత్ర్యా
 గాయత్రీచ్ఛందో విశ్వమిత్రిరక్షిః కవి
 తాదేవతా అగ్నిముఖం బ్రహ్మశిరనిష్ఠుష్పా
 కయం రుదశ్శిఖా పృథ్వీయోనిః ప్రాణావాని
 త్యానోదానసమానా సప్రాణా శ్వేత వర్ణా

సా భాగ్యాయనః గౌరవః గాయ తీచనుర్విశత్య
 ఓరా త్రిపదానటుక్-ఓః పంచశీమః ప నయ
 నేమః యోః ॥

అథ గాయత్రీ జపాత్పూర్వమేవ ఓమి శ్లోకాక్షరంబ్రహ్మణి గా
 యత్రీవృద్ధయః పఠనీయః - తదాపాశౌనకః । ఓమి శ్లోకాక్షరంబ్ర
 హ్మత్యైతదయముచ్యతే । గాయ త్యాస్త్రాంతి త్యాదౌజపకవః స
 మ్మాచలేదితి ॥ తదినానీ వ్యాఖ్యాయతే - ఓమి శ్లోకాక్షరంబ్రహ్మ
 చరమాత్తైతివాచః యోనిః దేశః - ఎతస్మిన్ వ్యాప్తానివ్యాఖ్యా
 వావసరేః మ్నోజ్ఞానానిమధస్తాత్ - ఓమితియావఃష్టత్త్రైకాకోద్య
 త్త్యుః విశేషస్తుభగవత్పాదీయమతానుసారేణ పపాచ్యతే - క్రమం
 త్కాశాశేనుః త్రిష్టప్తపాః రణేనిదిష్టః (॥) యాయా పరివహానా
 భ్యోమంగిస్తానామతీరితి ॥ సహాలోకపృథ్వీపూర్వసంధ్యా ఓ
 మ్నితీతాయతే । అకాంశ్చైతతోంకాశోమకారశ్చైతనికాకాశితి ।
 యోయ సహమితిపరివహానాభ్యోమంగిః - తస్మాకార మకార
 యోలోకపూర్వసంధ్యాచక్రః ఓమితియ ప జాయతే ఇతివాక్యభావః -
 బ్రహ్మధ్యాయన్న పఠమి శ్లోకాక్షరంబ్రహ్మచిత్ - త - హస్తత్రిశః కరభగ
 వత్పాదీయః ఓమితిదపద్విజితవాప్త సర్వకామోసావార్త తత్త్వాయక
 ల్పతితితి । క్రమతనునుసరామః - తస్మాదుమ్మాదికంధిశయతి - ఆ
 గ్నిదేవతేతి - తస్మా శేషః - అగ్నిః అంగితినికలవేదాంతః తదీ సాద్య
 త్యాగచ్ఛతీతిత్యుత్త్యా అగ్ని శబ్దః పరమాత్మపర త్వ అగ్నిః గింగితిదం
 తకధాను - అగ్నిలోప శ్చేదకాదికమాతే నికలత్యయః - సలో
 పశ్చ (॥) యోజనానానామధాశిత్తుతే - అస్యప్రణవశ్చే అగ్నిః ప
 రమాత్మ దేవతా అధిదేవతైత్యభావః - బ్రహ్మపరబ్రహ్మ అపరమ్యుసిః
 గాయత్రీంచంద్రం గాయత్రీచ్ఛందః పరమాత్మసమానం పరమా
 త్మస్వరూపం తదీతిత్యక్తియోగ్యస్థాన త్యాదితిభావః - సాయుజ్యంవి
 వియోగం మోక్షేనినియోగః - ఇతిశ్రవకారాధేక - తదాచౌపంశ
 కాశేణునివస్వభూపః జానియాదిత్తిధాః - తదుక్తంశంకరభగవ
 త్పదే (॥) ప్రణవేహస్త్రముషి ప్రోక్తశ్చేదో గాయత్రీముచ్యతే - ప
 మాత్మ దేవతాయా మోక్షాదానినియజ్యతే ఇతి । అతీవనాగ్నిః కద

జ్ఞానసన్నితస్సామాన్యతాదేవతానామేత్యథా - అథవా దేవానాం
 భావసంవాః భూమిః - అసిద్ధవసిః - సామేతికః సిద్ధా - సర్వ దేవ
 తాశ్చ యథామిథాః సీగ్యథాః - విశ్వంవర్తికగ్రహాపంక్తిమెవాసి
 ః శ్వాః సుసంపూర్ణాః యస్యస్యహాపానివేళంసిర్వమసినర్వాయారిత్యు
 క్తానువాదః - యద్వావిశ్వంసమస్తాన్తావరీకాతం అసిద్ధవసిః - వి
 శ్వాః సుసంపూర్ణా స్వాః సుసంపూర్ణమేవాసి - అతాః శ్వాభావేన వ
 స్త్వాకాలోవివక్షితః - సతుముఖవాసికాంతిర్వర్తికగ్రహాభ్యవాయనం
 తాః శ్వాచేతనధర్మకాదీభ్యోయ - సర్వకనిఫలం దగ్గమహా
 తంతర్వనసిర్వస్యదంగమహాలస్యాయతసిహ్రీంధారణమసేఅభిభూః ని
 ధలవాచగ్యకీరవాకరహేతుః - ఒంక్షణకప్రతిపాద్యపరమాత్మహావా
 కీవరీస్త్వాసర్వార్థపరమేస్యరక్షణవాదకత్వాద్గాయత్ర్యాసంభ
 ః కీరీభావః - కాద్యశీక్షాయత్రమదీయసునస్యవాహాయామిడిపా
 సితుమితి కేమః - ఎవంపావిశ్వాదిహాపేణగాయత్ర్యావాహనం అ
 త్రైస్త్వావనంధ్యాదేవతాయాః కాలభేదసనామభేదాః కీ
 రత్ - గాయత్ర్యాదిభేదసనాహానం యక్తం - తదుక్తం పరా
 కీరమాదీయః । * । గాయత్రీనామపూర్వాష్టాహానానీమధ్యమేది
 నా నరవృత్తిచనాయాహ్నానైవనంధ్యాత్రిభామతేతి । నామ త్రయ
 స్త్యవిచ్ఛేదనశ్చేతః - గ్రంథాంతరేతి । * । గాయత్రీహోవ్యకేతస్తాద్ధా
 యరంత్రాయతేయైః । సవిశేషోవ్యతస్తాస్త్రవసావీత్రిపరికీర్తి
 యాః । తస్మాత్తేనవిత్రివాగ్రూపక్యాచ్యనరవృత్తిః । ఛందాంసిగాయ
 త్ర్యాదికాః పీఠ్యక్వామిత్రాదీనావాహాయామిః । త్రియంత్యేతామ
 నిశ్చలీ - తామవాహాయామిః - అథగాయత్ర్యాః ఛందముషి
 తేనతాదిన్వహాపరదేశేయితి ।

గాయత్ర్యభితిః - గాయత్ర్యాగాయత్రీభాగిష్టాన్వృత్తం -
 గాయత్రీన్వహాపహావాప్రాణానానీతి పరతప్రాణాత్రితేతి దంబకా
 కీః । ప్రాణానానీత్యమరవచనాత్ - తత్స్వహానంవేదితవ్యం స
 ప్రాణాదేతత్త్వమేతథనం తయవాగ్యకరాః పరచాగ్రాణానై
 తత్తాతస్యాద్యేతానాభ్యవేత్తాయానానానీత్యేతానాతిధిదముప
 లక్షణం - గాయత్ర్యాదేతత్త్వవనాకీర్తితేనాచేతి వేదితవ్యం

సజ్జానాత్మనే నిష్కాభ్యాన్నమః ప్రచోద
 యాత్ సర్వార్థేన కరతలకరిష్యమాభ్యాన్న
 మః తత్పరిక్షాత్త్రు హర్తానాం హృదయాంయస
 మః వరేణ్యం విష్ణుర్తనోరీశస్వాహాభగో
 దేవస్య రుద్రార్తే శిఖామృతం పటో ధీనుహి
 సత్యార్థేన కరతలకరిష్యమాభ్యాన్న
 నాత్మనానాత్మ త్రియామి వాపట ప్రచోద
 యాత్ సర్వార్థేన కరతలకరిష్యమాభ్యాన్న
 తోమితిదిస్సంఘః ధ్యానం ముక్తావిదుమహేమ
 త్తలధవళచ్ఛాయేముఖే శ్రీకృష్ణార్జున
 మిందుసిద్ధిర్థేన కరతలకరిష్యమాభ్యాన్న
 త్తికాం గాయత్రీం వరదాభయా కుశికశా
 క్షుభ్రం కవల గదాంశం చక్రమధారవిం
 దయుగళ మాస్త్యేనాంత్రి ధవే ।

బహు । ఓ ఘ ఘోషవల్లః తస్మాత్తుర్య
 రేణియంభగోః దవన్యధీమహాధియోయోనః
 పృచోదయోత్ ॥ ౧౮ ॥

ఓం తత్సత్ బ్రహ్మ సామమ్మ ।

తత్సవితూర్వేన యజమాన్యో భాగవతః
 వరేణ్యో విష్ణోర్మనోజానీభ్యాన్నమః భ
 గో దేవస్యరుద్రాత్తనమశ్యమభ్యాన్నమః
 ధీమహి సత్కాత్తనమిదమగ్నికభ్యాన్నమః ధి
 త్యోయోనః జ్ఞానాత్తన కవిశ్వికా భ్యాన్న
 మః ప్రచోదయాత్ సర్వాత్తన కరతలకర
 కృష్ణాభ్యాన్నమః తత్సవితూర్వేన య
 జమాన్యో విష్ణోర్మనోజానీభ్యాన్నమః భ
 గో దేవస్య రుద్రాత్తన శిఖాయై
 జయత్ ధీమహి సత్కాత్తన కవచాయపాం
 ధిత్యోయోనః జ్ఞానాత్తన సత్రోయాయపా

వత్సప్రచోదయాత్ సర్వాన్ న లస్తాయ కత్

భూభృన్వస్వైతోమితిదిగ్విమోకః । ధ్యానం ముతే

అసగాయత్రీజపకరివ్యః - ౧ ఏమిఁ చేత్ త్రిశంఖః - ఈ

బృహస్పతిః సమాసీనః కుశోత్తరాయాం వాకుశః విశ్రవాణః - కర్మిమా
భిముఖగుర్నార్యాభిముఖోవాత్సపాలామాదాయ దేవతాం ధ్యాన్య
గాయత్రీజప-కుర్యాదితిజపాత్పూర్వయాచమనంకార్యం- తదాహను
మః ।*। ఆచమ్యప్రయతోవిల్కిముతే న-ధ్యేనమాహితః - శుభేజే
శేవంజప్యమువాసీతయథావిధితి । తచ్చాచమనంకౌతం స్తతః
వాకతకన్యమిశ్యుక్తమధస్తాచ్చ ఖచచనేగాయత్రీజపమిత్యత్ర । ప్ర
ణవన్యాహ్నితీయతాంగాయత్రీంవై జపేద్విజిత్యథః - ఉపనయన
కాలేతథోపదిష్టత్వాదితి - ననునం చేత్ పచ్చోధకచకన ఇత్యాది
మపిజపకాలేధవేత్ - ఉపనయనకాలేతథోపదిష్టత్వాత్ - ఇతి
చేన్నఅగ్నిఃస్మింసివ్యతే :*। ప్రణవన్యాహ్నితీయతాంగాయత్రీ
వై జపేత్తగ్నితీవ్యాపనచనాచ్చ ప్రణవన్యాహ్నితీయతాంగాయత్రీంజ
పేదిత్యవగమ్యతే । యత్తు । ఓంకారంపూర్వముచ్చార్యభూభృన్వ
స్వైతే వచ । గాయత్రీంప్రణవంచాంతేజపః ముదావృత్యితి ।
అంతేప్రణవప్రతిపాదకంయోగయాన్మనలక్యనజనః - తస్మిన్సంస్థాయ
తివిషయ సబంధాచార్యహృద్విషయం - తథాచోక్తంచంద్రికా
యాం ।*। గృహస్థబంధాచారీచప్రణవాద్వామిమాంజపేత్ । అం
తేమః ప్రణవః కుర్వాన్నాసౌష్ఠ్యేద్ధి మవాప్నుయాదిసి । తత్రైవ ।
సంపూర్ణైః పఠోంకాకాగాయత్రీప్రతిపదానుతా । తత్రైక ప్రణవా
కార్యాగృహస్థసే జపకమకశీతి । తత్త్రితీయాగాంపక్షాగాం మ
ధ్యేగాయత్రీవః ప్రణవాకార్యా - నతుప్రణవఃతంసహితైతి తాత్ప
ర్యం - గృహస్థవర్ణనాచపిజప - తదాహవశిష్టః ।*। గృహస్థ ప
త్తజప్తవ్యానద్రేసక్రిష్టాచారిభిరతి । ననుకథ భూదైన్యగాయత్రీజప
కన్యగ్నిచేదుచ్యతే - సాయముపవిశ్యప్రత్యర్థభౌజపమాచరేత్ -
ప్రాణకాలేతప్తహస్తాభిరనియమః-తదాహదుమః ।*। పూర్వా
నంధ్యాంజపేత్తీష్టాసావిత్రిమాంకదశవాత్ । పత్తిమాంతు స
మాసీనస్సన్యాశాత్కన్యవిభావనాదితి । పూర్వసంధ్యాంతయంతే) ధ్యాం

కర్మ మాం, చాతన్స ధ్యామిన్విధః - అత్రేదం తత్త్వం గూఢ్యతే -
రిత్యోకః దశేనాత్ - ఆత్మవిభావనా దత్త్యభయం అభ్యుతే -
తే. తపా, విద్య, కర్మ, కర్మం వాచ్యం - అద్భుత్యాదాభిః ధ్యోరితిపాణి ని
స్తగతాత్ - తే. తమర్యాదాః ధీరితీనూత్ర ధణః - తథా చనక్ష త్ర
సూర్యయూతః సంగాయగ్రిజపస్త్యేనముఖ్యతయా వచనప్రతి పా
ర్శ్వత్ - తే. గాణకాలేనంధ్యానస్థానవేళా యామపిజపస్వా వ
శ్యుతే నత్రాపిచాయ, కాలేడికవిత్వేనచాతస్తిష్ఠస్తే వ జపేదితిగ
న్యతే - గ్రంథా, తతః * చాతః కాలేతథాస్థి త్యాదభేదమునుస
హ సతః || చాతాయామత్రయంకృత్యాధ్యాయేనంధ్యామితిస్త్ర
తితి - ఇదంత్రాతన్స ధ్యాతపపర, సంధ్యాంగాయత్రీం - నన్విదమ
నునన్తిం - నిష్కర్మానాః జపేద్దేవేంద్రం చాచారీమహితత్వేన విశేష
వచనాత్ - నటాశేన, వ్యవోగాయత్రీజపః చాతరిహితః - నగ్న
హస్తస్యలభ్యతే - తస్తేదిదంకథంకణితం - అతోచ్యతే - భావా
నభిజ్ఞాసి - అగ్రిబహుచారిపదంనాటుకరం - పర, తుబ్రహ్మధ్యాన
మాత్రవరం - తతుక్తృశ్చిరైః * బ్రహ్మధావేననశ్చారోబ్రం
హచ్యంకచక్షతత్వతి - తేనసర్వోపిబ్రహ్మధ్యానప్రాప్తిస్థిస్తే
వజపః కుర్యాదిన్విధోలభ్యతే | వృషాఃపి | * | కన్యాదానం చ
గౌదానమున్నరాక్షాసమేవచ | పాతన్సంధ్యాజప కుర్యాత్తిష్ఠస్తే వ
నసంశయత్వతి - ఏ ధ్యాగాయత్రీత్వకః - నస్త్యేనమపి - చాత
స్తిష్ఠకాః కతుకంనశక్యతే - సంధ్యయోబహిగ్రాణాదా నీ
నోచాగ్నోశ్చేదిమూర్తికాశేనసంధ్యాయమేపిముసవేశనస్త్యేన స్థి
కృత్యాత్ - ఇతిచక్షవంగూహాచ - అత్రానభావ్యస్తానోప
క్షిణత్వాగీకారాత్ - అతేవవృత్తికానసిద్ధాంతరహస్యమూహ - అ
న్యతుతేననప్రహా స్థానస్థానలక్షణం వాగ్యుతే శ్చేదిహాకిక్యావాచో
భవతినిన్పుర్తి - నకుసావిశ్రేణవస్త్యేతిసంకయ, తీతి - నచానన్యతద
ప్రయోగాః - కంస్సోపిద్ధాంతిస్యాదితివాచ్యం - చాతస్తిష్ఠతైవ జపః
కార్య - వాయ, తూపవిశ్రేణవకార్యత్వతి - స్పష్ట, నికాయతాం మ
న్యదిస్పృతికారాణామూర్తిలాయన దిగ్మహ్యకారాణాంచన, థా న
మవలోక్యన్పుర్తిస్థానోబ్ధిన్యముఖ్యోబ్ధిపర త్యాంగీకారాత్ - దృష్టం

చైతాన్యశబ్దాద్యుద్ధామకర్మాద్యంగసమామనంత్రపాశితమేకత్య
 త్రైశోమముఖ్యకల్పపరత్వంతస్తాన్నకౌపిదోషః-సత్వాపస్తంబవిషయ
 తస్మాద్యమానీనతిత్రరాపరముఖ్యోన్యస్తమదేశంగాయత్రీః-అప
 థాస్తమితేమండలేనకత్రదశానాదేవంపాతః-కాతేచాస్తమి
 స్త్వాన్యదిత్యమండలదశానాదితి-సాయంకాతేత్రరాపరముఖ్యోవా
 యవ్యాభిముఖ్యతీస్త్రికానాత్రకారిత్యే-అపకాననేనమా
 సీనోగాయత్రీజపమాచరేత్-ఆతారకొదయాత్సాయమథాస్త
 మితభాస్కరాదితి-భాస్కరేతథాస్తమితేభుక్తాదానానంతరం
 కుకాననేనముపవిశ్యవాయవస్వాప్తమాయోభాగః-ఉత్తరస్త్రిన్యత
 దభిముఖోజపేన్నీ-అదుక-విశ్వామిత్రనంహితాయా-||
 వాయవ్యస్వాప్తమాయోభాగఃఉత్తరేయ-దానన-సమాహితోజపే
 వీ-కుశపాణిరతంత్రదిత్య-ఏనెనసాగ్రమపిన్యాఖ్యాతం-యద్య
 పిన్యాకారమతే-ఆతారకొదయాదితి-తారకొదయకారస్త్యే
 వజపాదధిశ్చంద్రతీయతే-అతుదశాదిపః-ఖ్యాతా-విశాపితావత్సం
 ఖ్యాకార్యా-అనఃఖ్యాతంతుయజ్జప్తంతర్నిర్వహేన్నాన్యధాక-మి
 తి-సంఖ్యాహీనస్యవైఫల్యశోభనాత్-స్మహ్యకారమతేనఃఖ్యా
 త్యాధి-కల్పమగమ్యతేనకల్పమ్-తారకొదయకర్మంతం-గాయ
 త్రీజపంకరిష్యతీన-కల్ప-సతుదశావారమిత్యాదిత్రకారేణ-యత్తు
 |||| గ్రహస్థాబ్రహ్మచారిచరతన్యాస్త్రరంజితే-వానకల్పాయతీ
 వసమానాదధిక-జపేదితి-అత్తుగాంకాలజపః-వయః-సతుము
 ఖ్యకాలజపపరమితి-సకశ్చద్దోషః-అత్రేదండిచాక్యతే-అపకా
 లేతుగాయత్రీకృదరిచ్చిన్నపాదానప్తవ్యాననువిచ్చిన్నపాదా-త
 గాహశౌనకః-|| యథారితాంగం-గాయత్రీముచ్చక్షరమాచ
 రేత్-సంధాసుభిన్నపాదాచేత్సజప్తాః-స్ఫులోభవేత్-అత్రయ
 థానిశాంతయథాభయనపి-చంద్రికాకారః-సను-అవిచ్చి
 న్నపాదాగాయత్రీ-ప్రహత్యాంప్రయచ్ఛతి-చిన్నపాదాతుగాయ
 త్రీప్రహత్యాంవిహితయేదితివచనాద్విచ్చిన్నపాదేవ-కర్తవ్యాన
 త్రివిధిన్నపాదతీచేన్న-ఇదంహీనచనంగాయత్రీకల్పాభ్యాగమాన
 తోభ-సతచ్ఛాస్త్రకర్మప్రకర్మఫలసిద్ధయోగ-మోగంతుకర్మకాంక్షా

నుసా శోరస్త్రాతంకశ్చక్రంబిదుస్తమాననఃకుంభిః । కర్మభ
 కదమవకాంతసనా హితమాశ్యాదాంబుత్తీగ్గతవజ్యునికా వాం
 వృద్ధానామూర్తనకానలోలుసానామదాంభికావాంవృత్తపాత్యక్యం
 భజెతై వముఖాలో కావదీజయగిది । ఎవఁస్థితే గాయత్రీ మంత్రో
 వ్యాఖ్యాయనె । ఓమః ఓం కారోవ్యాకృత క్యావృతయశ్చ వ్యాకృ
 తాః కర్మగ్గ్రహేష్వబోధికాశ్చ ద్ధాగాయత్రీవ్యాఖ్యాయతైరిదిహచ
 శ్శిఃదీ । * । త్రిపదాగాయత్రీతి తే । * । త్రిభ్యవేతువేదేభ్యః
 పాదం పాదవదూదువాదిదిమనువచనాచ్చ । ననుచతుర్థపాదాదీని
 నకర్మభిజ్ఞతీచేన్న అధికారాభావాత్ తథాహి ఉదనయననావశ్యుతి
 ఓహితనంవాకరఃనాచ శుతిః । త్రిపదాగాయత్రీనచతప్రదీతథాచ
 యావతానుం సోఽక్షనయనావిహితంత్రైవోఽనీతివ్యాధికారః నా
 న్యతచతుర్థపాదవ్యాధ్యవేదాంతఃపాతిత్యేన తత్రవృద్ధిగపనయన
 వ్యావశ్యకత్వాత్ తదభానేనవాధర్మవేదాంతపాతిసచతుర్థవాదేధికా
 తోస్థితదుత్తసుజ్జ్వలానూం । అధర్మ్యాన్యతువేదన్యవృథగపనయ
 నంకార్ణా తథాచ బ్రాహ్మణం । నన్యత్రసంహృతోభృష్టగీరసావ
 థియావేదిగవ్రాచ్చతుర్థపాదవాతోవాస్తీతిస్థిం మంత్రాథః స్తుతీ
 ర్గతైః ఉదయాస్తంగమనాభ్యాఃలోకయాత్రాప్రవర్తితాయన్యా తీతి
 తేనదిప్రకీదాదాకచాన్యచేదీన్యదిపకాశయతీతివాదేన అసామూ
 నకపకతీలగీవోఽలోహితభిశుతే అసాచ్యుతసిద్ధిగగీన్యతుద
 కమిదిగీవాగశ్చయన్తమన్సకరానీలాభవగ్రీవారశ్చయాయస్యః
 నీలగీవఃపశేక్షణలోహితోఽలోహితీనః క్షారాగనంపరాత్ వనం
 భూతోయః అనవపకతిలవాచీనంపకతిఉదయాస్తంగమనాభ్యాః
 లోకయాత్రాప్రవర్తితాయదేకాంతరంయతీతిః జ్యోతాతా ద్విన్య
 తిపకాశయతీతివాదేనాభ్యాన్యవ్యాగయాగివిందవధ్యేదేదతీతివాదే
 వాద్యులోకవతికర్వాద్యాదేష్వశేవోదులోకవతికర్వాద్యాదేః
 తేవోద్యులోకవతికర్వాద్యేనాద్యేనవేనభిన్నభిధానాత్ తస్మదవన్య
 తిదివన్యవణామతైరిస్వేత్యథః । నవానలగిదివాణిసప్తరశాత్
 సూతైకలవనవిర్భూతిహేతుంస్యమీదనయతీతివాదేనా తా శ్చ
 తృచావితిత్వచయభిరాదిత్వస్తపశితిభిన్నాభి కవన్యవన్యతీతి

[illegible]

ఉదితః సూర్యోస్త మేతి గావోగ్రామంగ సునీయా ఇతి తథా ఉద హార్యః
జలఘటాహార్యః గోపేభ్యామృతిక్షుదాగ్రి అన్యతా సూర్యోస్తంగచ్చ
దిజలంశీఘ్రమానేయమితి కిమనేన విభజ్యకథనేన విశ్వానమస్తా న్యచ
భూతానియేనంభగవంతంతదిత్యనూపంతదృశంత నోవాచామ గౌత
రమపిచక్షుషేనపశ్యంతిమృగశకునిన గావాదీనామపిసీడగమనాదే త
గధీనత్వాత్ ద్విజాతీనామపి అగ్ని వహోత్ర సంధ్యావందనాదీనాంతదధీ
నత్వాన్నర్వేపితానంతకింతర్జ్ఞానావృత త్వాత్ త్వతోనవానంతిభగ
వాజ్ఞానదీపేనకృష్టస్సాన అస్తా నృడయాతిసుఖయతు సచ్చిదా
నంతిస్సూర్యాపొషలభ్యాధాభవతితథాలనుగ్గివాం కరోద్వితి తద్వ్యా
ఖ్యాతారః ఎవంశ్రుతిపర్యాలోచన యాతదిత్యన్యశివయాపత్వాచ్చి
కపరస్వసుక్తం వస్తుశస్తుగాయ తీమంత్రసాక్షాత్పదాశివపరివవ త
థాహిసః సుదేవస్యసవిశ్వరూపదేవస్యేత్యక్షః రాహుశ్శిగఇతి వ
శాపచారికవష్టీనుడలా తరగతమితిశేషః । మండలాంతరగతం
హీరణ్యయంత్రభాజనాననపుషశుచిస్థితం । చండదీదితివఖండ
గ్రహాచింతయేన్దునిసహస్రసేవితమితి శ్రుతేవశ్శ్లోంశ్రేష్ఠం శివస్య
బ్రాహ్మణదేవత్వాత్ త్వం దేవేషు బ్రాహ్మణామహం మనుష్యామ
బ్రాహ్మణోవై బ్రాహ్మణముపధావతిఉపత్వాథావామి తిత్వామసి
జయతిభగవన్యస్తుసిజదేవంద్విజాతికులజాతః ఉభయభ్రష్ట సశ్శే
దభ్యసయోపాశుయాజిత్యితిశివగూక్తిమాలికా కాశేన ఉక్త
త్వాచ్చతదితిద్వితీయా యాంపణిమతేనుపాశులుగిత్వపిభక్తిర్గో
వతంసదాశివంధీమహిథ్యాయేమహిసదాశివ ధ్యానస్యకృష్ణనదు
ప్రహృషస్యవకనకతుల్యమశక్యత్వాత్ తదభిసంధానకుశలైః పురుషభుం
దగీశైస్సహకతుల్యంశక్యత్వాత్ బహుత్వోక్తిరితిధ్యేయంతశ్చమధ
మిత్వితలహాధియితియభగవాశివః పూర్వపాదస్థస్యాపిభగవత్యబ్ధస్య
అత్రాన్వయబలాదనువంజనం కార్యమితివివేకః స అస్తాధియః అజ్ఞా
నాత్ ధీశబ్దోత్రగ్యతిశేకలక్షణయాలజ్ఞానపరోభవతియథానష్టే
దావశశబ్దప్రయోగః యథాధీ శేకాతరశబ్దప్రయోగః ప్రచోద
యాత్ ప్రకషేణజ్ఞానపారంగమయేదితిప్రధికారాన్నిత్యక్షః అస్తి
న్నధేశశ్రుతిః ।*। ఉమానవాంపరమేర్నిరంప్రభుంత్రిలోచనగీన

[illegible]

శాఖియశ్చతియః యద్రుప్తాపుంస్త్వనిదేశశ్చాంధసః ॥ యచ్చబ
శ్చయదిత్యథేతింగవ్యత్యయతోధవేదిత్యోహితింగవచనాత్తే
వాత్త్రువిశ్వధియః అంతికరణవృత్తిః ప్రచోదయాత్ ప్రకాశయతి
తిథాచబింబస్థానీయంబ్రహ్మే వనాక్షయ పమితి తిల్లకుణతయాధ్యా
నముపపన్న మితిసకశ్చిద్రోమఃతస్తత్పక్షద్యయేపిప్రత్యక్ష్యబ్రహ్మే క్యమే
వపర్యవస్థానీపూణాబ్రహ్మే వగాయతీమంత్రాధికః అర్చి మం
త్రాధికశ్చోకరూపేణవిద్యారణ్యస్వామిభిరుదాహృతః ॥ తెఱ్ఱోకా
ఉదాహరణం ॥ తదిత్యవాఙ్మనోగమ్య భేయంనవిన్యమం
దతే ॥ నవితుస్సకలోన్వృత్తిస్థితినంహకారిణః ॥ వరేణ్యమాశ్రయే
ణీయంయనాథారమిదంబగత్ ॥ భగవస్త్వసాక్షాత్కారేణవిద్యా
తకార్యబాహకం ॥ దివస్యద్యోతమానస్యస్వానందాత్రిడతోపి
వా ॥ ధీమహ్యఃకాంనవేతితేనైవాభేదసిద్ధయే ॥ ధియోంతికరణ
వృత్తిశ్చపర్యక్ష్యవరిచారిణః ॥ యశ్చిల్లింగధమం యత్సోక్తా
నాదిలక్షణమ్ ॥ నోస్తాకంబహుథాభ్యస్తభిన్నభేదకాంతథాప్రచో
దయాత్ ప్రేరయేచ్ఛప్రకాశనయంవిశిష్టతీతి ॥ అత్రలోకాపకా
రేణవలక్షణంనిగీతం ॥ తథామధ్యాహ్నసంధ్యాయామాసీనః ప్రా
త్యుభాషితే ॥ కిష్టస్వాపిజపేదేవీమాదిత్యాభీముఖోద్విజః ॥ కృ
త్యోత్తానాకరావ్రాతసాస్యంచాథోమఖోకరా ॥ మధ్యప్రసాది
తఃకాదపవనముదాహృతః ॥ వ్రాతనాభినమాహస్తామధ్యే హృద
యసమ్మితే ॥ మధ్యమధ్యాహ్నాభ్యర్చనాః ॥ సాయంముఖనమాకృ
త్యసపేక్షాంత్రయంనుధీః ॥ గాయత్రీజపాదాకరశ్శద్ధిరుదాహృ
తాతల్లక్షణం ॥ ప్రకృష్టమణిబంధేచపాశ్చ్యాయోధలయోరపి
తత్సమైచతదగ్రీకచంశుద్ధిరుదాహృతేతి ॥

జాతవేదశేకస్యపోదుగాత్రిష్టవశ్యప ఋ
షిః ॥ దుగాదవతాత్రిష్టవృందః ॥ సం
ఖ్యోకస్థానవినియోగః ॥ జాతవేదసేనునవా
మసామమరాతీయతో నిదహతివేదః ననఃప
దకాదతిదుగాగివిక్యానావేదసింధుందురితా
త్యగ్నితచ్ఛంయోశ్చంయునిశ్చేదవాశ్చ్య

౧ । శాంత్యధాజపేవినియోగః తచ్చ యో
 రావ్యణే మహిగాతుం యజ్ఞాయ గాతుం య
 జపతయ దే వీస్వస్తి రస్తువఃస్వస్తి నాకానుషే
 భ్యః ఊర్ధ్వం జగాతు దేవజం । శంసో అస్తు
 ద్విష దశంచతుచ్ఛద । ఓ నమో బ్రహ్మణ
 నమో అన్తర్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమః ఓవ
 దీభ్యః నమో చాచనమో చాచన్పతయే నమో
 విష్ణవే నమః శకరోమి । ఓ నమః పార్వత్యై
 దితే యాశ్చ దేవతాః ఏతస్యాం ప్రతివనంతి ఏ
 తాభ్యశ్చ నమో నమః । ఓ యా యే దితే యాశ్చ
 దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివనంతి ఏతాభ్యశ్చ నమో
 నమః । ఓ త్రిచ్చై దితే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం
 ప్రతి వనంతి ఏతాభ్యశ్చ నమో నమః । ఓ దీచ్చై
 దితే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివనంతి ఏ
 తాభ్యశ్చ నమో నమః । ఓ ఘాత్యై దితే
 యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివనంతి ఏతాభ్య
 శ్చ నమో నమః । అధర్వాణ్యై దితే యాశ్చ దే
 వతా ఏతస్యాం ప్రతి వనంతి ఏతాభ్యశ్చ న
 మో నమః । అవాంతర్యాయై దితే యాశ్చ దేవతా
 ఏతస్యాం ప్రతివనంతి ఏతాభ్యశ్చ నమో నమః
 సమో గంగా యమో సయోమో నాభ్యశ్చ నమః
 సంధ్యా యే నమః సావిత్రే నమః గాయత్ర్యై
 నమః । సరస్వత్యై నమః । సర్వాభ్యో దేవతా
 భ్యో నమః । దేవేభ్యో నమః । ఋషిభ్యో నమః
 కురుభ్యో నమః । మునిభ్యో నమః । కామో
 కాషీ నమ్యత కాషీ నమో నమః । పృథి
 వ్యావస్తే జో వాయురాకాశాత్ । ఓ నమో
 గోగవతే నామో దేవతాయ । యూంసదా సర్వ
 నా తా నిచరాణిస్తావరాణి నమః । సోమం హ్ర

తన మశ్యః తిసామానందాభ్యాసభీరక్షకుశీసా
 మానందాభ్యాసభీరక్షతోన్నమః । శివాయః స్థు
 రూపాయశివనూపాయః స్థువే । శివస్యహృ
 యవిష్ణుః స్థాశ్చశ్చదయః శివః । యథాశివ
 మయోవిష్ణురేవవిష్ణునుయశ్శివః । యథా
 శ్చరః నపశ్యామి యథామేష్వస్తిరాయుషీ । శ్రీ
 తథామేష్వస్తిరాయుష్కోన్నమః । బ్రహ్మణ్యో
 దేః కీపునోబ్రహ్మణ్యోనాధుసూచనః । బ్ర
 హ్మణ్యః పు డరీ కాక్షోబ్రహ్మణ్యోఽష్టామ్యతః
 సమోబ్రహ్మణ్యోదేవాయ గోబ్రహ్మణ్యోహి
 తాయచ । జగద్ధితాయకృష్ణాయగోవిందా
 యనమోనమః । శ్రీగోవిదాయ నమోన
 మః క్షీరేనాపిపితే దేః చందనేనపితేపితే
 బిల్వపత్రాచితే దేవి అహందుగీశరణా
 గతిః । శ్రీహందుగీశరణాగతోన్నమః ।
 ఉత్తమేకభరేణానైధుమ్నాంపర్వతమూర్ధో
 నీ । బ్రహ్మణ్యోభ్యున్నమజ్ఞాతాగచ్ఛదేవి
 యథాసుఖం । శ్రీచచ్ఛదేవియథాసుఖాన్న
 మః । నానాద్యానుదేవస్య వాసిత్వేతేజగ
 త్రయస్సపర్వతాతనివాసానివాసుదేవసమో
 స్తుతేఽనివాసుదేవ సమోస్తుతోన్నమః స్తు
 తోమయావరదావేదనాతా । ప్రచోదేయ
 తిపనదద్విజాతా । ఆయుష్మధివ్యాందకేణం
 బ్రహ్మణ్యం నం । మహ్యందత్వాప్రయా
 తుబ్రహ్మణ్యం కం । శ్రీమహ్యందత్వాప్ర
 యాతుః బ్రహ్మణ్యోకోన్నమః । ఆకాశాద్భూతం
 తోయం యథాగచ్ఛదేవగరం । పర్వదేవస
 మహ్యం కేవలం పతగచ్ఛతి । శ్రీకేవలంప్ర
 తిగచ్ఛతోన్నమః । పర్వదేవయస్మి

ముగ్ధసంధ్యాభాష్యమ్

స్వస్వతీర్థేణమయస్థిలం । రత్నలంఘన
 వలప్నోతిప్రత్యాదండనాదకనం । శీఘ్ర
 త్యాదండనాదకనోన్నమః । సమోస్త్య
 శింతాయసహసముయో । సహస్రప్ర
 దాక్షిణీరు బాహుః । సహస్రనామ్నో పు
 రుషాయశాశ్వతే । సహస్రనోటియుగధారిణే
 నమః । శీసహస్రనోటియుగధారిణేనమః ।
 భద్రంనోఽభివాదయేమహః । శాంతిశ్శాంతి
 శ్శాంతిః !

పతుస్సగరిపర్వ-గోబాహుదౌభ్యశ్శుభంభ
 పతు...గౌరీ! ఆర్కలాయనసూత్రాముక్త్యా
 భాభ్యాయా...అహంఅభోఽభివాదయే
 శోవాయస్వాహ...శ్రీకృష్ణాయనమః ।
 కామేనవాచా వనసే ద్రియైర్గా బుద్ధ్యా
 త్ననావాక్రకృతైవృథావాత్ కరోమి యశ్య
 త్సకలంపుష్కమే । నానాయకయోనమః
 యామి ।

స్వ-శ్రీకృష్ణార్చనము

అకమాధ్యాహ్నకం

అవనిత్ర...శ్శుచిః । శోవాయస్వాహ...శ్రీ
 కృష్ణాయనమః । ప్రణవస్య...భూభువ
 స్వరోః । మమోపార్తదురితక్షయో గోరా
 శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యథాం మాధ్యాహ్నకం
 త్యాముపాసే । ఆహాహృతిరితచరాశ్య...
 జనయథాచసః ।

ఆపవనంత్యోన్మయమంత్రస్య పూరయిషి
 ఆహోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । ఆహం
 ప్రాశస్తవినియోగః । ఆపవనః తుక్చభీంకృ
 త్తీప్రతాప్తనామూం శునంతు బ్రంహణ

స్మృతి బ్రహ్మపూతా పునాతుమాం యదు చ్చిష్ట
మభోజ్యం యద్వాదుశ్చిరితం మమ సర్వం పునం
తుమామా పోస తాచ షతిగ్రహస్వాహా ।
కేవా యస్వాహా... శ్రీకృష్ణాయ నమః ।

అస్యమం త్రస్వాహా యా ఆహస్సంతి త ఆహస్వధీవీ పునఃతు
త్రతూళ సనిశోధయతు । యాచస్వధీవీ పూతా శద్ధానీవా మనస్త్రి
తారః పునాశుశోధయతు । తథా బహుభోవేదస్వతి తతః తింపా
లకమాచామనాహ పున తు । కేవానా ద్యేభోపదిష్టం బ్రహ్మ వేద
స్వరూపం । పూతాస్వయ పూత తమాం పునాతు । అన్యద్భ
క్తావశిష్టజ్జ్వాహాపం యదుశ్చిష్టమస్తి యచ్ఛాభోజ్య భోక్త మయో
గ్యంతా ద్భోక చిదాంత యాభిక్తం యద్వాదుశ్చిరిత అన్యదపి క్షతిషి
క్తాచరణయాకం మమకించిత్సంపన్నం తత్సద్వం త్రిచ్ఛత్వైతి కేవల
తోమామాప పునఃతు । తథా అసతాశూద్రాదీనాం షతిగ్రహం
చనయాశ్చ తత్సంపన్నం పునఃతు తదథా మిద మభిమాత్రితముడకం
స్వాహా మదీయనక్రాగ్నా జహామి స్వాహా తమస్తు । సంత్యా మా
జానా తేపాపా పోహాథా జలగ్రిహాణక ఋతంచ త్యఘ మకుణా
వ్యాఖ్యాతా ॥

ఆపోహీ షేతినవచాస్య సూక్త్య ... అతరి
క్షమభోస్వాహా । కేవా యస్వాహా... శ్రీకృ
ష్ణాయ నమః ।

హంసశ్చ చిషదిత్యేకస్యా రచా గాతమ పు
త్రోవామ దవఋషి । సూర్యోదయతా । జ
గతీచ్ఛండ । మాధ్యాహ్నా కామక్య పదాన
విసయోగి । హంసశ్చ చిషద్గ్రసురతరిక్ష
ద్ధోతావేదిషది తి ధిర్దురోనత్ నృవగ్ధరన
ద్భుత ద్యోమనదబ్ధా గాతాదుతకాలదిహ
ఋతం । ఓంభూభిః... ప్రచోదయాత్ ।
ఇతి ద్వలఘ్నైః । ఉత్తిస్థ ... ప్రహ్లా ।
(ఆపోహీనహిరణ్యనూపనిత త్రిష్టక హి

రణ్యస్తూపముః । పవిత్రాదేవతా । శివుః
 దుః । మాథ్యాగ్ని కాఘ్నాదానవిః యోగః
 అక్షపేనరజసావత - మానోనివశయస్సమృ
 తంమర్త్యంచహిరణ్యయేనసవికారధేవా దే
 వోయాతిభునవావిహర్షిణ)

కళవాయస్తాహ... శివస్థాయనమః ।

ఉభయోన్మంత్రియోఽభ్యుక్తాహదానై ప్రణవ హ్యోన్మంత్రి గా
 యత్ర్యకిపనయనెవ్యాహృతా । మాథ్యాగ్ని కాఘ్నాదానవి శ్చ
 చిషదితి శా రివ్యాభ్యాహృతా । యగాత్య ప్తేనాఘ్నా పదానంచ
 తిలక్ష్మణైవరజసేన్యన్య అగ్నిసోమిరణ్యనూపస్సవి శా శివుస్సవిలా
 నూర్షాః కృష్ణేతిమరదనా కృష్ణనణై విహితై కృష్ణ వ్య శ్శి
 కృష్ణేనణై విహితై యాః । లోకారణా న్యుచ్ఛేదితైచ । అంతరి
 త్తంలోహితనూర్షాః మనశ్చ నాకృష్ణనణై విహితై తేనాంత రిక్ష
 నిమాగ్నినా వరణమానా పునఃపునరాచర్షణ అమృతం దేవం మ
 త్యః మనుష్య నివేదయన్ । స్వస్త్వానైవస్థాః యాః । యన్మాలమ్బ
 తం మరణహితం చాణా ముత్యా మరణ హితం శరీరం చనివేద
 యన్ । తథాచానాగ్నికాండే । అమితోన్మంత్రినైవానమోనిరిత్యై
 తస్యమంత్రీన్యవ్యాభ్యానయా పెబ్రహ్మణోయనోక్తాథో వగన్మతే ।
 మతాన్యనిహిమానికరీరాణీమ్బ తేవాదేవతైః । యనోక్తానా
 వేదస్సవిలాదేవోభునవాని । సంస్థా లోకాపకర్షణ అవేదపూజా
 ప్రకాశయన్ దివ్యభా ।

అక సాన్యానా నూనానినాన్యోన్మంత్రి భ్యామ్బ
 విదే విదిచ్చుదాన్యను క్షమిష్యాను । పు
 నర్హత్యాను మాథ్యాచార్య కవేదే తత్సర్వం
 పునానిచ్చ । శౌనికాదిభిరాచార్యైర్జవశం
 తుపశ్చిత్తాగ్ధమదానీ నన్య యోచ్యతే ఉచు
 త్యః శారినేవసమితి గ్రియోదశర్మస్యనూక్త
 స్వేన్యపుత్రికాన్యో ముషీ । మార్యో
 దేనశానవాహ్యగాయత్రీచ్చ దోద్యయ త

మనస్సర్వే చ త నానుమన ఉక్త్యాన ద్భేదితయః
 త్స్యచోరోగ ఘ్నా ఓషధిః త్యాభ్య శోద్ధి
 పంచాశీ । సూర్యోకస్తా నవివియోగః ।
 ఓం ఉమత్యంతాత నెదనం దేవం వహంతి కేవ
 దృశేవిశ్వాయనాగ్నా । అపత్యేతాయ వో
 యథానక్షత్రాయంత్యకుభి సూరాయవిశ్విచ
 తునె । అదృశ్యమస్యకలి వోవిరిశ్తయో జ
 నాం అను । భావ తోలర్మయో యథా ।
 తదగర్భ్యోః శోతో జ్యోతిషక్యోః సూర్యో వి
 శ్వియభాసి రోచనం । ప్రత్యేక దేవానాం వి
 శ్విత్యబ్జువేషే మానసాః । పత్యేర్భ్యో
 ర్భ్యో శే వరావనః ఉక్షుచా భుక్త్యాంతం
 జనా అను । గ్వంవరుణశ్శేసి । విద్యామే
 వీరదస్వభ్యామా మిమనో అక్తుభిః । ప
 త్యోగ ద్వానిమాన్య । సప్త త్వారాంతోంధ
 వహంతి దేవసూర్యః శోచిక్షుశ్చ వి
 చక్షుః । అయక్తప్తకు ధ్నునసూనోరథ
 ప్తనప్త్య । తాభిగ్నలిస్వయక్తుభిః । ఉద్య
 యంతిమపప్యోజ్యోజ్యోమ్యశ్యోంతిఉత్తరం । త
 వందేవైత సూర్యమాగ్న వజ్మోతివత్తమం ।
 ఉద్యంనస్యమిత్రమహతగోహం సుత్తరాం తు
 చ్చాదోగం మమసూర్యోచారిమూలం చనాశ్చ మ
 శేషమమేవారిమూల శోపనాశాను ద్భేదసి
 అహోహారి వేద మేవారిమూలం విదభ్యసి ।
 ఉదగాదయమూదిత్యోః శ్వేతనహాన సహ ।
 త్వచంతంనుహ్నంరంధయస్తోతహం త్వచతె
 నిధం । చిత్రం దేవానామునగాదనేక మిరివ
 శేషాప్యగూక్త్యోతః శీరసపురః కుత్సయ
 డి । సూర్యోదనకా । త్రిమృత్తు పృందః ।

సూర్యోదయమనియోగః । చిత్రంజీవానా
 ముదగాః పీః చతుర్ముఖాః తస్యనయనాన్వశ్చ ।
 అపాద్యానామృధివీచితరిక మూర్ధ్న । అతాద
 గతస్తస్థుః శ్చ । సూర్యోదయము మనఃరో
 చకగానా సూర్యోన మోయానుభ్యే శివశ్చాత్ ।
 యుక్తానరోదేనయః తోయంగానివతస్యతే ప్ర
 తిభదాః యాదాద్రం । భద్రా అక్వాపరి మూ
 ర్త్యనాని కాక్రీణ గ్వాఅను సూర్యాని నిమిత్తా
 తో దివతస్యస్థమస్థుః పరివారవాక్కు ధివీయతి
 పద్య । తత్సూర్యోదయః తస్య తస్య హత్యం
 మధ్యాః తోః ర్విచిత స ద భాగ । యదే
 యుక్తహరితస్థునిష్ఠా ద్వాన తీవాః స్త మవే
 శిమస్మై । తని తస్యోరక్షణగ్వాభవ త్తే
 సూర్యోదయపక్షిణు లెద్యోగుః స్థే అని త
 ముక్త్యద్వైతస్యపాదః కృష్ణమగ్నధృతస్య
 భరంతి । ఆర్యా దేవాఉడి గామాగ్నస్యని
 నిలకాః । శిశ్యుః నిరవద్యుత్ । తి నోమి
 తోః పరుణోమామనాః తా మదితిస్సి ధు ప్పు
 ధివీ ముతద్యాః చతుస్సార పర్యంతం ...
 అహః శోభి నాదమే ।

మమ క్షేకాక్షరలబ్ధమ్... భూభూ వస్వరో
 మమో సాత్త దురితక్షయద్వాకాశ్రితరక్షేత్వర
 ప్రీత్యర్థం మాధ్యాహ్నక సంధ్యా య భాగక్తిగా
 యత్రోమంత్రతకంకరిశ్యే ।
 కలదాయస్వాత... శ్రీకృష్ణాయనమః ।
 కాయేనవాచామనసేంద్రియైశ్చాగ్రద్ధాత్మనా
 భా పక్యతేనభావార్ । కరోమియదంత్రక
 లంకకన్త్రేనా కాయగాత్రోనమద్యయోమి ।
 శ్రీకృష్ణాయనమః ।

అథ సో గ్నానాం పఠంతాః మృక్షాభ్యామృషీదేవ
 తచ్చ దానృషుః మిష్యామః । ఖనంతాః పూ
 ర్వాచాభ్యాః మేజ్ఞైః తస్మై పురాదిష్టః । శాసకాది
 భిరచార్జ్యజః పఠాః తుల్యితాః కః కిం నీం న
 యోచ్యతే । ఉద్యుతాతపేక్షస మితి । యో శ
 చక్షుసూక్ష్మకర్మాపుత్రః పశుభ్యుపి ను శ్చో
 దంతా । నవాద్యాగాయత్రీచ్ఛదోద్వయ నిమ
 స్కరీతచరిస్తా నప్తభ ఉద్యుత దృశియంగ్మోచోరో
 గమ్ము ఉపసవదంతా కశచశోద్విష నాశని నూ
 ర్శోకస్తా నరినియూః । ఉద్యుతం తాతపేక్షసం చ
 ప సమా తికవః । దృశేత్ శ్చాయ సూక్ష్మం । ॥ ౧ ॥

అథ సూర్యోక్త స్థానాథకం సౌ సగాక్షాని వ్యాఖ్యాన్య ముడి దుత్య మి
 త్రితయో విశేష సూక్తస్యోన్వయ ప్రసంగం బుద్ధిమీ సూర్యోదయ
 తా నవావ్యాగాయత్యశ్చిరిసో ననునా అ చస్త్రచారోగ ఘ్న ఉపని
 వదంత్యాథక చో ఉద్వవద్వేరీ । క : నాప్రజ్ఞా తా సూర్యా శ్వా
 యవా సూర్యస్య రిశ్తయః । సూర్య సర్వస్య కేరక ముద్వయం ఉదు
 వహ ఉదోద్వకం ఎవ తి । ఉద్వతివా ఉపూరణః । ఉక్తంచ మితా
 త్మ రెవ్వనథక తా ముద్వదితీతి మధికం । విశ్వా యవిశ్వేన్మై భువ
 నాయద్వ శేద్రమ్మం । యథా సర్వజన సూర్యో విశ్వో రిశ్తో స్వకం
 నహ తీర్థాథకః । కీన్యశం మార్జ్యం । త్వం ప్రసిద్ధా । జాత వేదనం ।
 జాతానాం ప్రాణినాం వెదితాం జాత శ్చ జాతానాం వా వేదనం
 ద్యోతమానం । అత్ర సరుక్తం । ఉద్వవం తిని జాత వేదనం తేవమ
 శ్వా కరివో రిశ్తయో వా సర్వమాం భూతానాం వేదశక నాయ
 సూర్యమితి ।

అపత్నేశాయనామకానక్షత్రాయాత్యక్షిఃసూ

కాయవర్జచక్షుః ॥ ౨ ॥

అవర్ణమతి తేజోరా యవోయికా ప్రసిద్ధాంతః సారాంశక్రూప
శ్రుతానందవగ్దవాయానాని । దత్తగుహప్రసక్తానీతి శిష్యుల

రాత్ । యద్వాచహాలోకనతః మాః నిష్ఠానా యన్తగః । పాశ్చ
వానానకుత్రేతూపాద్యశ్యతే । తథాచన్త్రాయోయోవాచహా య
జగేలముగ్ంనర్వలోకః సత్త్రేతం సత్త్రాణాంనకు శ్యునితి । య
ద్వానుకృతాజ్యోతిషినకుత్రాణుచ్యంతే । సుకృతా వాన రా
నిజ్యోతిషినకుత్రాణి యన్తత్రాణి త్యాగ్నానూత్ యా న్మా
తమానకుత్రాణిఃకు నెగ్గని మకణోమానినకుత్రాణిఃచ బ్రాహ్మణ మి
తితథానిధాః సత్త్రాణిలక్తుభి రాణి భిన్నవాలకయః కిలపః చ్యుతి
విశ్వచక్రసేవిశ్వస్యసర్వస్య పకాశకశ్శనూనాయసూగ్గస్య । ఆను
నంద్యప్రేక్షశేషః । తస్మాదానకుత్రాణిచరాణి భిన్నవసూగ్గలకమి
ష్యతీభిత్వాపహాయుంతిష్యశకః । తాయురిదిప్తేనాను । తా
యుర్మహాగణితవా మనువా రాత్ । లక్తుభిరతివామ రాక్షస్సర్వరీత్యు
భిరతివా రాత్ ।

అవ్యక్తమన్తకలహో విరళయో జనాం లను ।

భావ తోలన్తయో మధా ౩ ।

అవ్యక్తమస్మితి అన్తసూర్యస్య కేవలం । ప్రజ్ఞావకాః శత్రయోదీప్త
యః జనాః అన్తస్య స్వశ్రింసంజాతాః సర్వాః సుఃక్రియాశక్తాః । త
నర్వాచగత్యకాశయ తిత్సనిః । అర్హిస్త్వైతః భావ తో దీప్త
మానాః అన్తయో మధా అన్తయో ౩ ।

తిత్సనిర్వర్తకశ్చ తోజ్యోతిషః పునఃకమాన్త్య । విశ్వ

కాభాసికోచనం ౪ ।

తనదితి హేమాన్త్యశ్చంరంజః । అన్తేనగంతుమ శక్యస్య మహా
తోద్వహోగంతాని । తథాచ స్తస్యతే । తోదవానాంనకు నెబ్బద్వి
శనెబ్బచ తోదనే । ఏకననిమిషాధేన సక్రిమామానసమోస్తుశిథి
యద్వాదివాచకాః తోనికాంతాః త్తాయితాని । అన్త్యం భా
వం కాదిచ్ఛేది సుకాత్ । తథాచిత్తరశ్శిః । విశ్వస్త్వై
ప్రాణిరీకశ్శిః నీమా । ఇదిగ్గోశనన్తచ దాలాదికశ్శనచరితవా
పనిహాద్రుణ హనురాత్ । తథాచావన్తయః । అన్త్యశ్శనే త్యో
తిమాన్తస్యవచితి । యద్వాచిత్తే పరిలః భావమాన్తందర్శనః । ద్రవ్యస్యం
క్షుభకాశ్యంయేననితతోత్తః । తథాచ్యోతిషుత్ త్యోతిషాద్రకాశ్య

ఉద్యయః తమసంస్కరిత్యోనిమ్నస్యంతవత్తరం । ౮

వం దేవతాసూక్త మగ న్నజ్యోతిరత్త మం । ౧౦ ।

ఉద్యయమిది - సయమనుస్థాతారన్తమసంస్కరితమనః ఉదరితాతేభ్యః
స్థ్యః ఎర్ర కూనః । తమసః వాచాస్పర్యకరివరిః మాన వాచావర్తహితే
మిత్త్యధఃగీతాచామా యతేక్ష్యయ తమసంస్కరిత్యోనిమ్నస్థావై త
మఃపాప్తానమేవాన ఉపవా త్రిజ్యోతిఃవెదస్యినః ఉత్తిరంఉద్ధతతరంఉ
త్తిష్టారంవాదనతాదవేమనుభ్యేదావాదిరూయన్తం సూక్ష్మ
త్యోతః స్తుతిభిః విభిః శ్చోచాసీనాశ్చంతః ఉత్తనుముత్తిష్టత
మః జ్యోతిసూక్తయః మనః, పాప్తవామ । తథాచక్షూయతే ఆ
గన్తజ్యోతిరత్తమమత్యాహవావాదిన్యోజ్యోనిరుత్తనుసూదిత్యస్తే
వసాయజ్యగచ్ఛతీతి । యక్తవైతత్ । తంయథాయథోచానతే
నిత్యే యథావతీతి తత్సంకారత్

ఉద్య సద్యమి తమహారోహః సత్త రాందివం ।

త్యో దోగ వనసూక్త్యవారిమూలః చవాశియ ॥౧౧॥

ఉద్య సద్యతి । హేమూక్త్యవారిమూలః పేరితః । మిత్తమహః ర్యేమా
వనకూలదీపి యక్తలద్యాస్తి కా లేక్ష్య ఉద్యయం రచ్చ ఉత్త
రా ఉద్ధతితగా దివః అంతరిక్షం ఆరోహా లభిమః శ్చేవవ్యాప్నోమః ।
యద్వాఅంతరిక్షముత్తరామారోహ ఉత్తా షేణా వాప్నోమః ।
వీవంవిదన్త్య నునువ్యాద్యోగం వృదయ గతమాం తదోక్తం హ
రిమూల తీర్తిగతం కా తి వాణాశిల జాహ్మ్యోగం యద్యత తీర్
గతం హరిద్యోగ రోగ వాప్తః ప్రైవణ్యవిశేషకః । త ద్దుర్ధయ
మపివాశయ । మా సాతారంఉధయసహదోగన్తోచయేత్త్యర్థః ।
మిత్రిమహః । మిత్రిమనకూలః మహస్తే జ్యోయస్యభా । అమృతి
రనిపాతః ।

త్యో కమమేవారిమూలః రోపగా కానుదత్తసి । ౯

త్యో హరిదవేమమేవారిమూల నిదత్తసి । ౧౨ ।

త్యో కమనుభిమేవ దీయః వారిమూల తీర్తిగతం హరిద్యోగ ర్యభా
వః త్యో కమ కాద్యతవణాంకా నయమానేమ రక్షిమతిథాదోభ్యుద్యా
నుకారికమకక్షివిశేషేమ దత్తసిన్ధుతయామః । ఆభోఅపిచ పక్షిర్భి

ముక్తానందాభిషేకము

పేరుకొరి తాళదు మేలు కాదృగ్గూర్చును నుదేయముగా ను
దేవుని సేవించును । సచారిత్రములు భక్తి ప్రేమ వస్త్రాస్త్రా బాధి
త్యుతము ।

ఉగం దయమాచి స్తోత్ర శ్లోకం మానా. హ । ద్వి
మంత్రం మహ్యం రంధ్ర యంత్రం హ ద్విష శ్లోకం । ౧౩ ।

ఉ క గ ఖ ణ త య ప యో వ శో ష ణీ ణ తి న్యం అది నె పు త్ర సూక్ష్మ వి శ్వే ర న
కీ వా వి శ్వే బ రే వ ప హా వ గా త్ । ఉ క యా వ్రా ప్త వా గా । కి క
ర్ణే న సు శ్చా ద్వి ప తం రథ ము మో న ద్ర వ కారీ రో గ హి
వ గ య అ ప త హ ద్వి ప తే త వి ప్త కారణే రో గ య మో ధం మై వ
హి వ శో రో మ । సూక్ష్మ వ్రా ప్త కారీ రో గ వి నా శి య ద్వి ప్తం ।

చి ॥ १० జనానామునిగాఁ నీఁ మిదివరచున్న నూ
త్తరమున గోవధునిఁ జుట్టుముడి, సూర్యోదయతా
రిత్యునందఁ, సూర్యోపస్థానపరిహారః, చంద్ర
తానముఁగాఁ నీఁచక్షు మిదివరచున్న నూ
త్తరమున గోవధునిఁ జుట్టుముడి, సూర్యోదయతా
రిత్యునందఁ, సూర్యోపస్థానపరిహారః, చంద్ర
తానముఁగాఁ నీఁచక్షు మిదివరచున్న నూ
త్తరమున గోవధునిఁ జుట్టుముడి, సూర్యోదయతా
రిత్యునందఁ, సూర్యోపస్థానపరిహారః, చంద్ర
తానముఁగాఁ నీఁచక్షు మిదివరచున్న నూ

మూర్త్యా దేవీ .. మనః సంపదానా నుర్మోన మో
 మామభ్యతివత్సాత్ । యశ్రానిరౌ దేవయంత్రో యు
 గానిః తన్మతే ప్రతిభా దాయభవః ॥ ౧౫

[illegible]

కూన పుగునాయ గానినాలానయః ఖాతానకర్తానామవిదన్వయేన
సారయతి తామనవసనుమచ్యతీత్యథః । ఏవం ధంభద్రుం కల్యా
ణమూర్ఖంకథితద్రావయః ల్యాణయానాయకమకథలాయస్తయ ఇ
తి శేషః । యద్వాదెవకామాయయవమానాః యుగాని యగ్నాని
భూత్వానర్హీభిర్విః తాన్మ తోభద్రం ల్యాణమగ్నిహూతాదికం
కవకథద్రావయత్యేలాభకంప్రతిప్రత్యేకయస్యాముషసి క్రవ్యైస్త
యాంః తన్వయేచిత్తాయతి ।

భద్రాలశ్వాపారితమాన్వన్వచిత్రావితన్వా అను
కూన్వాపి । సమశ్యతోదివలప్తస్థమస్తుఃకరిత్యా
వాక్యధీయంతినద్యః । ౧౬ ।

భద్రాలశ్వాతి । భద్రాకల్యాణాశ్వానీగ్నావత్యభయం
అశ్వనామత్యైకః కీమానదయోజనీయంలశ్వాస్తుగాన్వానసకీ
లానానానిహూతాకారః చిత్రాఃచిత్రావయవా అనుమాన్వా
నా అనకీమానర్వేస్తుత్కామాసనీయాః ఏవం భూతాసూన్వ
స్త్యేతగ్నాలశ్వాః । యద్వాదేవంగంభ్యఃమాంశం గంత తో
శ్వానీవంకీబలనాకంశాభివంతోశ్వాః । సమశ్యతాప్రాభినక
మన్వమానాన్మతిదివలప్తస్థమస్తుఃకరిత్యేవంభూన్వ
భూలక్షణంలస్తుతాత్మత్వత్రివత్సవంకీయద్రావితోరనవ
తీలాఃకత్తయోధద్రాదిశేషానివస్త్యదివస్త్రంనభస్థలమాత్మత్వ
లస్థాయచిద్వావాక్యధీద్వావాక్యధీహ్యోఃకన్వచనీమేవకనా
హ్యోఃకరియంతి కథోగచ్ఛతి ప్రాప్నోవంతీత్యథః । అశ్వా
అనుమాన్వాస్త్ర ।

తత్సూన్వన్వదేవత్వత్వహీత్వంమధ్యాకతో
న్వీకరితంనభూత । యదేవయత్కనాదిత సుధన్వ
ద్రాద్రాతీవాన్వమత్యేయస్త్వే । ౧౭ ।

తత్సూన్వన్వేతి । సూర్యన్వనర్వన్వపేదకన్వదిశ్యన్వ తత్సూన్వ
హీన్వనర్వోపాతరన్వరీతియావత్ । మహాన్వోమహాన్వం । మ
హాన్వయంచలదేవ । తచ్ఛబ్దమగ్నిత్యచ్ఛబ్దాభ్యామం । యతః కర్త
యూతామౌత । శ్రీరత్నప్రకరణమాత్మన్వకన్వహీన్వ
న్వహీన్వ ।

అతఁడైతఁడు భరణి అపానిశ్చయోగ మనేననిష్ఠాద యంతి ౪ భ
భాగ్యము కృష్ణవణం అన్యత్త మి. స్వీయాప గమసేన వాతావస్థ
దశ యా ప్యేవంశిర్వంతి కిం చక్రస్యం తస్మాదుపార్జ్య మిదమ
ర్యఃకురీ ।

శ్వేదేవా ఉది శ సూన్యస్యసిరహానిభిశ్చ తాని
రివన్యాత్ లన్తో మిశ్రో వడిణామా మహా తా మదితి
స్ని ధు పృథీవీ ఉచిత్వాః । ౧౯ ।

అద్వైతవాయితి । హే దేవాన్యోమానా మూర్త్యురశ్చయ అద్వై
క్తిక కాతేనూర్న స్యాదిశ్యోఽఉదిత ఉ యేనత్యతస్తతః । పసరన్యో
యూయం । అస్తాన్యోమానావాత్ సిష్టికృతసివకృష్ణ వాల
యత । యదివస్తుభూతక్తన అస్తదీయంతీ మిత్రాదయష్టద్దే వ
త । తామహంశాః పూయం అనుమాన్యం తాంరీత త్పతియా
పత్ । మిత్రాగ్రామీ త్రైప్రాయక అహంభిమానీదేవః । వరణోఽఘ్నా
వానిహర యతా రాత్యభియ నీదేవః । అదితిరఖ ఉనీయా అదితి
త్వా నుదేవనాశా సి ధున్యం దవశీలా ఉదితాభియాసనీ దేవ తాకృష్ణివీ
భూలోకన్యాధిస్థాతీ । త్యాచ్యోకస్య ఉచిత్త ముచ్చయే ।

ఇంద్ర మిత్రం వరుణ మగ్ని మాహురిశ్వరయోర్ద్వి
యో । ఉచభ్యుత్తోదీఘు తమామూర్త్యుః । సూ
ర్యోఽవతా నిష్టప్న దా । ఇంద్ర మిత్ర వరుణ మ
గ్ని మాహుః ధోదిన్యస్ససుకణాగరత్తా । ఏకం
సద్విరాజహుధావడం త్యగ్ని యమం చాత కిత్వాన
మాహుః । ౨౦ ।

ఇంద్రం మిత్రమిదిర్ద్వయోపే త్తతోదీఘు తమామూర్త్యుః స్త్రీప్త
క । అముమాదిర్ద్వి పశ్యమేశ్వోయోగా దిందమాహుః । అథా
మిత్రంకమీతేమరణాత్తా త రవహారభిమానినం వీరంభతన్నామ
శరీరే వగిదూహుః । వరుణంరావస్యవారకం తాత్యభిమానినం దే
వమాహుః తథాగ్నింగమనాదిగుణభిష్ట మేతన్నామక మాహుః ।
అథాఅపి వయోగేదిన్యాదిరిభవః సుపణాః సుపర్కతోగరత్తాన
తన్నామగోయః సుశ్శస్త్రీసలయమేవ । కశ్యమేశ్వనానాత్యమితిశ్చ

చ్యుతే । అయి మే నాదిక మే మేరత వస్తునస్యతానిచాగ్రి మే నాచీ
 నోదే నా దివ తాన్యోదో పయ నావన తి క తాన్యోరతే అ గ్నాన్
 ద్యాన్త కలవదతి ఎకై నవామనానా త్తాదేవ తాన్ సూన్య ఇ త్యాద
 త్తరితస్య క్త త్యాత్ కథన గ్ని దాకా ప్రకాశా ద్విదేవ గ్నింద్యప్యా
 దినాని యమేన బిద్ధ్యాం చా లరిత్యాననం రియ చర్చి నాత్ నాయు
 మావయ । అగ్రి కవిః గ్నిన్య గ్నాదేవ తా ఇ త్యాది శిలతః అయి మే
 వాగ్నిం నామా త మేకనా త్తాన బహు నా మేరా పి నో పద తి । ఇ ధ్రం
 మిత వరుణ వాగ్ని దిన్యా చ రుద్ధిం రింద్యో దిజో మరు త్యాన్తర
 గవా గు ర్వాత్ర మహాత్తైరివేతి ।

కృష్ణ నిగ్గానం హాకయన్సుననాకలపో నానాది
 నముత్పతంతి । నిత్యవృత్తితేనదనాద్భుతస్యాదిష్టుతైనపుధి
 పుద్భుతే । ౨౦ ।

కృష్ణ నిగ్గానమితి కృష్ణ కృష్ణ నాకల నియోగన నిగమనంగచ్చు
 తంమేను హరయ తి కన్య హా క గ్రామపరాక శోభన రత్నయః । ఆ
 ప్తాననానాకలకానినానయ తో మేమేను అద్భి మేకభూ పూర
 య తత్తత్తథాంతభావిత గ్నాథా త్తద్విదేవ తాకర్త వేదం త
 ర్తతోదిం మునోకం త్తత మాదిన్యా చొద్భి క్తవృత్తి ష్ట్యం
 గచ్చతి । తైరత్త మా మున్యానననాత్ క కన్యస్తానాత్ అనిన్యామత
 లాత్ అవచ్ఛత్రా అగ్నా చతాచ్చతి అనిన్ అన నిగమేనయ గా త్త
 త్యాగచ్చతి గానీమే ఘృతో నై కం పత్తివిపు జ్యతేవిదధః ప్రావయతే

హంసశ్చ బివదిత్సేకస్యామిచోగాతమపువోవా
 మదేవయనీ నూన్యో దేవతా జాతీ చ్చుదే ।

హంసశ్చ బివదిత్సేకస్యామిచోగాతమపువోవా
 మదేవయనీ నూన్యో దేవతా జాతీ చ్చుదే ।

హంసశ్చ బివదిత్సేకస్యామిచోగాతమపువోవా
 మదేవయనీ నూన్యో దేవతా జాతీ చ్చుదే ।

యశామాత్యేనాభూమిపుత్రోక్తిరనుష్ఠితనయాశ్రితాం ॥

మూర్తీకాగ్రతేనానూర్య ప్రతకదేవ క్యాక్యా యథానూర! ఆ
 సుగమ్యచాగ్రతావనాతుక! అనురన్యచాపుత్రన్యభా నునజ్జక! తమసా
 మానూనిర్తితేనాపథ్యత్ అన్యతోదిత్తక! తథాభువనానినక్యాణి
 అదీకయున్యోన్య తేయభాతత్రత్యస్యోన్యకన! అత్మతనత్ వ్యన్యస్థాన
 సుఖానిగ ముగ్ధముధోభవతి ।

యదద్వనూర్యేన్యోన్యాన్యభితివ ఉద్యతతి
 చత్రాధకశ ఉమత్సద్దశకాంవపురిసిన్యచాతి శిష్టక
 శిష్టకన్యోన్యనంతితచ్యుతురిసిపు ఉష్టిక్ । ఎకా
 నా మైత్రావరుపుత్రోవశిష్టమునీ! నూన్యోన్యదేవ తా
 యవన్యనూన్యబ్రహ్మోనాగాఉష్టన్యి! తాయ వరుగా
 యసన్యం । ఎమందెవ తాది తేన్యామరివప్రియూసా
 ర్థమన్యో తి । ౨౪ ।

యవన్యనూర్యేన్యోన్యాన్య తావరుగిన్యసిన్యనూన్యశ్రీన్యక హే
 నూన్యన్యోన్యప్రక! దేవత్వం ఉన్యక అన్యసిన్యనూన్యనకాతేబి! వ
 మూ! నూ! । తిమితివాగా అనానవతిరివతేతవానాని యదిదేవే
 మమభ్యేమూనూనిర్తివయ హేతిదితే-దీవదేవ! తాదేశమ దేవా
 నాంనుభ్యేమి త్రాయేనమనాయవర్మమవిరరానాన్యను అనాగపేళ
 వేనుకీ చహేతిన్యనకాగా । త్యాన్యకతాన్యవత తవప్రి
 యాస! పియాన్యామర్తి శ్చేమపివయాధవేమ । యన్యా ఉత్త
 రాకాఎకావన్యం । హేతావతేతన్యనూన్యక లక్షణదేవయంజ
 వేమమభ్యేత్యాన్యోన్యం తి తవప్రియూన్యామేతియన్యస్తా దేవేవ్య
 వాచా బూగా తహేతయమనవరాధీ ర్థమ హేతా త్యాన్య
 త్యానవప్రియోభవేయమిన్యక! ।

ఉత్మాన్యోన్యహేచీవన్యపేత్తుమన్యకాజనిమ
 మానుమానాం । సమోదివాదన్యతే రోచమాన క్ర
 త్యాన్యతమన్యక తిత్తాభిభూత్ । ౨౫ ।

ఉత్మాన్యకతితి నూనా మై తావరుగిన్యసిన్యనూన్యశ్రీన్యక ।
 అమంనూన్యోన్యన్య పెంకొదేవ! బహుత్ అన్యధీం పుకపునూ
 నీబహున్యన్యచీవన్యపేత్తుమన్యక తిత్తాన్యకాన్యోన్యతిత్తాన్యకాన్య

జమానః । నూనః జనానూన్ ర్యేణ ప్రసూతాయం న

ధాన్యనికణవన్నపాంసి । ౩౦ ।

దీనోరుక్త ఇతి । అయం నూర్నోరుక్తోరోచమానః ఉరు చక్షుః
కృభూతతేజాన్సః దివః అంతరిక్షాదుదేతి । యద్వాదివః అంతరిక్ష
స్వర్గక్తః ఆభరణస్థానీయః కీదృశోయందూరేతిథా దూరేగంతా అ
థోక్తాదే అథోక్తామాతే అధ్యాయానోవాతరణిస్తారకః భాజమా
నోదీప్యమానః ఉదతి నూనః నిశ్చయంజనాన్సర్వే ప్రాణివాసూ ర్యేణ ప్రే
రణేణ దేవేనప్రసూతాః పీరితాన్సంతః అథాన్యమితి తేవ్యానిలన్మన్యై
యాని ౫ పాంసికమాన్యనికణవక్తురంతి ।

యత్రాచక్రమృతాగాతుమమస్మై శ్యేనోన

దీయన్మన్వేతిపాథః । ౩౧ ।

యత్రాచక్రీతి యత్రయస్త్రిన్నం తరిక్షేలమృతాః అమరథ
మాన్యః పూర్వదేవాః అస్మేనూర్యా యగాతుం మాగ్నః చక్రీర కు
ర్వంతత్సాధః అంతరిక్షం అన్వేతిలనుగచ్ఛతి కథవదీయగచ్ఛ శ్యేనో
నశింవనీయగమనోగృధ్రికవలయమథాచ్ఛే సార్వమిత్కుక్తం ॥

ఉదుచ్ఛ్వాత్తతంవపుదివవతిప్రతివ్వారే । య

దీనా సుర్వపాతి దేవవతిశోవిశ్వస్మై చక్షుసేలరం । ౩౩ ।

ఉదుచ్ఛ్వాత్తతంవపురితితిస్మాదాం మేతావరుణిర్వసిష్టశ్చాన్ ర్యో
బృహతీతోబృహతీపురిఉష్ణివాః । త్యద్దోతం త్యద్దశిణీయంవపు
మండలం దివః । అంతరిక్షస్వప్రతివ్వారేనమీషఉదుషి ఉదతి ।
ఉషిషిపూరణః । యదీంయదేతన్నండలం లశుశీఘ్రగామీవతశః వత
వశోశ్వోవహతిధారియతి । కిమథాంవిశ్వస్మై సర్వస్మైలరంచ
క్షుసేనమృకస్సర్వలోకజశానాయ ।

శీష్ణశీష్ణాణాం జగతస్తస్థువస్పతి సమయావిశ్వ

మారజః । సప్తస్వసారస్సువితాయసూర్యంవహం

తిహరితోదధే ॥ ౩౪ ।

శీష్ణశీష్ణాణాం ఇతి । శీష్ణశీష్ణాణాం సర్వస్యాశీరసః తృతీయాథా
కుంచమీన్వన్యశీరసీత్యథాః । సూర్యంవహంతీత్యనెనసంబద్ధ్యతే ।
అథవాశీరశ్చబ్దేనతద్వాన్యదథోలక్యతేవీప్రయాతన్యకాత్పూర్వము

చ్యుతైశ్వర్యస్య శ్రేష్ఠ ఇత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥ జగతోఽంగమస్య తస్థుః । స్థావర
స్య పతింస్వామినం రథేవ తావదానం సూర్యం విశ్వం రజస్సమయా న
ర్వలోః స్య నమీ పేరిభిః పరితస్సమయే త్యాదినా సమయోశ్చ బ్రహ్మయోగా
ద్వితీయా సప్త సప్త సంఖ్యాకాః స్వసాః అన్యనిరపేక్ష తైశ్వర్యమేవ న
రంత హరిః ॥ హరితవనాః ॥ అగ్నిః పహంతి సువిరాయసః స్థురా
ప్తయే ।

తచ్చక్షురదేవహిగంపురస్తాచ్యుక్రముచ్చరత్ ।

పశ్యేమశరదశ్శతంజీవేమశరదశ్శతం । ౩౨ ।

తచ్చక్షురితి । తత్ప్రసిద్ధంచక్షు సర్వస్వప్రకాశకం దేవహిగం ద
వానాం హితం తే మాంహః స్వీకారస్త్యే తదిధీనత్వాత్ । అథ వా దే
వేన విహితం శుక్రం సిర్జయంతి చ్యుతత్ ఉద్గ చ్యుతితచ్చరదశ్శతం శతసం
పత్సరం పశ్యేమజీవేమశరదశ్శతం । పునః శుతిరాదరాధాః ।

బల్లహం అసీ శ్యేతయోద్భవయోఽభ్యుగుపుత్రో

జమదగ్నిః ఋషిః సూర్యో దేవతాపూర్వాభ్యుహత్యత

రానతోఽభ్యుహతి బల్లహం అసి సూర్యబలాదిత్యమహం

అసి । మహస్తేనతోమహిమాపనిన్యతేద్ధా దేవసు

హం అసి । ౩౩ ।

బల్లహం ఇతి ద్వయోభావో జమదగ్ని సూర్యోభ్యుహతీ న
తోభ్యుహత్యే హే సూర్యత్వం మహా తేజసాధికః అసి బల్ సత్యం నైశ
స్త్రిన్నిత్యధః । హృదిత్యదితేః పుత్రత్వం మహా బలేనాప్యధికో
సి బల్ సత్యం మహా మహితః గతో మహతః గైతవ మహిమా మహత్వం ప
నస్య తేస్తాత్మభీ స్తూయతే । హే దేవద్యోతమా నాదిత్యగణ యుక్త
సూర్యత్వం మహా గుణేనాప్యధికో సి భవసి అద్ధానత్యమేవ అత్ర న సంశ
య ఇత్యర్థః । అసత్యనామ సుపాతాత్ ।

బటూర్వశనసామహం అసి నతా దేవమహం అ

సి । మహ్న దేవానామ సుర్యః పురోహితో విభుః శ్శృతి

దాభ్యం । ౩౪ ।

బటూర్వశేతి హే సూర్యశ్రీవసాశ్రీవణేన మహానర్వాదికో సి బల్ స
త్యం । హే దేవద్యోతమా న సూర్యత్వం దేవానాం మధ్యేమహత్యేన

మహానధికౌసి । మహ్న మహిమ్నా అశ్రుర్యః అసుకాగాంహంతాచాసి
కించత్వం దేవానాం పురోహితః । ఉప దెష్టాసి । కించతః జ్యో
తిస్తే జావిభుమహాత్ అదాభ్యం కనాభ్యహిన్యచ ।

సమోమిత్రస్యేతిద్వాదశ చక్షస్య సూక్తస్య సూర్య
పుత్రో అభితపాఋషిస్సూర్యో జవతా జగతీచ్ఛందః ।
శన్నో భవేతిక్రిష్టుః । సమోమిత్రస్య వరుణస్య చక్ష సే
మహా దేవా యత దృతం సవర్యత । దూతేద్యశే దే
సజాతాయ కత వేదివస్తుత్రాయ సూర్యాయ శం
సత । ౩ ।

సమోమిత్రస్యేతిద్వాదశ చక్షస్య సూక్తస్య సూర్యోభితపాస్సూర్యం
జాగతంత్రీష్టబ్దశమీ । హేఋష్యజాయాయంమిత్రస్య వరుణస్య మి
త్రావరుణయోః చక్ష సేద్రష్టేమహామహాతేదేవా యద్యోతమానాయ
దూతే దృతేదూతేసంతతనః పిషశ్యతే దేవజాతాయ దేవేషుజాతాయ
కత వేదిశ్యస్య ప్రజ్ఞాఽకాయ దివఃపుత్రాయ పుత్రీభూతాయ దిరిజా
చంద్రా నత్యాత్ పుత్రత్వవ్యపదేశః । సూర్యాయ సూర్యాధ నమఃః
త్వాతత్ విహితం కృతం యాగాదలక్షణం కమనః పర్యత పూజయత
శంసతస్తుతివ పికురుతి ।

సామాసత్యోక్తిః పరిపాతువిశ్వతో ద్యావా చయ
త్రీతతనం నహానిచ । విశ్వమన్యంన్నివిశతేయదేజతి
విశ్వాహవోవిశ్వాహాదేతసూర్యః ౩౯ ।

సామాసత్యోక్తిరితిసాసత్యోక్తిస్సత్యవచనం మామాంవిశ్వతః ప
రిపాతురిక్షతు । యథాసత్యోక్త్యా యత్రియస్తి దేశేన్యావా పృథి
వ్యానహానిరాత్రియశ్చతతనాతన్వతత్రః శ్వం యర్వం అన్యత్ భూత
జాతం చివిశతేవిశ్రామ్యతియ దితత్ భూతజాత మేజతికం యతేవిశ్వా
హానిర్వదాలపశ్చన్యందంతే । విశ్వాహానర్వదాసూర్యశ్చోదేతిసాస
త్యోక్తిస్సత్యవచనం పరిపాత్విత్వభాః ।

సతేఅదేవః పరిదీవోనివాచతేయదేత శేభిః పతరై
రభర్యసి । ప్రాచీనమన్యదనువతాతే రణ ఉదస్యేన
జ్యోతిషాయానిసూర్య । ౪౦ ।

న నైలదేవత్యతి । హేసూర్యతేజవఃసమీ పేదవఃప్రశ్నఃపురా త
 నః । కశ్చిదదేవోనురోరాక్షసోవాననివాసతేకదేవ్యత ఆహ యద్య
 ద్యానంకరితై : గమనశీలైవత శేభిర త్యై : రధర్యశింధం కానుయసే
 యోక్తుం । కించప్రాచీనమన్యత్ త్వదీయః జ్యోతిఃరజఃఉద క
 మనువతః తేలన్యేన తేన జ్యోతిషా ఉద్యా సిఉదేషి । యన్యా
 ప్రాచీనమన్యద్రజఃచంద్రాఖ్యః జ్యోతిః త్వామనువతః తేతత్స్వమన్యే
 నజ్యోతిషానహాదేషీత్యథః ।

యేనసూర్యజ్యోతిషా బాధనత మోజగచ్ఛ విశ్వ
 ముది యషి భానునా । తేనాస్తర్విశ్వామసి రా
 మనాహుతినువామీవామవదువ్యప్స మవ । ౪౦ ।

యేనసూర్యేతి । హేసూర్యత్వంయేనజ్యోతిషాతేజసాతనః అం
 తకారంబాధసేనివారయసియేనచభానునాతేజసావిశ్వంసర్విజగత్
 జంగమముది యషి ఉద్గమయసితేనజ్యోతిషాఅస్త జస్తత్తః అనిరాం
 అనాబాధంఅనాహుతింఅహోమంచలమీవా రోగజాతః చాపను
 వలపగమయ । దువ్యప్సందువ్యప్స క్రభనమప్స్త చాపనునా

విశ్వస్యహిప్రేషితోరక్ష సిన్వతమహేళయన్నుచ్చర
 సిన్వధాలను । యద్యత్వాసూర్యోవబ్రవామ హే
 తన్నోదేవాలనుమః సీతక్రతుం ॥ ౪౧ ।

విశ్వస్యహిప్రేషితేతి । హేసూర్యప్రేషితఃస్తుశిభిఃపేరితిత్వమ
 హేళయాలక్ష్మధ్యగతిభాచఃశ్వస్యసర్వస్య యజమానస్యవతం క
 మరక్ష సిహియజ్ఞవిశ్వంసకేభ్యోరాక్ష సేభ్యోపాసి । స్వధా హవీః
 వ్యనూచ్చరసిఉద్గచ్ఛసిప్రాతహామేనివృతైనతి పశ్చాద్గచ్ఛసీత్య
 థః । యత్ యథాలద్యాస్తన్నహనిత్వాత్వాండపబ్రవామ హే
 ఉతబూమిథానాలస్తాకంతం క్రతుఃతతః మాదేనా ఇంద్రా
 దయఃఅనుమంసీరతలనుమన్యంతాం ।

తంనో ద్యావాపృథివీతన్న ఆపఇంద్రః శ్రువాంతుమ
 కునోహవంవచఃమాశూ నభూమసూర్యస్యసందృశిభ
 ద్రంజేపంతోజరగామసీమహి । ౪౩ ।

తంనోద్యావాపృథివీతి । ద్యావాపృథివీద్యావాపృథివ్యౌతపశ్చే

ప్రకమః గగచ్ఛంతి । అత్తుభిర్రాత్రిభిః । నినిశంతేచరిత్రాన్యంతి
చన్యవంతిత్వభా । । నాత్వంస్యచస్తాకలనాగాస్త్యేన అపరాధవజ్ఞా
తస్యేనవన్యసానన్యసాఅత్వంతిత్వేయస్సరణేనవన్యవత్తరణచ అహ్మ
హ్న తేనతేనదివస్యే ఉనిహ ఉద్వచ్చ ।

శంసోభవచక్షుసాశ్చనోఅహ్మశంభాను నాశం
హిమాశః పృజేన । యథాశమధ్వంచ మంద్యరో

తేతత్సాన్యద్రవిణం కహించితం । ౪౬

శంసోభవచక్షుసేతి । శ్చాద్యార్థ్యత్వచక్షుసాశ్చనానా అస్తా
శశః సుఖిరోభవయథాయద్భవేనైవ అస్తాకం అధ్వక అధ్వని మా
గోశంభవదురోగ్యుష్కశః సుఖశమంత భవంతిచిత్ర సూ
కనీయంద్రవిణంధనందేవాఅస్తభ్యంప్రయచ్చ ।

అస్తాకం దేవాఉభయా యాన్త న శతకయచ్చత

ద్విపదతత్తవ్పదే । అన్తీతిదేవాన్తయను శిశింత

దన్మైశ్చయోరంపోనధారన । ౪౭ ।

అస్తాకం దేవాన్త । మేదేవానాశ్చేనాభ్యనుజ్ఞాతయాయం
అస్తాక ద్విపదవనుస్యార్థకాయచతవ్పద పశ్వార్థకాయ ఉ
భయాయోభయభిసా మున్తన్త న భుత్యాతాయశమ సుఖప్రియ
చ్చత । అన్తీయభాన్తత్త్వక ద్విపదభవనీయమదత్ పిభన్ వానీ
యం పిచచ్చదేవాన్తయూనం బల్లవంతమివార్తనమాచరచ్చఅశితంసు
హితంచభవతి యథా తత్తథాశ రోగకాంతిమత్తకం సుఖం
యోవిషయయోగ జన్తితం సుఖంచక్రిపః అపారంచదధా నత్ర
యచ్చత ।

యద్యోదేవాశ్చక్రవర్త్యానాగుడమ నసావా

త్రయ్యతీదేవ హేనం । అనావామోనోఅభిదుచ్చ

నాయతేతస్మైత దనోవనవోసి తేతన । ౪౮ ।

యద్యోదేవాశ్చక్రమేతి హేననః వానయి కారోదేవానా య
ష్టాన్తయ తిర్వానావాచా మనఃప్రయతీరియ త్యాన్తయోగ
చక్రమనూపార్త ద్విపదాశ్చదేవకోదనంయదేనశ్చక్రమ అకాన్త
యన్తఃఅస్తా అభ్యుత్తిచక్రమనూపార్త ధూర్వానుచ్చనాయతేనా

నామరత్నమును ద్వజయతిగా లిప్తిః శ్రోతృదనః లక్షణేభ్యః సా
 : ౧౧ భేదనిధతస్థానము తెల్పఁబడినది.

నూర్యోనోదివస్సా ద్విదిక్షు చ్చక్షా స్త్య స్మాత్తస్య
 మూర్యపుత్రకృత్యుఃపిస్సూర్యోదేవతా గాయత్రీ
 చ్చక్షా . । నూర్యోనోదివస్సాతునా తోలందరి
 తాత్ అగ్నిర్మపాదితేభ్యః । ౫౦ ।

నూర్యోనతిభంచచాన్యమూక్తస్య సౌర్యశ్చక్షునూనర్యోగ్నయిత్రీ
 సూర్యసర్వవ్యప్రేరకః శోభనవీర్యోవాదేపదిపః॥ ద్యులోక్తాత్ ద్యౌః
 లోకవతిః నోజవాత్ నఃప్రస్తాః పశురక్షతు వాతో వాయుశ్చలంతరి
 తాత్ మధ్యస్థానగతాద్వాధికాత్ అస్తారక్షతుః । తథావృణ్వీష్టా
 నఃప్రగ్నిశ్చపాథిః వేద్యవృణ్వీష్టాః పఠా మానేభ్యః శతృభ్యోనః అస్తా
 రక్షతుః ।

జ్ఞానవితర్యస్యైహర్షతంసదాఽలక్షణః॥ సా

పి.నా.దివ్యులి:పరిం.తా. 1. 40.

జానానః తరితి హేనవితః సర్వస్య ప్రేరక సూర్య జోష అస్తత్తు
త్రాదికం సేవ స్వయస్య తెలిసవార్, రసహరణగిలం దేవతం సవా
నిహూయ జ్ఞాన ప్రతిలహాతియోగ్యం భవతి యద్వాప్రకాశనాది
బ్యారాపూదయతి స త్వగ్నిలస్తా పతం త్యానిపతం త్యా శత్రుభిరస్తా
సుక్తిప్యమానా మూః దిద్మృతీ వృణనా మేరత్ జ్యోతిరూపా యాశ్శరా
యుధా త్యాహిరత్ ।

చక్షుర్నో దేవస్సవి తా చక్షుర్న ఉత్తభర్తృతః । పృ

ଶୁଦ୍ଧାଚାରଦର୍ଶନ: । ୩୭ ।

చక్షుర్మో దేవతయి । సవితా ప్రేమతో దేవనః అస్తాకం చక్షుః ప్రకాశ
క మింద్రియం । ఇంద్రియానుగ్రహకం తేజ దేవో దదాతు । ఉత అపి
చ సర్వతః । ఇంద్రసహ చరణర్వత భ్యోపి దేవనః అస్తాకం చక్షు ర్దదా
తు । ధాతా సర్వస్య విభావితీ శ్యాదీశా ముత్యతమశ్చస్త్రే అస్తాకం చ
క్షుర్దదాతు ।

చక్షుః, శ్రోత్రం, జహ్నుః, జహ్నుః, జహ్నుః, తనూభ్యః ।

२० चरन्नि सन्निभः । २३ ।

చతుర్థాధికారి । సమస్తకలచతుష్టియోపాసకరగా భవం
 ద్రియాయచతు ప్రకాశకం తదనుగ్రహకం తేజః సామ్యధికా త్వి
 రు । యద్వానభితివ్యవ్యయనబహువచనం । చతుష్టిచతుష్టా
 యసఃమహ్యం చతుర్విధియై తేజోవాహినీయై ర్యధికా ప్రయచ్చ
 తనూభ్యః అస్తాకంశరీరభ్యః తనయేభ్యః పావిత్ర్యై విభ్యానాయ చతుః
 త్వదీయ ప్రకాశంధికా । యతఏవం తస్తాకంశరీరై త్వదీయేన గె
 విసావయం నభినవర్చంజగత్ నంబశ్చయ నన్యస్తాస్తాకాధిపేమః క
 శ్చేన చవివిధంచనవిశేషంద్రష్టారోహితేను ।

సంసంధ్యకం రాక్షస ముంహరణ శక్యమనూర్యం । విభ

శ్రీమన్నాచార్యులు : ౧౪౪

మనంద్భకం శ్చైతహేమూన్యమనంద్భకం నున్మనం ద్భిష్టారం త్వా
 త్వాంవయః పరితిపశ్యేమత్రత్యేకం ద్రష్టారోభాయాన్తన్మచక్షః సృ
 థిమనమప్యేరస్తాభిద్రష్టవ్యాకానితశ్యేషవిద్భిష్టారోభవేయ యద్వా
 న్మచక్షః నూనాంశత్రుమనుష్యాణాః హింసకాన్సః తోవయం విశిష్ట
 త్వానాభవేయః ।

[illegible][illegible]

విశేషాద్యేన తవ ।

విభాజ్యమాత్మజృతం వాజసానిజాః ధర్మకం చ
 వాగ్విధానైః సాధ్యవః పితృణాం । అమిత్రహృద్భావో ద
 శ్యతే తమ జ్యోతిషః జ్వాలామరహానపత్నహా ॥౫౬॥

విభాజ్యమాత్మజృతమితి । విభాజ్యం విభాజమానం బృహతే
 ప్రాథమ్యములం సుపుష్టం వాజసానిజం వాజసాన్మన్యే ధర్మక
 నివాయునాథారియిత పృథివీద్యులోకస్యధరణి ధారణసూర్యమి
 దలః పితృణానిజం సత్విమనశ్శరణమిత్రహృదామిత్రాణామప్రి
 యానాం సాంత్యే వృణహాకృతీహంగృదన్యహంతమందన్యా
 నాముపక్షయితూనాం చూరత్యుతమలసురహా అను రాగాం తే
 త్కూనాం ఘోరం పదత్నహా నపత్నానాం సహజ శతూనాం హం
 తృకమపియూన్యగపాదః జ్యోతిరేజః జ్వాలాదుభావతి

ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాః జ్యోతిరత్తమవిశ్వజిత్వం
 దుశ్యత్యేనాతి । విశ్వభ్రాత్రాజ్యోహి నూర్యో దృశ
 ఉనుపప్రధానాః జ్జీవితద్యతం ॥ ౫౭ ॥

ఇదం శ్రేష్ఠం ఇతి । ఇదం సౌరం లేజః శ్రేష్ఠం ప్రకశ్యతమం జ్యోతి
 షామన్యేషాం గ్రహానామత్రాగావపి జ్యోతిః ప్రకాశకం అపవిత్రమ
 ముతకృష్టం విశ్వజిత్ విశ్వస్య సర్వస్య జ్యేష్ఠధనజిత్ ధనస్య జ్యేష్ఠప్రభూ
 తం ప్రచురం ఉచ్యతే ఏవం గుణవిశిష్టమితి సర్వైరభిధీయతే । విశ్వ
 భ్రాతృ విశ్వప్రకాశయితా భ్రాజోభ్రాజమానా మహిమహా సూర్యవృ
 తేదశానామకరుషస్త్రానాం సహితచ్యుతం చ్యుతి రహితం అవినాశ
 మౌజస్తే జ్జీవితం ప్రభవంత్యయతి ।

విభాజ్యం జ్యోతిషాన్యా అరగచ్ఛో రోచనం దిగ్భి
 యేనానిత్యా ఘననాన్యాభృతా విశ్వకమాణా విశ్వ
 దేవ్యానాం ॥ ౫౮ ॥

విభాజ్యమితి । జ్యోతిషా తేజసాన్వనర్వంజిత విభాజ్యం విభా
 జయి దిగ్భి సంబంధిలోచనం రోచిస్తానరుణాలగచ్ఛోచచ్ఛోది విశ్వ
 కమాణాన్వన్యాపార హితునా విశ్వేషాం దేవానాం స తోమాగాది
 విశ్వదేవ్యతద్వయాయేన సారేణ తేజసా ఇమాన్యమునిః తిష్ఠ్యమానాని

విశ్వానర్వాణీభువనానిఉదకాని ఆభ్యుతాభువనానికాలేఆభ్యుతాని త
వంతి । యద్వానర్వాణీభూతజాతానిఆభ్యుతాతామంతాద్యుతాని
పోషి తా రిభవంతి తేనజ్యోతిషేత్యన్వయః ।

అయః గౌర్యశ్చిరక్ష మిదితిత్రిచచా స్యనూక్త
వ్యస్వాయంభువస్సాక రాగ్నిః సూర్యో దేవ
తాగాయత్రీచ్ఛందః । అయః గౌర్యశ్చిరక్షిమి దస
దన్తాతరంపురః । పితరంచద్రయః ర్శ్విః । ౫౯ ।

అయః గౌరీతిత్రేణచా స్యనూక్తవ్యసాపరాగ్ని లాన్త దైవనిం
స్యాంవా । గౌరమనశీలః పృథ్విః ప్రాప్తనణకావ్యాప్త రేణా అయం
అయః సూర్యః అక్రమీత్ ఆకాశం పవా ఉదయాచలం ప్రాప్త వా నిత్య
థాః ఆక్రమ్యచపురఃపురస్తాత్ పూర్వస్యాం దశివా తిరం నర్విన భూత
జాతస్య నియాత్రీం భూమిమనదత్ ఉసిదతి ప్రాప్తా తిలదెచ్చాం ద
పోలుక్ లుపి త్యాచైరజా దశః । తతః పితరంచలకం ద్యులోకం చ శక్వా
దంతరిక్షంచప్రయః ప్రక షణ్ణాశీఘ్రం గచ్ఛన్ స్యమహరణ శోభనః
గమనోభవతి । యద్వాపితరంస్వః ద్యులోకం ప్రయన్ వతితలే ।

అంతరిశ్చరతిరోచనా స్యప్రాణ దపానతి । వ్యాఖ్య
న్తహిషాదివా ॥ ౬౦ ॥

అంతరిశ్చరతీతి । అస్యనూర్యస్యరోచనారోచమాన దీప్తిః । తాశ్చరీ
రమధ్యేముఖ్యప్రాణాత్తనాచరతివతాతేకి కుర్వతిప్రాణాదపానతి ము
ఖ్యప్రాణస్యప్రాణాద్యాః పంచవృత్తయః । నాభేమాధ్వజం వాయో
నికగణ మనః తథా విధాత్ ప్రాణాత్ ప్రాణా దనంతరం అపానతి
అపాగనం నాడిభిరవాజ్ను ఖం వాయోనా మనంతత్కుర్వతియిబ్యాఅం
తః ద్యావాపృథివ్యో మధ్యే అస్యనూర్యస్యరోచనారోచమా నాదీప్తిః
చరతిగచ్ఛతిరుచదీవతే । కింకుర్వతి । ప్రాణాత్ ప్రాణానాత్ ఉద
యాదనంతరం అపానతిసాయం సమయే అస్తంగచ్ఛతియీదృశ్యాదీప్త్య
యుక్త అగమేవమహిషా మహా సూర్యః దివమంతరిక్షం ఉదయా
స్తమయయోమధ్యేవ్యఖ్య విచక్షే ।

త్రింశద్ధామవిరాజతి హక్పరంగాయధీయతే ॥ వ్రతి

వ్రత్యరవాద్యభిః । ౬౧ ।

త్రీ శ్లో ద్ధామానిస్థానాని వచనవ్యక్తయః । వస్త్రానర్వస్యాహారా
 త్రస్య అవశ్యువభూతాని అహర్నిబద్ధో వధారణద్యుభిసూర్యస్య దీప్తి
 భిః కనవిరాజనవిరాజః । అవిశేషణ దీప్త్యంతవ్యత్యయై నైక వచనం ।
 ముహూర్తాన్యత్ర భాసూన్యచ్ఛంతేపంచదశ గాత్రైః పంచదశా
 వ్హాః । పతంగాయుపతితిః చ్యవేతి పతంగః । అన్యైః సూర్యాయ స్తుతి
 రూపావాః ప్రతిధీయతే ప్రతిముఖంస్తోత్రుభిర్విధీయతే కీర్యతే ।
 యద్వావిస్తోరహ్నాభిః ద్ధామానిధుటి కాభిసాయమేతత్ । త్రింశ
 డ్భుటికా అత్యంతసంయోగే ద్భిశ్చియా । ఏతావంతంకాలం ద్యుభిః దీ
 ప్తిభిః । అసామాన్యోభిరాజతేషు శేషేషా దీప్త్యంతేన్దిశశ్చ సమయేచా
 క్త్రయీరూపానిన్యైః పతంగాయ ప్రతిధీయతే ప్రతిముఖం భార్యతే
 సూర్యం సేవత ఇర్హభాః సూర్యాయతేహ । ఋగ్వేదా సూర్యాష్టాదివిదవ
 యాయతే ముఖద్విపేక్ష్యతి మధ్యే అహ్నః సామపంచనాస్తమయే మహీ
 యత ఇతి యవ్యాత్విదం సూక్తం సాక్షా రాజ్ఞాత్ స్తుతి స్తదా సూర్యా
 త్ననాస్తూయత ఇతి । ఇతి వర్వసారం వ్యాఖ్యానం ।

ఋగ్వేద సత్సంక్షేపస్య మంగ్రస్య అథుమ
 వశాః ఋషి భావవృత్తో దేవతాలనస్తుత్సదః ఋతః
 చ సత్యంచాభీధాత్తససాధ్యతాయత । తతో రాత్రతా
 యతతతస్సముద్రో అణకవః । సముద్రాదణకవాద
 ధిసంవత్సరో అజాయత । అహో రాత్రాణి విదధద్వి
 శ్వస్య మిషతో వశీ । సూర్యాచం ద్రమ సాభాతాయ
 భాపూర్వమకల్పయత్ । దివంచవృథివీంచాంతరిక్ష
 వాథోస్యాః । ౬౨ ।

వష్ట్రచాభాచ శవీతాసాం సూర్యాణాం సూర్య
 విదేవతాంత్యమేతసూక్తమాత్తని స్తవం మన్యంతే
 యసి శాసాహ మితి ధ్యాతవ్యః యవతేన సార్యేణ సూర్య
 మహారక్షాదుపతిష్ఠం తేధనభాన్యబహురత్న నిర్వాధిసం
 తతయువ్యవంతి ఆరోగ్గవంతో రయివంతో ధననంతో
 బలవంతో బహుపుత్రీవంతః శ్రీకామశ్శాంతి కామో
 మధాకానుక్రజ్ఞాకామః పశీహాకామః పశుకామః పుష్టి

కామస్తుష్టికాచుః యవ్యకామరొగ్యకామోన్నాగ్య
కామోవావపంధోఽహరస్యలాభనః కుర్వాత్ సదాఽపీ
పాదసియాధిః స్యాధిమోచన ధీః శత్యకాశగధీః
జీవితాధీః కామ్యాధిః మూయ ధీః పుట ధీః చిమ
ర్వీరశ్రీమూః సేః సాయుష్షం నిరూపతాం సలోక
తామశ్చైవ శ్చైవననాయనమః శ్చైవనకాయనమః
పరమషికభ్యన్నమ పరమసీకభ్యః ।

సాయంసంధ్యా

అపారాః = శుభః । కశవాయస్వాహ =
శ్రీశ్రీష్టాయనమః । వ్రణవ్య = మమోపా
త్త = వ్రీశ్రీశ్రీకాంవాయంసంధ్యామపానే ।
అపాహిష్మేవి = అపాయ భావనః । అగ్ని
శ్చేక్యస్యమంత్రస్య యాజ్ఞోల్కాత్పదపనివశ్చ
షిః అగ్నిమామస్యపతయో అపాదావతా
వ్రక్వతీచ్ఛందఃజలాభిమంత్రణేననియోగః ।
అగ్నిశ్చ = స్వాహా । కశవాయస్వాహ ।
శ్రీశ్రీష్టాయనమః । ఋతంచ సత్యంచైవ్యస్య
మంత్రస్య = అంతరిక్షవధోన్వహా । క
శవాయస్వాహ = శ్రీశ్రీష్టాయనమః । గా
యత్రీయా = గాయత్రీఛందః । సాయమ
భుక్త్యుపపాదెననియోగః । ఓంభూభువస్వ
= వ్రచోదయాత్ । 3 । ఏఽంతః ఉత్తి
ష్టదేవి = మమ । అపాదాత్తోబ్రహ్మ ।
కశవాయస్వాహ = శ్రీశ్రీష్టాయనమః । ఓ
మిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ = భూభువస్వరోం ।
మమోపాత్త = సాయంసంధ్యామధాశక్తి
గాయత్రీమంత్రీజపంకడిప్యే । తత్సవితుః =
దిగ్బంధః । ధ్యానం । ముక్తావిద్రుమ = భ
జే । ఓంభూభువస్వ = వ్రచోదయాత్ ।

H ౧౦౮ || తత్సత్ బహుకాగమస్తు తస్మిన్
 త్మఃసంభూభుః వన్వరోమితిదిగ్విమాకః । ధ్యా
 నం । ముక్తావిద్యమభజే । తాతతేదసే క
 శ్యహాదుగాః త్రిష్టుక్ = మహాతే కరోమి
 క్రతీచ్యుదికే = అహంభౌఅభివాదయే । క
 శవా యస్వాహ = క్రికృష్టాయనమః । ౧౦
 యోనవాచా = సమపాయామి

సపరాశ్రీకృష్ణాపరామస్తు
 శ్రీరామచంద్రాయనమః
 బ్రహ్మయజ్ఞమ్

కేశవా యస్వాహ ౧ నారాయణాయస్వాహ ౨ మా
 ధవా యస్వాహ ౩ గోవిందాయనమః ౪ కృష్ణవేదనమః ౫ వాఘ
 నాదనాయనమః ౬ త్రివిక్రీరూాయనమః ౭ వామనాయనమః ౮
 శ్రీధరాయనమః ౯ హృషీకేశాయనమః ౧౦ కర్తవ్యాభాయనమః
 ౧౧ దామోదరాయనమః ౧౨ సకవళాయనమః ౧౩ వామ
 దేవాయనమః ౧౪ క్రీడ్యక్ష్మానాయనమః ౧౫ అనిరుద్ధాయనమః ౧౬
 పురషోత్తరూయనమః ౧౭ అఖోక్షాయనమః ౧౮ నారసిం
 హాయనమః ౧౯ ఆచ్యుతాయనమః ౨౦ జనార్దనాయనమః
 ౨౧ ఉపేద్రాయనమః ౨౨ హరియేనమః ౨౩ క్రికృష్ణాయన
 మః ౨౪ వసోవస్థ కరత్రస్త్ర ఋషిః కరిణ త్తదేవతాస్తే
 వీగాయత్రీభండః ప్రాణాయామేవినియోగః ఓంభూ ౧ ఓంభూ
 ౨ ఓంస్వ ౩ ఓంమహా ౪ ఓంజన ౫ ఓంలిక ౬ ఓంసత్యం
 తత్స విశ్వేశాయ ౭ భగవతే స్వధీవహి ధియో యోనాత్ర
 తోదయాత్ ఓమౌహృద్ధిరహృద్ధింబ్ర హృద్ధిభూవన్వరోం ।
 తేభ ముహుగే అమృత్రాహుః ద్వితీయపరాధే శ్వేతవరా
 హాకల్పైవై వస్వతమస్త్వంకాగ కలియాగవ్రీహిపాద త్తే బూద్ధిపథ
 రతవషేభరతభండేస్తన్వతాయాన వ్యవహారికచాంద్రమాన్త
 ... సంవత్సర ... అయినే ... బుధో ... మాసే ...
 కషే ... శుక్రతిథివాసరః ... వానరయూత్ర

యాంశుభనక్షత్రశుభయోగశుభకరణవంగుణశేషణిశిషాశూరి
 శుభతిథౌ మమోపాత్తదూరితతయద్యారాశీశరమశ్వరవీర్యభాం
 దేవమిశితృత్యభాం బ్రహ్మయజ్ఞేన యత్యే విమృశనీతియంతరి
 స్య అగ్నిముషి వరుణోదవతాత్రిమృచ్ఛందః । విద్యుదసి విద్యుమే
 పాప్తానమ్మతాశ్చత్యముపెరు । ప్రదక్షిణనకాస్త్రీనోదకత్రివీర్వా
 న్మృచ్ఛాంభసాంగువృత్తమూలేనోన్మద్యయ । ద్విజరిమృత్యు । మధ్యమాం
 గుళిత్రయే నాస్యం నకృదుసప్తశ్శ । వామసాణింపాదద్యయ చ
 సంప్రాప్త్య వామపాస్తే జలంసిహయ । వ్యాంగుళీభి స్సగలం
 గుప్తా గమికాభ్యాంచతుషి । అంగుష్ఠతశ్చ నీభ్యాంవాపిడ । అంగు
 ష్ఠనిష్ఠికాభ్యాంశ్రోత్రేపాణిశలేన హృదయంచ క్రమేణ సంస్పృ
 శేత్ । ఏవకమాంశంచమనంకృత్యా । ప్రాగగ్రహుడశేషామూ
 పవిశ్యవామోగోమకడిడక్షిణపాదంసంస్థాప్య దభాగభాగబ్రహ్మజ
 లింకృత్యాదక్షిణాంశనిహయ పణవస్యపరిబ్రహ్మయపిః పరమా
 త్తాదేవతాదేవీగాయత్రీచ్ఛదావ్యాపృతిమంత్రవ్య ప్రితాఽతి ము
 షిః పతాఽతిదేవతా స్పృశతీచ్ఛందః గాయత్రీమ త్రవ్యవిశ్వామి
 త్రముషిః నవితాదేవతా గాయత్రీచ్ఛందః ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణి
 యః ఓంభువః భర్గోదేవస్యధీమహి ఓంస్వోధియోయోనః ప్రచోద
 యాత్ ఓంభూభువస్వః ఓం తస్మిన్ సవితుర్వరేణియః భర్గోదేవ
 స్యధీమహిధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । అగ్నిమిశేమధుచ్ఛందా
 గ్నిగాయత్రీ । వాధుచ్ఛందాముషిః అగ్నిదేవతాగాయత్రీచ్ఛం
 దః బ్రహ్మయజ్ఞాంగవేవారంభశేవినియోగః । అగ్నిమిశేవురోహి
 తంయజ్ఞస్యదేవమృత్విజం । హోతారం రత్నకారమం । అగ్నిః
 పూర్వభియుముషిభీరీహ్యోనూనైరురుతా । సదేవానహవక్షతి । అ
 గ్నివారయిదుశ్చివత్సోమమేదివేదివె । యశసంవీరవర్తమం । అ
 గ్నేయంయజ్ఞమధ్వరంవిశ్వతఃపరిభూరసి । నభిదైవేషుచ్ఛతి । అ
 గ్నిహోతాకవిక్రతుస్సృత్యశ్చిత్రీశ్చవస్తమః । దేవోదేవేభిరాగ
 మత్ । యదంగదాక్షషేర్వనుగ్నేభద్రంకరిష్యసి । తవేత్తత్సత్య
 మగిః । ఉపత్యాగ్నేదివేదివేదోపావస్తర్ధియావయం । నయో
 భిరంతవయసి । రాజంతమధ్వరానాంగోపామృతస్యదీదివిం । త

వ్యతు ॥ ౧ ॥ ననాననస్త్రవ్యము ॥ ౨ ॥ ననతు-రూపస్త్రవ్యము ॥ ౩ ॥
 ననతుశాతస్త్రవ్యము ॥ ౪ ॥ కహళస్త్రవ్యము ॥ ౫ ॥ అనురీ త్రవ్య
 తు ॥ ౬ ॥ పంచభాస్త్రవ్యము ॥ ౭ ॥ ప్రాచీనావీతి ॥ సుకుంత
 జైమినివై శంపాయనపైమాత్రభాన్య భారతమహాభారతధర్మా
 చాగ్యస్త్రవ్య తుశ్రవ్యశ్రవ్య తు ॥ అనంతభావావిగార్హ్య
 గౌతమశాతల్యభాత్రవ్యమాదవ్యమాదూకేమాస్త్రవ్యము ॥ ౧౩ ॥
 గగీనవాచత్వవీర్యపైకాం ॥ ౩ ॥ బడబాప్రాచీధేయూశ్రవ్యపైకాం
 ॥ ౩ ॥ సులభామైత్రీయూశ్రవ్యపైకాం ॥ ౩ ॥ కహళంతపరయామి ౩ ॥
 కౌషీతంతిర్పయామి మహాకౌషీతకీతర్పయామి ॥ ౩ ॥ పైశ్యంతర్పయా
 మి మహాపైశ్యంతర్పయామి ॥ ౩ ॥ గతరేయంతపరయామి ౩ ॥ మహేతరే
 యంతపరయామి ॥ ౩ ॥ మయజ్ఞతపరయామి ॥ ౩ ॥ సాంఖ్యాయ
 నంతపరయామి ॥ ౩ ॥ ఔదువాహీంతపరయామి ॥ ౩ ॥ మ
 హామహానాహంతపరయామి ॥ ౩ ॥ శాకలంతపరయామి ॥ ౩ ॥
 బాష్కలంతపరయామి ॥ ౩ ॥ మహాతవక్త్రంతపరయామి ॥ ౩ ॥
 శౌకలంతపరయామి ॥ ౩ ॥ అశ్వలామనంతపరయామి ॥ ౩ ॥ యే
 చాన్యతచార్యాస్తే సర్వేశ్వర్య తుశ్రవ్య తుశ్రవ్యము ॥ సవ్యేన ॥
 ఓం. ఓం. ఓం. అష్టమయాపూర్వోచ్చరిత ఏవం గుణవిశేషణం
 శిష్టాయాంపుణ్యతిథౌ ప్రాచీనావీతి అస్తత్ప్రశ్నాకాంతయ పుణ్య
 లోకావాప్యధాంతప్రస్తావనాం గాంత్యకలతపరాంకరిష్యే ॥ అస్త
 త్ప్రశ్నరం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి తర్పయామి త
 ర్పయామి ॥ పితామహం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥
 ప్రపితామహం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥
 మాతరం... దాయాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥ పితా
 మహీం... దాయాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥ ప్రపితా
 మహీం... దాయాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥ పావ
 పత్నీమాతరం... దాయాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥
 మాతామహం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥ మా
 తుపితామహం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥
 మాతృప్రపితామహం... శిమూలాం... గోత్రం... తర్పయామి ॥ ౩ ॥

తు పితామహీ...దాయాం...గోత్రం...తపతయామి । 3 ।
 మాతృపితామహీ...దాయా...గోత్రం...తపతయామి । 3 ।
 జ్యేష్ఠభార్య...దాయా...గోత్రం...తపతయామి । 3 ।
 ఆత్మజం...శమాణం...గోత్రం...తపతయామి । 3 । జ్యేష్ఠ
 భార్య...శమాణం...గోత్రం...నపత్నీకంనపుత్రికం...త
 పతయామి । 3 । జ్యేష్ఠపితృ...శమాణం...గోత్రం...నపత్నీకంన
 పుత్రికం...తపతయామి । 3 । మాతృలం...శమాణం...గో
 త్రం...నపత్నీకంనపుత్రికం...తపతయామి । 3 । దుహితరం
 ...దాయా...గోత్రం...నభతకృతం తపతయామి । 3 ।
 ఆత్మభగినీ...దాయా...గోత్రం...నభతకృతం తపతయా
 మి । 3 । దుహితరం...శమాణం...గోత్రం...తపతయామి । 3 ।
 భాగినీ...శమాణం...గోత్రం...నపత్నీకంతపతయామి । 3 ।
 పితృభగినీ...దాయా...గోత్రం...నభతకృతం నపుత్రికం
 ...తపతయామి । 3 । మాతృభగినీ...దాయా...గోత్రం
 ...నభతకృతం...తపతయామి । 3 । భావుకం...శమాణం
 ...గోత్రం...తపతయామి । 3 । శ్వశురం...శమాణం...
 గోత్రం...నపత్నీకం...తపతయామి । 3 । శాశురం...శమాణం
 ...గోత్రం...తపతయామి । 3 । స్వామినం...శచ్చమాణం
 ...తద్గోత్రం...తపతయామి । 3 । సఖాయం...తచ్చమాణం
 ...తద్గోత్రం...తపతయామి । 3 । గురుం...తచ్చమాణం
 ...తద్గోత్రం...తపతయామి । 3 । ఆచార్యం...తచ్చమాణం
 ...తద్గోత్రం...తపతయామి తపతయామి తపతయామి ।

యేకచాస్త్రమేకాకాపుత్రాగోత్రజామృతాః ।

తేషాంనుమయాదత్తంనూత్రసప్తీదనోదేమ ।

పురుషమూక్తమ్

నవానశీరానారాయాపురుషార్తమోనమృతం నారాయణముమ్
 పురుషార్తమోదనకా అనుమృత్యందఃలంక్యాక్రిష్టశ్చందఃరవపు
 రుషమూక్తమంత్రదశనేనీనియోగః ।

ఓం నవానశీరాపురుషస్సానామస్సానోపకామ్ । 3

భూమిం విశ్వకోశృత్యాత్మజ్యోతిర్వత్కాఽగులం । పురుషోవేదః పర్వమై
యద్భూతం యచ్చభవ్యం ॥ ఉతామృతత్యస్త్యే శానోయః స్నేహా తి
రోహతి ॥ ఏకావాసస్య నహీచూ అతోవ్యామూంశ్చ పురుషః ॥
పాదోన్యవిశ్వాభూతాని త్రిపాదస్యామృతఽదివి ॥ తివామాధ్వః ఉ
దేత్తురుషః పాదోష్ఠీకాభవత్పునః ॥ తతోవిష్వజ్జ్యోత్కామి త్యా
శనానశేనేతభి తస్తాద్విరాళితామరవిరాజోఽధీపూరషః ॥ సహానో
త్యరిచ్యతపశ్చాద్భూమివభోపుకః యత్పురుషేణపాదేవాదేవా యజ్ఞ
మతస్వతః సంతోః స్యాసీదాజ్యం గ్రీష్ట ఇద్ద శ్శరద్ధవిః త యజ్ఞ బహ్నిషే
పోక్షః పురుషః తాతమగ్రతః ॥ తేజోదేవాలయః తస్మాద్భూమి పయ
శ్చయేన్తాన్యజ్ఞాత్స్వహుతః నభృతః వృషచాజ్యం ॥ కశూన్తాన్చ
క్రేవాయవ్యావారణ్యాగ గ్రామ్యాన్చయే ॥ తస్తాన్యజ్ఞాత్స్వహుత
తః యచస్సమాని జజ్ఞరేచ్ఛందాం సిజ్ఞరేతస్తస్మాజ్జలస్తాదజాయత
తస్తాదశ్వాఅజాయ తయేకేనాభియాదతః ॥ గావోపాజ్ఞరేతస్తాత్
తస్తాజ్జతాలజావయః ॥ యత్పురుషః ప్యుధు కశిరావ్యకల్పయా
ముఖం కిమన్యకౌబాహూకాపూరూపాదా ఉచ్యతే ॥ బాన్తానోన్య
ముఖమాసీద్బాహూరాజవ్యకృతః ॥ ఉనూతదస్య యద్యైశ్యః ప
ద్భ్యాంశూన్రోఅజాయత ॥ చంద్రమామనసాజాతః చక్షోస్సూర్యో
అజాయత ॥ ముఖాదింద్రశ్చగ్నిశ్చప్రాణాద్వాయురజాయత ॥ నా
భ్యాః సీవః తరిక్షః శీఘ్రోద్యాన్సినువతః త ॥ పద్భ్యాః భూమిడిశ
శ్రోత్రాత్తథాలోకం ఆకల్పయా ॥ సప్తస్యానాపరిభయత్రిస్స
ప్తనమిభాకృతాః ॥ దేవాయద్యజ్ఞతస్వానాలపద్మి పురుషంకశుం
యజ్ఞేనయజ్ఞమయజత దేవా స్తానిధమాణి కథిమాన్యానా ॥ తే
పానాకం మహిమానస్సచత యత్రపూర్వే సాశ్యాన్సతిదేవాః ॥
అతోదేవాలవతునోయతోః స్థుర్విచక్రమేఽపృథివ్యాన్సప్తథానుభిః ॥
ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథావిదధేపదం ॥ వమూర్లనున్యపాంసురే ॥
త్రిణిపదావిచక్రమేవిష్ణుగోపాలదాభ్యః ॥ అతోధనుఃకాణి కార
యా ॥ విష్ణోఃకమాణిపశ్యతయతోవ్రతానిపన్పతే ॥ ఇంద్రవ్య
యజ్యవృభా తద్విష్ణోఃపరమంబదం సదాకశ్యంతిసూరయః ॥ త్రిణిప
చక్షుశాదరం ॥ తద్విప్రస్రవావిపన్యవాజాగుర్వాంసస్సమిధతే విష్ణో

ర్యశ్చరమ. పదం

శ్రీష్టాపకామస్తు

శ్రీంస్తు

శ్రీసూక్తమ్

హిరణ్యవర్ణా హరిణీంసువణారజతస్రజాం । చంద్రాం
హిరణ్మయీ లక్ష్మీ జాతవేదోమమావహా । తామరవహా జాత
వేదోలక్ష్మీ మనకగామినీం యస్యాంహిరణ్యంఽందయగ్మాశ్శ్రీం పు
రుషానహం । అశ్వపూర్వాంరథమభ్యాహస్తివాదపిబోధనీం ।
శ్రియః దేవముపవాప్యైశ్రిమాం దక్షిజావతాం కాసాస్తిరాహి
రిణ్యప్రాకారామా దాకంధ్వలః తింస్త్వాం తపకయంతీం ఽద్యేస్థి
తాంపద్మవికాంతామిహోపవాప్యైశ్రియః । చంద్రాంప్రభాసాం
యశిస్థాజ్వలః తింశ్రియంతో ఽదక్షిజాప్తయిదారాం తాంఽద్దిసిమీం
శరణమహా ప్రపద్యులక్ష్మీమే నశ్యతాంత్యావృతే । ఆదిత్యవణే
తపసాధిజాతోఽనస్పతిస్తవస్పత్యోభవిరః । తస్యఫలానితపసానుదం
సు మాయా తరాయాశ్చ బాహ్యాలలక్ష్మీః । ఉపైతుమా దేవనఖః
కీర్తిశ్చమణినానహా । వ్రాదుభూతోస్తిరాప్తేస్థి కీర్తిమృద్ధింద
దాతుమే । త్సుద్ధివాసమలాం త్యన్తానలక్ష్మీనాకాయామ్యహం ।
అభూతిమసమ్మద్ధిం చ సర్వాన్ని సూదిమేగృహాత్ । గంధద్వారాండు
రాధమాకాంవిత్పిభాప్తాంకిరీషిణీం ఈశ్వరీంసర్వభూతానాం తామిహా
కవ్యాప్యైశ్రియః । మనసాకామమాకూతింవాచసృత్యవసీమహి॥
పశూనాంపాపమన్నస్యమయిశ్రీశ్రయతాం యశః । కదకవేనప్రజా
భూతామయినగభవకదకమ శ్రియంవాపయమేకులేమారరం పద్మ
మాలినీం । ఆపస్రజః తుస్నిగ్ధానిచిక్లీ తవనమేగృహే । నిచదేవీం
రూతరంశ్రియంవానయమేకులే । ఆరూకాంపుష్కరణిం పుష్టింసువ
ణాకాంహేమమాలినీం । సూర్యాంహిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో
మమావహా । ఆదాకాయశరణీంయస్త్విపింగళాంపద్మమాలినీం ।
చంద్రాంహిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదోమమావహా । తామరవహా
జాతవేదోలక్ష్మీమనకగామినీం యస్యాంహిరణ్యంప్రభూతంగావోదా
శ్వోర్వాన్విం దయంపుకపానహం । యక్ష్మచిప్రయతోభూత్వా జ

హుయానాజ్యనుస్వహం శ్రియఃపంచవశచంచ శ్రీకామస్సిత
 తంజపేత్ । ఆనందాకదశవాశ్చైవచక్రీత ఇతివిశుతాః । ఋష
 యస్తేత్రయః పోక్తాఃస్వయః శ్రీరేవజవతా । పద్మానభపద్మ ఊహాప
 ద్వాక్షీశుద్ధసంభవే । త్వంమాంభజన్వ పద్మాక్షీయేనసౌఖ్యం లభా
 మ్యహం । అశ్వదాయాగోదాయాధనదాయామహాధన । ధన
 మజామతాంజపేత్ సర్వదామూళకానిద్ధయే । పుత్రీ పౌత్ర ధనంధా
 న్యలహస్త్యశ్చాదానిగోరథః । సౌఖ్యానాథవసిమాత ఆయుష్షంతరి
 కరోతుమాం । చంద్రాభా లక్ష్మీమీశానాః సూర్యాభాంశ్రియ మీర్జిత
 శ్వరీః । చంద్రమాన్యాగ్ని మాతాశాంశ్రీమహాలక్ష్మీముసాస్త హే । ధ
 నమాగ్నిధానంబాధాధాని సూర్యోధనంజనుః । ధనమింద్రోబృహ
 వృతి ర్విరుణం ధనమిన్నతే । వైవతేయసోమంపిబసోమంపిబతున్మ
 రోహా । సోమ ధనస్స సోమినోమహ్యం దదాతుసామిగీ । నశ్రో
 ణోదేచమాన్యశ్చ సోమోహోరాత్రభామతిః । భవంతిశ్చత పున్యానాం
 భక్తానాం శ్రీసోమక్తు జపాగ్నిదా । వషణ్తుతేవిభానరిదివో ఆ
 భ్రష్టవిద్యుతః । రోహంతిఃశర్వభాంస్యవబ్రీహ్మాద్విషాదహీ । పత్న
 క్రియేన్దివిపద్మవాస్తేపద్మాంయేకద్వదళాయదాక్షి । విశ్వప్రియే
 విష్ణునుమానుకూలేశ్వశ్చాదిపద్మం మయిననిధర్మ్య యానాకద్రానన
 స్థావిపులకానిజీవద్వదళాయదాక్షి । గంభీరావర్తనాభిస్తనభరణ
 మితాశుభ వస్త్రోత్తరీయాః । లక్ష్మీర్దివిగళా జేద్రీనాః గిగళాభి
 త్రైస్నాపితా హేతుకుంభే శ్చ త్యంసాపద్మహస్తానుమవనశుగ్మ హేనర్వ
 మాంగల్యయక్తా । లక్ష్మీక్షీరనిముదరాజతకయాం శ్రీరంగభామే
 శ్వరీందాసీశానిసమస్త దేవనితాంతలోక్తకదీశాంకుగాం । శ్రీమన్తం
 దకటాకలబ్ధనిభవ బ్రహ్మాదగింగాధరాంత్యాత్రైలోక్య కుటుం
 బనరసిజాంవదామూకుందపీయాం । సిద్ధలక్ష్మీమోక్షలక్ష్మీ జా

త్యేన్మనస్వతీశీలకాత్యేర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్రసన్నా మమ వర్వదా । వ
 రాంకుశోహశముపేరిముద్రాంక రైర్విహంతిః శమలావనస్థాం బాలా
 ర్కకొటగిరిభాంతినత్రాగ్రిం భజేహమాద్యాం జగదీశ్వరీం తాం ।
 వర్వయాగళ గాంగత్యే శివేవర్వాధాసాధకా । శరణ్యత్యంబికదవా
 నారాయణిగమోస్తుతే । మహాలక్ష్మీచవిద్మ హేమధుపత్రైశ్చచరీమహా

స్వామిత్వరూపముగా . అభాగస్పన్నులగుచో అస్తి తవక్రత్వతః
 తస్య ప్రచేతః . తంత్రాయామన్యోమితి సుఖాహారావాప్త్యానామభా
 గదయా యమేహి . ఆయః తేజస్త్వకమేహ్యర్థాత్తేజోవీచనః పాత
 విశ్వకాయః . మన్యోవక్రత్వం భిక్షామామన్యోమితి నానావదన్యోమిత్వ
 తతోభ్యామే . అభిప్రేహి దక్షిణతోభవమేహావృతాణి కంఠునా
 భూరి . ఇహామితేధరుణః మధ్యోమగ్రతః పాతం ప్రదయాపితా
 వః త్వయామన్యోసరథదూరుణః తోహరువమాణా పోద్భూతా ముఖ
 త్వః . తిగ్నేవవతయుధానంశికానాఅభిప్రయః తున రోఅగ్ని తూహః
 అగ్ని రివహన్యోద్భవతస్సహస్రసేనావీనః సహుశేవహారివీధి . పా
 త్వాయ శత్రూన్నిభదస్వవేదః తోవిచానోద్భుతోను దస్వవహస్వ
 మన్యోఅభిమాదిమన్మైతజన్మణా ప్రవృణన్ప్రేహి శత్రూన్ దక్షిం
 తేపాజోగన్ధాగురుప్రభేవశివశంసయథవీచిత్యం . ఏకాబహూనామ
 సిమన్యవీశతోవిశిః విశిః యూధయేనంశికాధి . అకృత్వ రుక్త్యయా
 యుజావయ ద్భుమంతః ఘోన విజయా యశ్శక్తి హ విశేషకృడిం
 ద్రయూనానమబ్రవోఽఽస్తాకంవన్యోఅధిపాభవేహ . దీప్తియంతే నా
 మనహారేగృహేవసీః చాతముత్పిం యతలజభూత . ఆభూత్యా న
 హాహావక్రనాయకః హావిభవక్తాభిభూతిపుత్తరిం . క్రిత్యానో మ
 న్యోపహమేత్యధి మధనస్యపురుహూతనంపుజి . సన్స్పృష్టంధన
 ముధయంసనాకృతమస్తభ్యః ధత్తావరుణశ్చినున్యః . భియం ద
 భానావృషయేషుశ్రితః . పరాజితాహాలకసిలయః కామ

పారిశ్రీకృష్ణాకాశు

శ్రీరామచంద్రాయనమః

నారాయణ నూకమ్

సహస్రశీరుషః దేవం విశ్వాత్సంవిశ్వశః భువం . విశ్వం నారా
 యణః దేవమకరః కరమంకదం . విశ్వతః పరమాం నిత్యం విశ్వం నారా
 యణగ్ం పారిం . విశ్వమేవేదం పురుషః సద్విశ్వముపజీవతి . కలిం
 విశ్వన్యాత్మైశ్చరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతం . నారాయణం మహాత్మ
 యం విశ్వాత్సానంతరాయం . నారాయణపరోశ్శ్రీరాత్మనారా
 యణపరః . నారాయణపరంబ్రహ్మతత్త్వం నారాయణపరః . నారా

శ్రీగురుభ్యానమహారిః॥ అహంబుద్ధిభిర్మను భిశ్చరామ్యం
 శామూర్తిర్యమతిష్ఠిచ్ఛేదే॥ అహంబుద్ధితానరసోభాభిభవత్య
 హమింద్రాగ్నిఅహమగ్నిసోభా॥ అహంసామమాహననఁచిభర్త్య
 కాంత్యస్తారమురపూషణంభగం॥ అహంకదామిద్రవిణఁవావిష్మ
 తేనుప్రవాప్యే॥ యఃకమానాయనుస్యతే॥ అహంరాష్ట్రీనఁగమసి
 వనూనాంచీతుషీప్రదమాయజ్ఞయానాం॥ కామాకవాన్యద
 ధువుగుర్రాభూరిష్ఠాకాభూర్యావేశేయఁతీం॥ మయాసాలన్నమ
 త్తియోవిగత్యతియఃప్రాణతియఃకుశలసోత్సుక్తం॥ అనుంతివో
 మాంతప్రదక్షయఁనిశ్చభిశ్చరత్రద్ధివంతేవదామి॥ అహమేవస్వయ

వాతౌ వాత ఆసి ధౌ రావరావతః । దక్షం మేలన్య ఆవా తుపరా న్యోకా
 తు యద్రీనః । ఆవారివాకా భేషణం విచారివాహి యద్రీపః । త్స్రం
 హి విశ్వభేషణో దేవానాం దూత ఉయ్యసే । ఆత్వాగమం తంతరి
 భిః ధో అర్హత తిభిః । దక్షం తేభద్రమా భాషణం పరా యత్త్వ మవా
 మితే । త్రాయంతా ది హ దేవాస్త్రాయతాం మరుతాం గణః । తా
 యంతాం విశ్వాభూతాని యథాయమర వాలనత్ । ఆపదిద్వాప్ర
 భేషజే రాహు అమీ వచా తిసీః । ఆపస్సర్వస్య భేషజేస్తాస్తే కృణ్యతా భేష
 ణం । హస్తాభ్యాం దశకాభాభ్యాం జహ్వా వాచా పురోగవీ । అనామ
 ఇస్మి భ్యాం త్రాతాభ్యాం తోగ్రవస్పృశామసి । యోజ్యహస్పతే ప్రథమం
 వాచో అగ్నిం యస్త్వైతనామధేయం దధానాః । యదేహం శ్రేష్ఠం
 యదిరిషమాసీత్సై గాత దేహం నిహితం గుహా విహి । నిక్షుమి పతిత
 ఉనాచిన తోయత్రధీరామనసా వాచమక్రతా । అతాసఖాయస్స
 భ్యానిజానతే భద్రైహింక్షీని హితాధివాచి । యజ్ఞేన వాచః
 పదగీయమా యంతామన్యవిందంస్ససేషు ప్రవిష్టాం । త మాభ్య
 త్యావ్యదధు పురుతాతాం పృతేభా అభినంసవతే । ఉతత్వ కశ్య
 న్న దదతే వాచముగత్వశ్శృణ్వన్న శృణోత్యేవాం ఉతోర్వన్ మైతస్యం
 వివ్రజేతా యేవ పత్న ఉతీనువానాః । ఉతత్వం న భ్యేష్ఠిరపీతమా హు
 వై కానం హిన్వంత్యపి వాజినేషు । అభేన్వాచరణియా యయేవ వాచం
 శుశృవాం అఫలామ పుష్పాం యస్తి త్యాజవళవిదంశభాయ నతస్య
 వాచ్యపిభాగో అస్తి । యదీంశు గోత్యలకంశృణోతి సిహి హవేన సు
 కృతస్య వంధాం । అక్ష్యాతి కణావం తస్మా యోమనోజవే వ్యవ
 మాబభూవుః । ఆదభూ విడిపః తాపడిత్యేహాదా యస్తా ఉస్వేదద్భ
 శ్రే । హృదాతప్తేషు మనసా జతేషు యద్రాప్తానాం యజంతే సఖా
 యః । అతావత్వ విడిహువేద్యాభి రోహబోష్టాణో విచరంత్యు
 ద్యై । ఇమేయేనాహా బృహతశ్చరతి సత్రాప్తానానామితేక
 రానః । తవగేవాచ మభిపద్యవాపయోసిరీప్తం త్ర తస్యతే అగ్రతః
 యః । సర్వేనందంతి యశసాగ తేన సభావా హేనా భ్యాం భూయః ।
 కిర్బవన్త్యి త్పితుషణి హ్యేకామమరంహి తోభి సతి వాజనాయ ముచాం
 త్వ హేషమాస్తే పుపుష్పాన్ గాయత్రీం త్వోగాయతీశ్శక్వరీషు । బ్రహ్మ

హామీన్ మైసామోలదిప్రవర్తస్తా ఉబ్రహ్మణస్పతిః । శృవాద్యా
 ధ్మవాసృధిషి ధృవానాపర్వతా ఇమే ॥ ధృవఃవిశ్వమిదఃజగద్ధృ
 వో రాజా విశాఃయం ధృవంతేరాజావత్సోధృవం దేవా బృహ
 స్పతిః । ధృవంత ఇంద్రశ్చాగ్నిశ్చరాష్ట్రంభారయతాంధృవం 'ధృ
 వః ధృవేనహామిదాసామంబృకామసి । అథోత ఇంద్రాకః లీర్వ
 శోబలిశ్చుతస్కరత్ ॥ ౧౧ ॥ త్విమూషువాదనందేః జాతంసహవానంత
 రుతారఃరథానాం । అరిష్టనేమింశ్చప నాజమాశుం వ్యస్తయేతా
 త్విశ్వమిహామనవేషు । ఇంద్రస్యేవరాజిమ జోహావా నావ్యస్త
 యేనామమిషారుహాశు ఉర్విసప్తధ్వజహులేగభిరే । మూవామే
 తామాభరేతాఃప్రామ । వద్యచ్చిద్యత్శ్చవసాపఃచక్రస్త్వీ । మార్కా
 త్విశ్వోక్తిషాఃస్తతాన । సహస్రవాశ్చిరసాల శ్వరః హినిః స్తావరింతే
 యువధింతః శిశ ర్యాగౌతామహీశ్రీరామనోస్తద్యుతంమిత్రస్యా ర్థః
 దురాధివశంవరుణ్యనిహితేషావ మాచననా ధ్యమవ క్షణేషు । ఈ
 శేరిపున ముతంనః । ఆన్ మైపుత్ర సాలదితైక్రజీవసే మతాశ్చయ
 శ్చోతిర్యచ్ఛచ్యజనంగౌవారిటవాతుకవజంశంభుమౌ యోచనోక
 వ్యాదృ ప్రిణలయా మితాఃపత్ । ఉతవారపితాసిగఉత్రభాతో తన
 స్సజ్జాననోజీవారివెకృధి । యదదోవారతెగృహేమృతస్యోధిహీక
 తః । తతోనోదేహిజీవసే । కాంతాంకృత్వి= కాఃకృత్వి-తిక్కాం
 తిః । హరిశ్చీకృష్ణాకామస్తు ।

లక్ష్మీనూక్త మనమాప్తః

శ్రీరస్తు

దేవపూజావిధానమ్

అగమాత్కాంతుదేవానాం గమనాధికారతూతసాం । కురు
 కుంటారవంతి తిదేవతానాం గలాఃచ్ఛనం । ఇతిమృతావాదంశ్చ
 త్యాజపనభాంతయేషు తాదేషునివంస్థితాః ఏభాతా గుర్ముక
 రారః స్తేనశ్శ్చేమశివాష్టయాలపృతామంతుభూతాద్యాన్నర్వేతేభామి
 భారతాః సర్వేషామవిరోధేనసప్తామికామారభేకృద్వీ త్వయా
 ధృతాలోకాదేర్విశ్వేషానాధృతా ల్పచభాతయమాం దివి కవి
 లింకుకదాసనమ్ కృధిశ్చామరోగృన్మయిషి! కూమార దేవతా ను

తలంఛం దాతననే వినియోగః । త్రూవన్యపరమేష్టిపరబ్రహ్మ ఋషీ
 పీఠం మాతా దేవతాదేవీగాయత్రీ చంద్రాచారాయామేవినియోగః ।
 ఓంఘాః... భూభూవన్యరోంశుభే ... తిథౌ మమావార్త దురితక్ష
 యవ్యరాశీపరమేశ్వరవీర్యధాంశ్రీసీతాలక్షణభరతశత్రుఘ్నవాను
 మత్సమేతశీరామచంద్రన్వామదేవతాముద్దిశ్య = వీర్యధాంశ్రీసీతాలక్షణభరతశత్రుఘ్నవాను
 తానియమేననంభవతాప్రకారేణనంభవద్విద్విద్యోనంభవద్విరుదా
 రైశ్చకల్పోక్తప్రకారేణ యావన్చక్తిశ్చ నావాహనాదిషాడశో
 పచారపూజాంచకరిష్యే । తదంగకలకారాధన. కరిష్యే కలశంగం
 భవుష్యక్షతైరభ్యచా । కలశస్సముఖేవిష్ణుగంధేరుద్రీ నృమాశ్రితః
 మూలేతత్త్వితోబ్రహ్మమధ్యమాత్మగణస్త్రైతాః కుక్షౌతునాగరా
 న్సర్వేనప్రదీప్యవావమధరాఋగ్వేదోపయజుర్వేదస్సామవేదోహవ్య
 ధిర్వేదః అంగైశ్చనహితాన్సర్వేలకాంబునమాశ్రితాః ఆయాంతుదే
 వపూజాధాంమరితక్షయకారకాః । గంగచయమునైచైవ గోదావ
 రివతస్వతినమదాసింధుకావేజితేర్త్తినన్నిధింకురు । ఓంఆపోహ
 ఇదం సర్వంవిశ్వాభూతాన్యామహాగ్రావాఅరూపశవ ఆపోన్నమా
 పోమృతమాపన్నంచూడాపోవిరాదావన్వరాకావశ్చందాం మృపో
 జ్యోతిఃస్మృపో యజాంస్యవ స్సత్యమావన్సర్వా దేవతా ఆపోభూ
 భువన్వరాపటం । శంఖంప్రత్యక్షప్రణవేనకంఠే ఉదక మాపూర్ణ
 శంఖంగంధవుష్యక్షతైరభ్యచా శంఖాదాచంద్రదేవత్యంకుక్షౌన
 రుదాదేవతాప్యశ్మేప్రకాపతిం వింద్యాదగ్రగంగాసరస్వతీ త్రైలోక్య
 యానితీధానివామదేవస్యచాజ్ఞయా శంఖేవ్యంతి విప్రేంద్రతస్మా
 చ్చంకంప్రపూజయేత్ । త్వంపురాసాగరోద్ధిన్నః విష్ణువావిధృతః
 కరే । పూజితఃసర్వదైవైశ్చరాంచదన్యనమాస్తుతే । ఇతిశంఖావ
 తసకించిత్కలశకూర్య యాగోపకరణాని యాగద్రవ్యాణిలత్తానం
 చన.పోక్త్య । శేషముతస్పృశ్య । తిలోద్వారపాలకపూజాం కరి
 ష్యే । పూర్వద్వారద్వారశ్రియేనమః కాత్రైనమః విభాత్రైనమః
 పక్షాద్వారద్వారశ్రియేనమః చందాయనమః ప్రచందాయనమః
 మద్వారద్వారశ్రియేనమః బలాయనమః ప్రబలాయనమః ఉత్తర
 ద్వారద్వారశ్రియేనమః జయాయనమః విజయాయనమః శంఖనిధ

గోనచుఃపద్ధ నిధయేనహఃమథ్యేవామృతపురుషాయనమఃఆభారకైస్త్వన
 యఃకూర్తాయనమఃనఃహయనమఃనారసిఃహయనమఃప్రసాదాదిది
 యుభర్తాయనమఃవైరాగ్యాయనమఃవిశ్వరూపాయనమఃఅనైశ్వర్యాయ
 నమఃదుపరిసార్యమండలాయనమఃవహ్నిమండలాయనమఃఃహ్ని
 మర్జలాధిపతయేనహఃకాయనమఃకూర్తాయద్యష్టదశేషులత్తైస్త్వనమఃరత్నై
 నమఃహృత్తైస్త్వనమఃతుష్కైస్త్వనమఃకీర్తైస్త్వనమఃహృత్తుడరీకమధ్య
 స్థదివ్యతేజోమయవిభుఃదివ్యమాత్యంబరధరంచంద్రాపంభక్త
 పత్సలవాధిమథ్యస్థితంతోయంకసిఃకాదేనరాన్వితంఽలౌప్యకేన
 సంయక్తంగదినంశంఖచక్రంవనకూలాధరందేవంధ్యామౌన్నారా
 యణంపారిః । క్షానం । వైరహిఃహితంమఃదుఃఖాలేహేమే
 మహామండపేమథ్యేచ.ష్టకమాపనేమణిమయేవీరాఃసేనుశ్చితంఅ
 గ్రేవాచయనిప్రభంజనమతేతత్త్వంకునిభ్యఃపరం । వ్యాఖ్యాంతంభ
 రతాధిభిఃపరివృతంరామంభజేశ్వరమమ్ ॥ అమనీతేప్రసన్నామచ
 త్సుపునఃశాణమితనోదేహిభోగంజ్యోత్స్నేహమూర్తముచ్చరంతి
 మమమతేమృతయానన్బుస్తి । కీర్తితాఃక్షణభరతిశత్రుశ్చుహ
 నుమత్సమేతశ్రీరామచంద్రస్వామిః । ఆవాహయామి । సింహఃన
 విమలయామి । అమృతం సమహయామి । వాద్యం సమహయా
 మి । ఆచమనం సమహయామి । ఆప్నాయస్వఃమేతుతే
 విశ్వరస్సామనృష్టియంభవావాజస్యశంగధే । క్షీరేణస్పృశయామి ।
 దధీత్రావ్నోఅకారివంజిష్టగర్భస్యవాదసుసురధీనోముఖాకరత్నాణ
 ఆయాఃషికారివత్ । దధ్వాన్నపయామి । శుక్రమఃజ్యోతిఃసితే
 జోసిదేవోవస్సవితోత్పురాత్వచ్చిద్రణపవిత్రేణసామాన్యస్యరక్షి
 భిః । ఆజ్యేనస్నపయామి । మధువాతాఃకుతాయవేనధుక్షరంతి
 సింధవఃసూధీనానసంతోవధీనాధుఃక్తముశోవసామధుమ
 త్పాధికవంరః । వధుక్ష్మాస్తనపితావధుమాన్సోవనస్సోర్తి
 ధుమాంతస్తునూర్హఃసూధీనావోధవతునః । వధువాన్నపయా
 మి । స్వాదుఃపవస్వతివ్యాయశ్చనస్వాదుఃక్రదాయమహవేషసా
 మ్నైస్వాదుమిత్రాయనమనాయవాయవేద్యహస్సరియేవగుమాం
 అదాభ్యః । శిశికరయాన్నపయామి । యాఃకలగిర్యాచకలాఃఆ

పుష్పా యాశ్చ పుష్పిణీ బృహన్నతిశనూ తాస్తానోముచ తిరహవః
 । ఘోరదశేన్నపయామి । ఆపోహిష్ఠానుయోభివఃస్తాన ఉజ్జేద
 తాతన మహారణాయువక్ష నెయోవశ్చింతిమో రఃస్తస్యభాదయతే
 జానః ఉశేతీవమాతరఃతస్మాత్తరంగమామనోయస్యకయా యజివ్యధ
 అపో జనమాథాచరఃపంచామృతస్నా నానంతిగఃశుద్ధౌవకస్నానంసమ
 ర్పయామి । తిత్తిశమకచమకపురుషమాక్త శీసూక్తాదిభి రభీషిచ్య
 । అభీషస్యాః సువనా న్నరుమాభిధేవో సుధుఘాః పూజయానః
 అభిచంద్రాధరశ మేనోహిరశ్చాభ్యశ్చార్ణరధివోదేవసాహు । ౧౨౨౨
 యజ్ఞోవీరపరమంపవిత్రం ప్రజాపత్యైత్సరాజ్య పురస్తాత్ ఆయు
 వ్యమగ్నియత్రతిముంచశుభం యజ్ఞోవీరి బలమస్తుతేజః । య
 జ్ఞోవీరింసవపజయామి । హిరణ్యమాకనృహిరణ్యసంద్యగ పా
 న్నిపాశేత్తుహిరణ్యవణః హిరణ్యమాత్పర్యోననృషద్రహిరణ్యదా
 దదద్ధుః సమన్ మై ఆధరణంసవపజయామి అచికత్రవార్చితవీయమే
 తాసాతస్మి తార్చ్యతుపుత్రీ తాఉతపురన్నధ్వత్తస్పతగఃధద్యారాండు
 రాధమాంనిత్యపుష్పాకరీషిణీ ఉక్త్యరీవర్వయా తానాంతామహోప
 హ్యాయేకీయః । గంధాంధారయామి అహిరివభోగైఃకర్యేతీబాహుం
 జాయాహేతిం పరిజాధమానః హస్తఘ్నావిశ్వా నయనానివి
 ద్యార్ణపుగూః పుమాంసంసరి తాతువిశ్వతః । హరిదాచూనం
 సమర్పయామి । కుంకుమంసర్పయామి । ఆయనేతేపరాయణేదూర్వారో
 హంతుపుష్పిణీః ప్రాదాశ్చపు జగీతాతేనముద్రభ్యగృహణమే అలంకర
 గార్థం అకతా నమపజయామి । కరవీరై బాజశుమైశ్చం
 వక్తై ర్గృకుతైః సుదైశ్చిశపతైశ్చిపుష్పాగై రిచయేత్సుగమేత్తమః
 పుష్పాశీప్రాజయామి । ఒంమముఖాయనమః ఒంఏకదశాయనమః
 ఒం కపిలాయనమః గజగణికాయనమః లంబోవరాయనమః వి
 కటాయనమః పిఘ్నరాజాయనమః గణాధిపాయనమః ఘోమకేత
 వేనమః గణాధ్యక్షాయనమః ఫాల తందా' యనమ గణాన
 నాయమః ఒంకేతాయనమః ఒంవారాయనాయనమ ఒం మాధ
 మవాయనమః ఒం గోవిందాయనమః ఒం విష్ణవేనమః ఒం మ
 ఘ్నపూవనాయనమః ఒం త్రివిక్రీమాయనమః ఒం తామనాయన

మః ఓం శ్రీధరాయనమః ఓం హృషీకేశాయనమః ఓం వద్దనా
భాయనమః ఓం దామోదరాయనమః ఓం సకర్షణాయనమః ఓం వాసు
ఓం దేవాయనమః క్రమ్యున్నాయనమః ఓం అనిరుద్ధాయనమః ఓం పురు
షోత్తమాయనమః ఓం అథోక్షాయనమః ఓం నారసింహాయనమః ఓం
అచ్యుతాయనమః ఓం జనార్దనాయనమః ఓం ఉపేంద్రాయన
మః ఓం హరయేనమః ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః ఓం వాసినామభిన్నః పూజ్యద
శాంగగుగులః ధూపః సుగంధః పునోహరంకపిలాఘృతపంయక్తం
ధూపోయః గ్రీగృహ్యతాం । ధూపమాఘాపయామి । సాద్యం
త్రివిధసంయుక్తం వహ్నివానౌజనితుయా । గృహాణమంగళం
దీపం తైలోక్యదివిరావహం భక్త్యాదీపః పయశ్చామిదేవాయా శర
మూర్తినేత్రాహూయాన్నరకాద్ ఘోరా ద్విష్యజ్యోతిసామోన్ముతే ।
దీపందళేయామి । ధూపదీపానంతరం ఆచమనం నమశ్చ యామి ।
ఆచమనానంతరం పుష్పాణి సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ ఓం భూ
తువత్సః ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భగవోదేవస్య ధీమహిధియో యో
నః గ్రీహోదయాత్ సత్యం త్వరేణ పరిషిచామి । అమృతమస్తు
అమృతోఽస్తరణమసీష్వాహ । ఓం ప్రాణాయాస్వాహ ఓం అపానా
యాస్వాహ ఓం వ్యానాయాస్వాహ ఓం ఉదానాయాస్వాహ ఓం సూ
నాయాస్వాహ । శ్రీసీతాలక్ష్మణచరణశత్రుఘ్నహనుమత్సమేతశ్రీరా
మచంద్రస్వామినేనమః ... మహానైవేద్యం సమర్పయామి ।
భుక్త్యనుభవసానీయం సమర్పయామి । ఉత్తరారాధనం నమశ్చ
యామి । ఈస్తకతాళనం సమర్పయామి । పాదక్రతాళనం స
మర్పయామి । పువరాచమనం సమర్పయామి । పూగీఫలక
మూఘ్మక్తంవాగవల్లివల్లే గుళికంకట్టగచూనకం సంయుక్తం తాం
జూలంప్రతిగృహ్యతాం పూగీఫలకంబూలంసమర్పయామి సువ
త్సపుష్పంసమర్పయామి సర్వోపచారపూజాం సర్వయామి హిరిణ్యపా
త్రంతుభిః పూజాం దదాతి మధవ్యోసానీతివకధాబ్రహ్మముగళ్యోనివ
కత్తేనయద్యమాసామయస్తే జోతభాతియానోహిగంశీజ్జాలనేదో గామ
శ్వం పురుషంకర్త అభిభదగ్మ అగరాశ్రియామామి సతయః కర్పూ
రిశ్రావనందళేయామి సీతాచారాంతరః ఆచమనం సమర్పయామి ।

అచక్షునానంతరంతుష్పాణినమకళయామి । తద్విష్ణుఃశరణుఃపదం
 నదాపశ్యంతి నూరయఃదివీవచక్షుకారితం । తద్విష్ణుఃశరణుఃపదం
 తాగుర్వాన్సు వింశతేఃష్టోర్యత్పరమఃపదం కాళాధి రాళాయ
 ప్రసవ్యాసాహినే నమోవయఃవై శ్రీవగాయకుమకపే సమకా
 మూకామకాయాయమహ్యం కామేశ్వశవై శ్రీవగోదదాతు కు
 జేరాయవై శ్రీవగాయ మహారాళాయనమః । వేదోక్తసుంత్రి పు
 ష్పంనమిషయామి । కాంతాకారంభోదగళయనఃకద్దనాభం సు
 రేశం విశ్వాకాశంగగననదృశిఃమేఘనాకం శుభాంగం శ్రీకా
 లంక నూనయనంయోగిహృద్భాగమ్నః పంజఃక్షు భవభయవా
 రంపర్యలోక్తేశనాథం శంఖచక్రంఃకీటకండలః సవీరవస్త్రంః తపీ
 తు హేమం నహరఃక్షృత్కౌర్మభద్రీయం నమూమిష్టంశిరసా చ
 తుభుజం అస్యభాశిరిణంనాస్తిర్వేమేశరణంనమ తస్మాత్కారు
 ణ్యభావేనరక్షరక్షణనాదకన వాపోహం వాపకమాకవాం వావా
 త్తావాపనంభవః త్రాహీమాంపుండరీకాక్షశరణాగతివత్సలః । ప్ర
 దక్షీనకునారంనమకళయామి । పునఃపూజాంచకరిష్యే ఛత్రం
 నమకళయామి చామరాన్వీయాయామిన్యన్యంఽకళయామిగీతః శ్రీవయా
 మి వాక్యంఘోషయామి ఆదోళికాంసమకళయామి అశ్వారోహ
 ణంశ...గజారోహణంశ... రథారోహణంశ... సమస్తరాజో ప
 చారదేవోపచారభక్త్యుపచారశక్త్యుపచారపూజాంసమర్పయామి ।
 యస్యస్త్రిత్యాచనామోక్త్యాతప పూజాక్రియాదిషు న్యూనంనంపూర్ణ
 కాంతాతి నద్వోవం దేతమచ్యుతంమంత్రహీనం । క్రియాహీనంభక్తి
 హీనంబనాదకన యత్పూజితంమయా దేవతరిపూ నకంతదస్తుభే ।
 అనియమోదశోపచారపూజయాభగవాన్పర్యత్తకనకలదేవాక్షరీ
 సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత్రీగామచంద్రపామిదేవ
 మృతీః మృతవంనోవరదోభవతు ।

అగ్నిమకస్వేత్రుభువన్నత్రచైతపోయం పాంచజన్యఃబహువన్సమింధ
 నః । విశ్వస్యాశ్రితవివికవాంస వీమహేననోముచం త్వంవానః ।
 ననకాది దేవకాభ్యో నమః తిథకన్వానంనమిషయామినిమూల్య
 గంధా భారయామినిర్మల్యపుష్పంనమిషయామి ధూప మామ్రూ

కమియో దీపందళియామి బలివారణ నై వేద్యం నమకయామి
నీరాజనం దళియామి మంత్రపుష్పంనమకయామి కదక్షిణసమ
సాధంనమకయామి సర్వోపచారిపూజాంనమకయామి ॥

యత్తేనయజ్ఞ మయజంత దేవాస్తానిధమాణిపధమాన్యానా తేహవా
కంసహిమానస్సచంత యత్రపూర్వసాధ్యాన్సంతిదేవాః ॥ యాం
తు దేవగణాస్సర్వ పూజానాదాయమరక్ష్మకాం ఇష్టకామార్థక స
ర్వధికంపునరాగమనాయచ।

శ్రీకృష్ణపాదామస్తు
ఇంద్రాక్షి.

అన్వశ్రీఇంద్రాక్షిస్త్రీతమహామంత్రస్య కచీ పురఃకరణ
షిః అనుష్టంభంధః ఇంద్రాక్షి దేవతాచువనేశ్వరీతితక్తిః మహాలక్ష్మి
తి బీజంభవానీతీలకంఇంద్రాక్షిప్రసాదసిద్ధ్యర్థేఇంద్రాక్షివార యజేవి
నియోగః । ఇంద్రాక్షిం అ... మహాక్షిం తి... మాహేశ్వరీం
మ... అంబుకాక్షిం అ... కాత్యాయనీంక ... కామారీంకర...
ఎవంహృదయాదిన్యాసః । ధ్యానేం । అంకాయాంకాంకరీదేవి కా
మాక్షికాంచికాపురా । ప్రద్యుమ్నసింహాదేవి చాముడికాం
చపట్టణే । హయశ్చక్రకామరూపీపీతాయాంపూరపూజికా । మా
హార్యామేకవీరాచగయామాంగల్యగారికా । వాద్మాగిరితాదేవీప్ర
యాగమాధవేశ్వరీ । కురుక్షేత్రేమహామాయాఉజ్జయిన్యాః సుకాళి
కా । కోల్లాపజిత్రకాలక్ష్మీశ్రీతతత్రమరాంచికా । మరాఠేచ
మహాలక్ష్మీకాశ్రీతచనిరన్వరీ । వారాణస్యాంచికాలాక్షిజలంపుష్కాం
చకాగులా । ఇత్యష్టాదశపీతాని, పోక్తానిభృగునూరిభిః । నేతా
గాందళభిశ్చతై । పరిపూరామత్కుగ్రీచణాకఃకరా.. హేమాభాంజ
పాతీంవిళంబిత శిఖామాముక్తకాన్వికాం । ఘంటాలః బిగపాదప
ద్మయుగళాంనాగండకుంభస్తనీంఇంద్రాక్షిం, పరిచిః కియామిహస
సాప్రత్యక్షసిద్ధిప్రదాం । ఇంద్రాక్షింద్యుభిః దేవీదీపప్రద్యయా
న్వికాం । వామహస్తేవృషధరాండక్షిణవవధ పదాం । ఇంద్రా
క్షిం శివయువతీంనానాలంకారభూషికాం । పరీఃన్నచదనాంభా
మస్తు రోగణసేవికాం శంఖః పత్రధనుర్బాహుధరాం శిష్యుతకాద

క్షేత్రవామినా. కుశపాశసూలనహితాం దేవీకిరీటోజ్వలాం । నంగ
 స్థా వివికాయుధేః పురిష్ఠతాం సేవ్యాంకుమారీ ॥ ౧౬౬ ॥ ధక్తాభీష్ట
 బ్రహ్మాయనీ త్రినయనాః సిహ్వాది రూఢాః శివాం । నిత్యేన దీనిరా
 హరీనివక్తృభామైసమోస్తుతే । చంద్రబింబజటాభారీచంద్రమాలి
 నమోస్తుతే । మహాదేవీమహాదుగీమహాలక్ష్మీసమోస్తుతే । శ్రీ
 దేవీరూఢమన్నామ ద్వితీయః పరమేశ్వరీ త్పతియః శృంగేణ పోక్తం
 చతుర్భుజం సురసుందరీ । వంచమః తుదగన్తాతావత్త్వంచైవ శుపార్వ
 తీ నిప్తయ తువారాదనీ అష్టసుంహారివల్లభా । కాత్యాయనీనవం ప్రో
 క్తంచాయు దీవళిమండితా । ఏకాదశీచలక్ష్మీశ్చ వ్యాదశీ మురసుంద
 రీ ఏకానిద్యాదశినామానిత్రినంధ్యాయ పతేన్మరః । ఏకసూనః జ
 పేగ్నిత్య సిద్ధిరణవతిసర్వదా । ద్విసూనః సర్వకార్యాణిషాన్తాపాతో
 వాఙ్మయచ్యుతే వీరాః బరాంనబిధిరాంకహస్తాంనానావిధాలం కరి
 నాంబ్రవన్నాం । త్వామపసరో సేవితవాదః ద్వాంశ్చాద్రాక్షీవంద
 శీవధిమూలపత్నీం ॥ ౧౬౭ ॥ ఇంద్రదక్షవాచ । ఇంద్రాక్షీనామసాదనీ
 దేవైస్తైస్సముదాహృతా । గౌరీశాకంబరీదేవీదుర్గానామ్మేరివిశ్వా
 తా । నిత్యేన దీనిరాహరీనివక్తృభామైసమోస్తుతే । కాత్యాయ
 నీమహాదేవీచింఘ్రుటామహాలిపా । సావిత్రికాచగాయత్రీబ్రహ్మ
 ణీబ్రహ్మవాదినీ । నారాయణేభద్రకాలీకుద్రాణీకృష్ణపింగళా । అ
 గ్నిత్యాలోకాద్రముఖకాలరాత్రీరేవస్మినీ । మేఘనవానహస్తాక్షీ వి
 టటాగీతటోపరీ । మహాదేవీయక్తకేశీఘోరరూపాయనాబలా ।
 అద్రికాథ దదానః తారోగహస్త్రిశివప్రియా । శివదూతీకాలాచప్ర
 త్యక్షపరమేశ్వరీ ఇంద్రాణీచంద్రయాపాచణ్డదళక్తిపరాయణీ సదానం
 మోహినీ దేవీసౌందర్యభావనేశ్వరీ ఏకాక్షరీపర బ్రహ్మసూలసుశ్చప్రవ
 ర్ధినీ । మహీమామరసంహరీచాముందాఖడ్గధారిణీ వారాహీనారిసింహీచ
 రీయాభైరవవాదినీ శుభిస్తృశిభృశిమేఘాధానిద్యాంక్షీవరస్వరీ అన తా
 విజయూతన్నామూనస్తాకాపరాశితా । భవానీపార్వతీదుర్గా ప్రే
 మసర్వ బిలాశివా । శివాభవానిరుద్రాగేశికాకాలాభీశరీరిణీ । ఏతై
 నామపదైర్దిక్షైస్సముదాహితైశ్శోభితైశ్చ ॥ త్వరేఽమృత్యుభయేఽఘో
 రంశ్చకాలేర్వరవాశినః । మహాకస్తూరకుండీతాళవృక్షనిపారణం శివ

జ్వరనివారణం మహాజ్వరనివారణం మహాభయనివారణం । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యంజ్ఞానంవిత్తంయశోబలంశత్రుదూ । వర్తయేద్యస్తుముచ్ఛయే వ్యాధిబంధనాత్ ఆవతకాయస్సహస్రంతులభతేహం ఛిరంఫలం ఇంద్రస్ తోత్రమిదం పుణ్యం తతే కా యుష్యవథకనం । వినాకాయచరో గాణామపమృత్యుహారాయచ । అపమృత్యుమపమృత్యుధం అపేతకృపథం జహి ఆథానో అగ్న ఆనహ రాయస్పృషం నహస్రిణం ఏతేన హస్రమయ తం హా శామ్యత్యోమ కాశ్యాయహంతవే । కాశ్యజ్ఞన్యమా యయా న ర్వాసనయతా మహామృత్యవేస్వాహామృత్యవేస్వాహా ఓం నమో భగవతే శుక్రాణ్యవిష్ణవేమృత్యుమేకహహి ।

ఇంద్రాక్షీ నమాస్తా

10631

